بسم الله الرحمان الرحيم

هەرگیز مەوەستە لە بەخشینی ئەو شتەی دەیزانیت

چونکە بەیانی دەچیتە ژێر گڵەوە هیچت بۆ نامێنێتەوە

جگە لەوەی بەخشیووتە لەدوای مردن بۆت ئەمێنێتەوە

فێربونی مایکرۆسۆفت ئێکسڵ 2010

نووسەر- هەردی کانبی

ناوی کتێب – فێربونی مایکرۆسۆفت ئێکسڵ 2010

نووسـەر – هەردی کانبی احمد

دەربارەی – بەرنامەی مایکرسۆفت ئێکسڵ

ساڵ – هاوینی 2013

ئەم کتێبە پێشکەشە بە هەموو هاوڕێیانم

هەموو ئەو هاوڕێیانەی کە لێم دوورن وە ئەو

هاوڕێیانەی کە من جێم هێشتوون و وە ئەو

هاوڕێیانەی منیان جێ هێشتووە وە پێشکەشە

بە هەموو فێرخوازانەی کە ئارەزو مەندن فێری

ئەم بەرنامەیە ببن.

نووســـەر : هەردی کانبی

زانکۆی سلێمانی – بەشی ژمێریاری

قۆناغی یەکەم

پێشەکی:-

سەرەتا بەناوی خودای گەورەو میهرەبان بۆ من دڵ خۆشیەکی زۆرە کە خودای میهرەبان دەرفەت و توانای بەخشیە من کە بتوانم کتێبێکتان بۆ ئامادە بکەم بۆ هەموو ئارەزو مەندانی زانستی کۆمپیتەر کە هیوادارم سوود لەم کتێبە وەربگرن وە هەروەها ببیتە هۆی دەوڵەمەن کردنی کتێبخانەی کوردی لە بواری کۆمپیتەردا وە هیوادارم هەموو ئەو کەسانەی کە ئارەزو مەندن فێری ئەم بەرنامەیە ببن سوود لەم کتێبە وەربگرن.

وە ئەم کتێبە پێشکەشە بە هەموو کەسێک و بە بێ بەرامبەرە بۆ هیچ کەسێک نیە چاپی بکات، بۆ ئەوەی هەموو کەسێک سوودی لێوەربگرێت.

(لە کەموو کوریو هەڵەکانم ببورن)

...ناوەڕۆک...

بـــــابـــــەت	لاپــەڕە
روکاری بەرنامەکە	6 تـا 7
....بەشی یەکەم....	
باسکردنی لیستی(File)	8
باسکردنی لیستی(Home)	9 تـا 25
باسکردنی بەشی(Format Cells)یەکەم(Number)	26 تـا 31
باسکردنی بەشی(Format Cells)دووەم(Alignment)	32 تـا 34
باسکردنی بەشی(Format Cells)سێیەم (Font)	35 تـا 38
باسکردنی بەشی(Format Cells)چوارەم(Border)	39 تـا 40
باسکردنی بەشی(Format Cells)پێنجەم(Fill)	41 تـا 44
باسکردنی لیستی(Insert)	45 تـا 59
باسکردنی لیستی (Format)	60 تـا 63
باسکردنی لیستی(Page Layout)	64 تـا 68
باسکردنی بەشی (Data Validation)	69 تـا 75

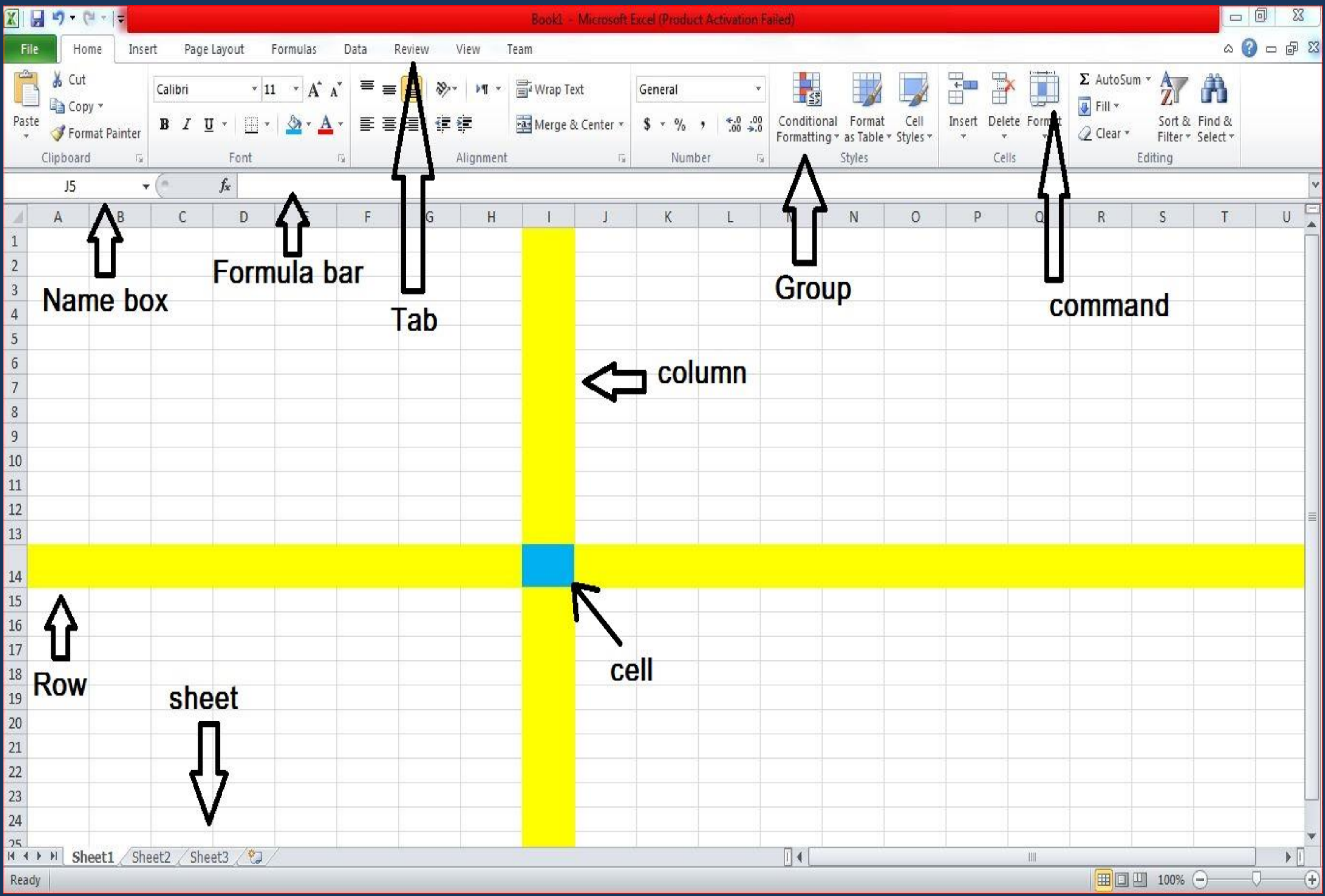
76 تــا 77	دروست کردنی لیست(Tab)
78 تــا 81	پرینت کردن(Print)
82 تــا 83	خەزن کردن (Save)
	....بەشی دووەم....
84	کردارە بیرکاریەکان
85	ریزبەندی کردارە بیرکاریەکان
86 تــا 87	جۆری کردارە بیرکاریەکان
90 تــا 91	بەکارهێنانی نیشانەی ($)لە کردارە بیرکاریەکاندا
	....بەشی سێیەم....
92 تــا 94	فەکشن چیەوچۆن بیهێنینە ناو بەرنامەکە
95	فەکشنی (SUM)
96	فەکشنی (AVERAGE)
97	فەکشنی (MAX)
98	فەکشنی (MIN)

فەکشنی (COUNT)	99
فەکشنی (IF)	100 تـــا 102
فەکشنی (AND)&(OR)	103 تـــا 104
فەکشنی (IF)&(AND)	105 تـــا 106
فەکشنی (SUM IF)	107 تـــا 108
فەکشنی (COUNT IF)	109 تـــا 110
فەکشنی(NOW)&(TODAY)	111
کـــــۆتـــای	112

چۆنیەتی گەیشتن بەبەرنامەکە :–

Microsoft Excell 2010<=Microsoft office<=All program <=Start

ئەمە روکاری بەرنامەکەیە کە دەکرێتەوە:

روکاری بەرنامەکە

ئەم بەرنامەیە لە (1717960704) خانە پێک هاتووە ئەم خانانەش لە یەگرتنی (کۆڵۆم) و (ڕۆیەکان) پێکدێت.

کۆڵۆمەکان ژمارەیان (16384) دانەیمە ئەم کۆڵۆمانەش ناونراون بە حەرفی ئینگلیزین(A,B,C,D,F,G,H,I,J,...) .

ڕۆیەکان ژمارەیان (1048576) دانەیە ئەم ڕۆیانەش ناونراون بە ژمـارەکان (1,2,3,4,5,6,7,8,9)

لە بەشی سەرەوەی Name Box هەیە کە لێرەدا کلیک لە هەر خانەیەک بکەین ڕاستەوخۆ لێرەدا ناوەکەی دەنوسێت ناونانی خانەکانیش بە حەرفی (کۆڵۆم) وە ژمارەی(ڕۆیەکان) دەنوسرێت .

بەرنامەکە لە سێ (Sheet) پێک هاتووە کە ئێمە دەتوانین ئەم شیتانە زیادبکەین.

بەشی یەکەم

باسکردنی لیستەکان

لیستیFile

ئەم لیستە لەم بەشانەی خوارە پێکدێت :-

save/1 : بە کاردێت بۆ پاشەکەوت کردنی داتاکان.

Save as/2 : بەکاردێت بۆ پاشەکەوت کردنی داتاکان دووبارە بەناوێکیتریان بەشێوازێکی تر.

open/3 : بەکاردێت بۆ کردنەوەی فایلێکی خەزن کراو.

New/4 : بە کاردێت بۆ کردنەوەی پەرەیەکی تازە بەم هەنگاوانە:

(New => blanck workbook => create) .

close/5 : بەکاردێت بۆ داخستنی روکاری بەرنامەکە.

information/6 : لێرەدا زانیاریمان دەداتێ دەربارەی بەرنامەکە.

Recent/7 :لێرەدا هەموو ئەو پرۆژانە دەبینین کە لەوەو پێش پاشەکەوتمان کردوە.

print/8 : بەکاردێت بۆ خستنە سەر لاپەرەی داتاکانمان.

Help/9 : بەکاردێت بۆ زانیاری زیاترو پشتیوانی لەسەر بەرنامەکە.

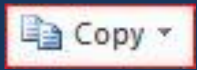
Exit/10 : بەکاردێت بۆ چونەدەرەوە لە بەرنامەکە.

لیستیHome

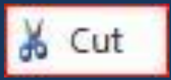
ئەم لیستە لە م بەشانەی خوارەوە پێکدێت

یەکەم :– Clipbord

ئەم بەشە لەم ئایکۆنانە پێکدێت

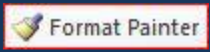
1/copy : بەکاردێت بۆ لەبەرگرتنەوەی نوسین.

2/cut : بەکاردێت بۆ هەڵگرتنی نوسین لە شوێنێک بۆ شوێنێکیتر.

3/paste : بەکاردێت بۆ دانانی نوسین.

4/Format paiter: بەکاردێت بۆ گواسنەوەی فۆرمات لە نێوان خانەکاندا.

سەرنج

فۆرمات واتە جۆری فۆنت و رەنگی فۆنت و رەنگی پشتەوە و هەموو ئەو شتانەی پەیوەندی بە خانە کەوە هەیە.

دووەم :– Font

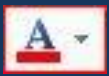
ئەم بەشە لەم ئایکۆنانە پێکدێت

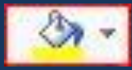
Font/1 : بەکاردێت بۆ دیـاری کردنــی جۆری فۆنتەکە.

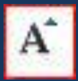
Font size/2 : بەکاردێت بۆ دیاریکردنی قەبارەی فۆنتەکە.

Font color/3 : بەکاردێت بۆ گۆریـنی رەنگـی فۆنت.

Fill color /4 : بەکاردێت بۆ گۆرینی رەنگی پشتەوەی خانەکان.

Increase Font size/5 : بەکاردێت بۆ گەورەکردنی قەبارەی فۆنت.

Decrease Font size/6 : بەکاردێت بۆ بچوک کردنی قەبارەی فۆنت.

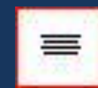

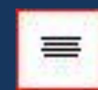
Bottom Border/ 7 : بەکاردێت بۆ دروست کردنی چوارچێوە بۆخانەکان .

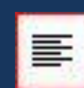
سێیەم :- Alignment

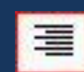
ئەم بەشە لەم ئایکۆنانە پێکدێت

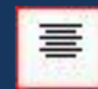

1 /Top Align : **بەکاردێت بۆ گواستنەوەی نوسین بۆ بەشی سەرەوەی خانەکە.**

BottomAlign/2**: بەکاردێت بۆ گواسنەوەی نوسین بۆ بەشی خوارەوەی خانەکە.**

Middle Align/3**: بەکاردێت بۆ گواسنەوەی نوسین بۆ بەشی ناوەراستی خانەکە.**

4/ Align Text to left **: بەکاردیت بۆ گواسنەوەی نوسین بۆ لای چەپی خانەکە.**

Align Text to Right/5**: بەکاردێت بۆ گواستنەوە نوسین بۆ لای راستی خانەکە.**

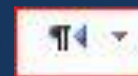

Center/6 **: بەکاردیت بۆ گواستنەوە نوسین بۆ ناوەراستی خانەکە.**

Orintation/7 : بەکاردیت بۆ گۆرینی شێوازی نوسین .

نوسینەکە لەسەرەوە بۆ خوارەوە بێت یان لە خوارەوە بۆ سەرەوە بێت یان لار کردنەوەی نوسین بە چەند گۆشەیەک.

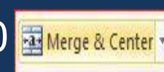

/8 Left to Right Text : بەکاردیت بۆ دیاری کردنی شوێنی نوسین

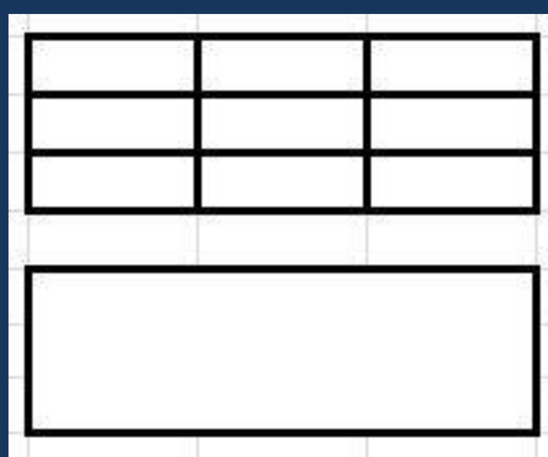
دەسپێکردنی لە لای راست یان لەلای چەپ یان لە هەردولاوە.

/9 Wrap Text : بەکاردێت بۆ نوسینی چەند دێرێک لە خانە یەکدا.

Merge& Center/10 : بەکاردێت بۆ لێکدانی چەند خانەیەک واتە چەند خانە یەک دەکەین بە یەک خانە.

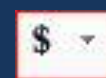

چوارەم :- Number

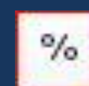
ئەم بەشە لەم ئایکۆنانە پیکدێت

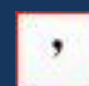
Number format/1 : لەم بەشەدا خانەکە تایبەت مەند دەکەین بەوەی که تەنها ژمارە یان کات یان بەروار یان هەرشتێک که بمانەوێت تیا داخڵ بکرێت.

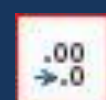
2/ Accounting Number format : بەکاردێت بۆ دانانی نیشانەی پارە(عمولة) بۆ خانەکان وەک نیشانەی ($،€،£،Ç).

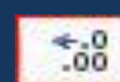
Percent style/3 : بەکاردێت بۆ نوسینی ڕێژەی سەدی لەخانەکاندا (%)

Comma style/4 : به کاردێت بۆ دانای فاریزە بۆ ژمارەکان کە لەبەینی هەر سێ ژمارە دا خۆی فاریزەیەک دادەنێت (1،000،000،000)

5/ Increase Dicemal : بەکاردێت بۆ زیاد کردنی (سفر)لە دوای فاریزە.

Decease Dicemal/6 : بەکاردێت بۆ کەم کردنەوەی (سفر)لە دوای فاریزە.

پێنجەم :- Styles

ئەم بەشە لەم ئایکۆنانە پێکدێت:-

Format as table/1: لەم بەشەدا دەتوانین شێوازی جۆراوجۆر بۆ خشتەکەمان دابنێین کە پاشان باسی دروست کردنی خشتە دەکەین.

Cell styles /2: لەم بەشەدا دەتوانین چەندشێوازێکی جیاوازبدەین بەخانەکان.

Counditional formating/3 : ئەم بەشە گرنگیەکی زۆری هەیە لە بەرنامەکە کەدا چونکە دەتوانین بە هۆی ئەم بەشەوە رەنگی فۆنت رەنگی پشتەوە شێوازی چوارچێوەی خانەکەو زۆرشتیش بگۆرین بە پێی ئەو مەرجەی خۆمان بۆی دادەنێین.

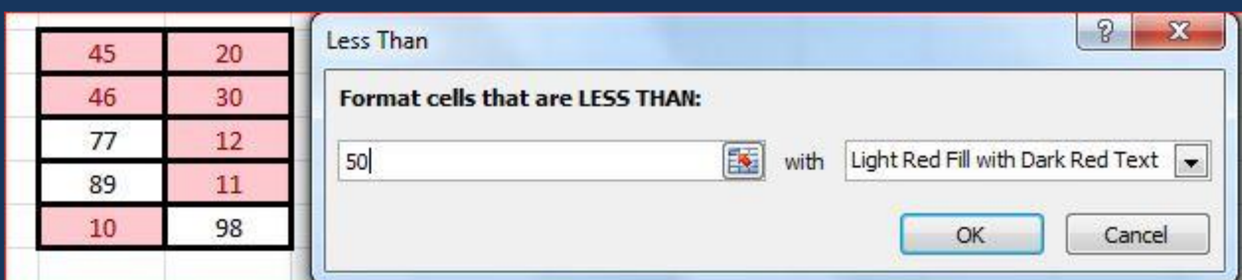

باسکردنی بەشی Counditinal formatting: –

لەم شێوازانەی خوارەوە پێکدێت :–

1/Hilghtghtin cells Rules :–

لەم بەشەدا ئێمە خۆمان مەرج بۆ خانەکە دادەنێین کە ئەم خانەیە گەورەتر یان بچوکتر یان یەکسان بێت بە ژمارەیەک ئەوا ئەگەر مەرجەکە هاتە دی ئەوا رەنگی فۆنتەکە یان رەنگی پشتەوەی خانەکە یان رەنگی چوارچێوەکەی بگۆرێت.

لێرەدا ئێمە نوسیومانە هەرژمارەیەک بچوکتر بوو لە (50) ئەوا با باگراوندی پشتی خانەکە(سوور) بیت.

وەک لە وێنەکەدا دیارە دەتوانی ژمارەکە بگۆرین وە لەبەشی لای راستیش شێوازەکە بگۆرین بە رەنگی فۆنت یان رەنگی چوارچێوەی خانەکە یان گۆرانکاری لە رەنگەکاندا بکەین.

– : Data bars /2

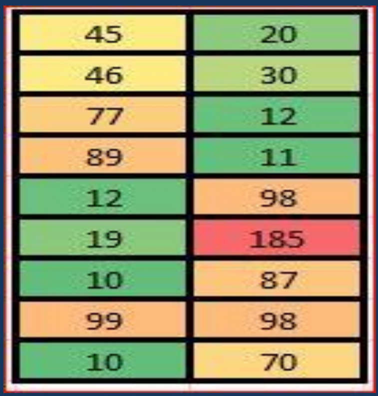
لەم بەشەدا خۆی بە پێی ریزبەندی لە گەورەوە بۆ بچوک رێژەی خانەکە پر دەبێتەوە.

45	20
46	30
77	12
89	11
12	98
19	185
10	87
99	98
10	70

– : Color scales/3

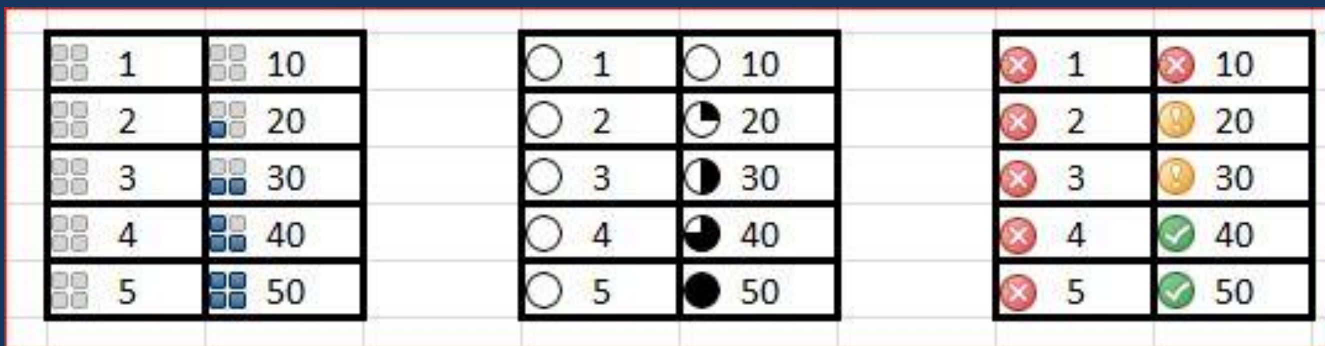
لەم بەشەدا راستەوخۆ خانەکان بەچەند رەنگێکی جیاواز رەنگ دەکات.

45	20
46	30
77	12
89	11
12	98
19	185
10	87
99	98
10	70

– : Icon sets/4

لەم بەشەدا چەند ئایکۆنێکی جوان ئامادەکراوە کەدەتوانین راستەوخۆ بۆ خانەکان مانی دابنێین.

1	10	1	10	1	10
2	20	2	20	2	20
3	30	3	30	3	30
4	40	4	40	4	40
5	50	5	50	5	50

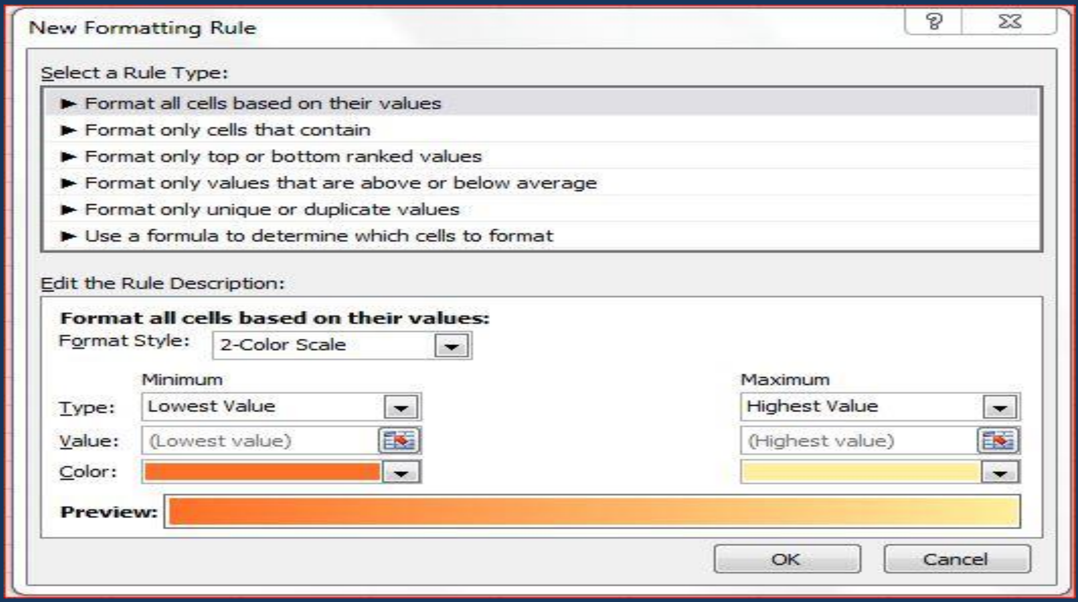

1	10	1	10	1	10
2	20	2	20	2	20
3	30	3	30	3	30
4	40	4	40	4	40
5	50	5	50	5	50

لەگەڵ چەند شێوازێکیتردا کە دەتوانین وەک ئەم نمونانەی سەرەوە تاقیان بکەینەوە.

– : New Rule/5

لەم بەشەدا ئێمە خۆمان دەتوانین فۆرماتین دروست بکەین بەچەند شێوەیەکی جیاواز .

– : Clear Rule/6

ئەم بەشە بەکاردێت بۆ لابردنی ئەو شێوازانەی سەرەوا کە باسمان کرد واتا گێرانەوەی خانەکە بۆ باری ئاسای.

شەشەم : Cells

ئەم بەشە لەم ئایکۆنانە پێکدێت:-

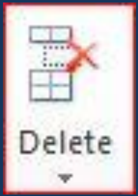
Insert/1 :- ئەم ئایکۆنە واتە زیاد کردن کە ئە ویش چوارجۆرە :

A – Insert cell :- بەکاردێت بۆ زیاد کردنی خانەیەک.

B – Insert sheet colums :- بەکاردێت بۆ زیادکردنی(Colom)

C – Insert sheet Rows : – بەکاردێت بۆ زیاد کردنی(Row)

D – Insert sheet : – بەکاردیت بۆ زیادکردنی (Sheet)

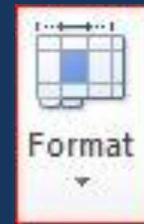
Delete/2 :- ئەم ئایکۆنە واتە سڕینەوە ئەویش چوارجۆرە :

A– Delete cell :- بەکاردێت بۆ سڕینەوەی خانەیەک.

B – Delete sheet colums :- بەکاردێت بۆ سڕینەوەی (collom).

C – Delete sheet Rows :- بەکاردێت بۆ سڕینەوەی(Row).

D– Delete sheet :- بەکاردێت بۆ سڕینەوەی(sheet).

Format/3 :– ئەم ئایکۆنە لەم بەشانە پێکدێت

Row height –A :– بەکاردێت بۆ گۆرینی بەرزی (Row) .

Colum width –B :– بەکاردێت بۆ گۆرینی پانی (colum) .

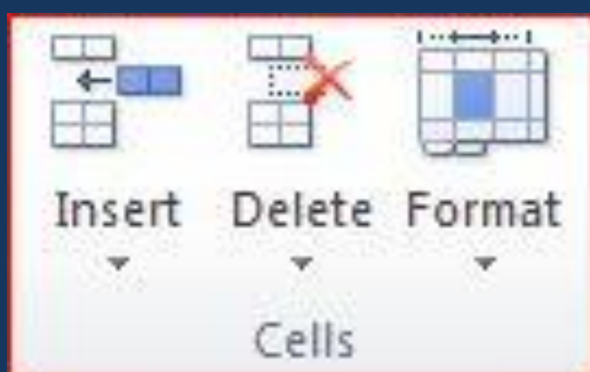
Hide &Unhide –C :– بەکاردێت بۆ شاردنەوەو پیشاندان.

(Hide Row,Hide colum,Hide sheet)(Unhide Row, Unhide coulm)

Rename sheet –D :– بەکاردێت بۆ گۆرینی ناوی (sheet) .

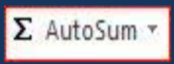
Tab color –G :– بەکاردیت بۆ گۆرینی رەنگی (sheet).

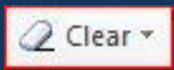
حەوتەم :- Editing

ئەم بەشە لەم ئایکۆنانە پێکدێت:-

Auto sum/1 :- کەلێرەدا 5 فەکشنی تیایە ئەم فەکشنانە ناسراون

بە فەکشنەکانی(Auto sum) کە لە دوایدا باسیان دەکەین.

Clear/2 :- ئەم ئایکۆنە واتە پاکردنەوە (سڕینەوە)ی خانەکان کە

ئەمیش لەم بەشانە پێکدیت.

A– Clear format :– بە کاردێت بۆ سڕینەوەی فۆرماتی خانەکان.

فۆرمات واتە (رەنگی فۆنت ، قەبارەی فۆنت،جۆری فۆنت ،......هتد).

B– Clear contents:– بەکاردێت بۆ سڕینەوەی نوسینی ناوخانەکان.

C– Clear coments:– بەکاردێت بۆسڕینەوەی کۆمێنتی خانەکان.

D– Clear Hyperlinks:– بەکاردێت بۆ سڕینەوەی ئەو لینکانەی دا.

مان ناوە لەسەر خانەکان.

E– Clear All :– بەکاردێت بۆ سڕینەوەی ئەو بەشانەی پێشەوە کە

باسمان کرد هەمووی بەیەکەوە.

3/ Sort & filter :–

ئەم ئایکۆنە لەم بەشانە پێکدێت

A– Sort A to Z : بەکاردێت بۆریزکرنی خانەکان بە پێی حەرفی ئەبجەدی لە (A) بۆ (Z).

B– Sort Z to A : بەکاردیت بۆ ریزکردنی خانەکان بە پێی حەرفی ئەبجەدی لە (Z)بۆ (A).

–: Filter –C

ئەم ئایکۆنە واتە جیاکردنەوە (پاڵاوتن)، جیا کردنەوەی زانیاریەک لە نێوان کۆمەڵێک زانیاریدا.

ID	name	age	phone
1	hardy	17	770
2	akam	18	750

ID	name	age	phone
1	hardy	17	770
2	akam	18	750
3	ari	19	770
4	azad	13	750
5	ahmad	12	770
6	shwan	19	750
7	sheren	22	770

سەرنج

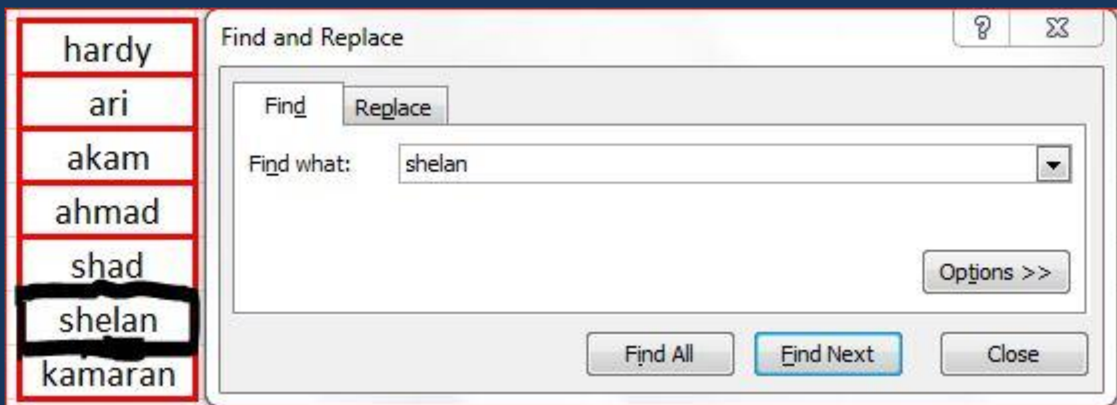
ئەگەر کلیک لەو ئایکۆنەی سەر خانەکان بکەین کەدیارە لە وێنەکادا بۆکسێک دەکرێتەوە ئەو کۆلۆمە تاخوارەوە چی تێدابێت پیشانی ئەیات ، ئێمەش دەتوانین، چیمان بوێت نیشانەی (راستی) لێبدەین و بەس ئەوەمان پیشانبدات ئەوانەی تر بشارێتەوە.

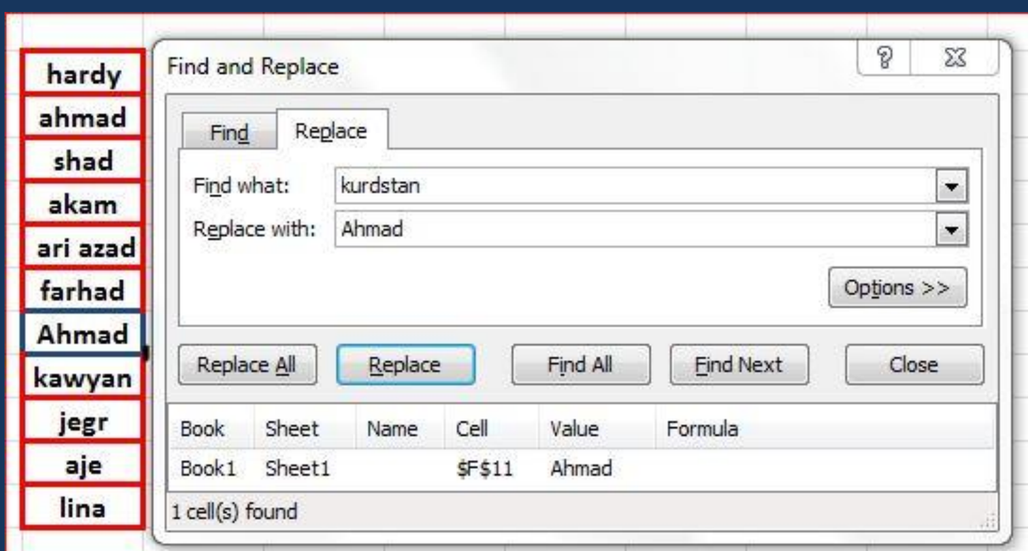
4/Find & slecet :–

ئەم ئایکۆنە لەم بەشانە پێکدێت :–

A– Find :– **بەکاردێت بۆ دۆزینەوەی تێکستێک (نوسین) لەناو بەرنامەکەدا.**

B – Replace : – **بەکاردێت بۆ گۆڕینی نوسینێک بە نوسینێک ی تر.**

C– Formulas :– بەکاردێت بۆ دۆزینەوی (fuction) لە ناوبەرنامەکەدا چی خانەیەک فەکشنی تیا داخڵ کرابێت راستەوخۆ دیاری دەکات بۆمان.

D– Comments :– بەکاردێت بۆ دۆزینەوەی کۆمێنت لەناو بەرنامەکەدا هەرخانەیەک کۆمێنتێکی لەسەر نوسرابێت راستەوخۆ دیاری دەکات.

E– Counditional formating :– بە کاردێت بۆ دۆزینەوەی ئە خانانەی (Counditional formatting) لە سەرە.

F– Data validation :– بەکاردێت بۆ دۆزینەوەی ئەوخانانەی (Data validation) لەسەرە.

سەرنج

لە دوایدا باسی (Comment) و (Data validation) دەکەین.

Format Cells

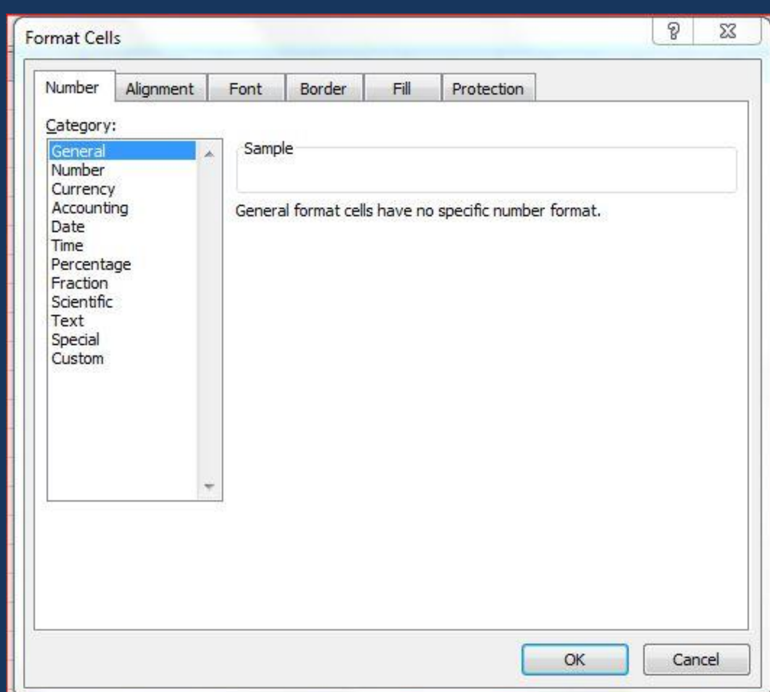
ئەم بەشە بەشێکی گرنگە لە بەرنامەی مایکرۆسۆفت ئێکسڵ دا چونکە لەم بەشەدا دەتوانین گۆرانکاری لە هەموو تایبەتمەندیەکانی خانەکان بکەین.

ئەم بەشە لە شەشەش (6) بەشی جیاواز پێکدێت:-

یەکەم : Number :-

لەم بەشەدا خانەکە تایبەت مەند دەکەین بەوەی کە ژمارە یان کات یان بەروار یان پارە (عوملە) ،...... یان هەنێ شتی تری تیا داخڵ بکرێت.

ئەم بەشە پێکدێت لەم شێوازانە :-

A– General :– ئەم بەشە واتە گشتی (عام) واتە دەتوانین لە خانەکەدا هەموو جۆرە داتایەک داخڵ بکەین.

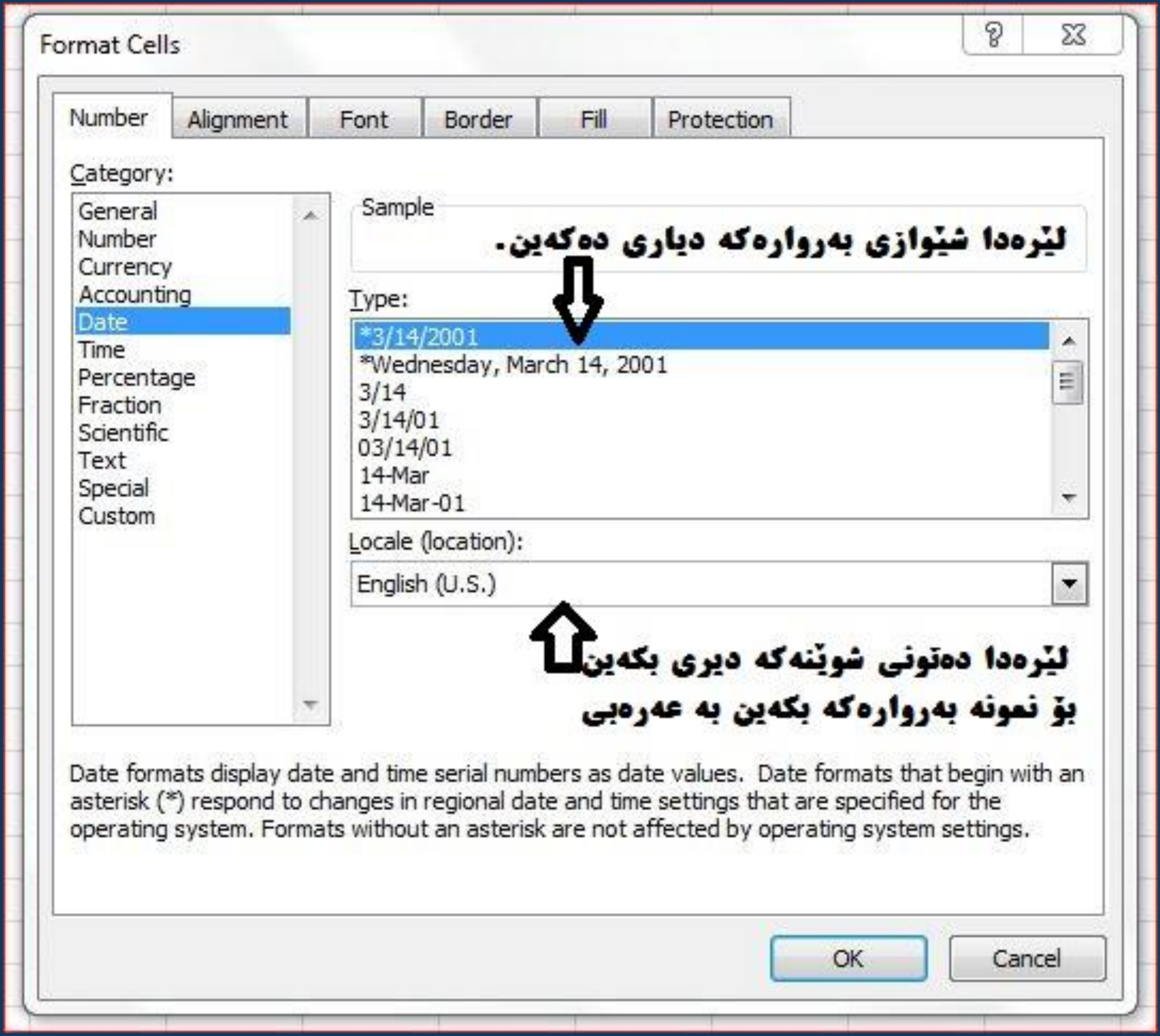
B– Number:–لەم بەشەدا خانەکە تایبەت مەند دەکەین بەوەی ئەگەرژمارە مان داخڵکرد ئەوا خۆی راستەوخۆ لەبەینی هەر سێ (3) ژمارە دا فاریزە مان بۆ دادەنێت. وە دەتوانین (سفر) لە دوای فاریزەوە زیاد بکەین.

C– Currency :– ئەم بەشە بەکاردێت بۆ دانانی نیشانەی پارە(عملە)کەنیشانە ی (عملە) زۆربەی وڵاتەکانی تێدایە.

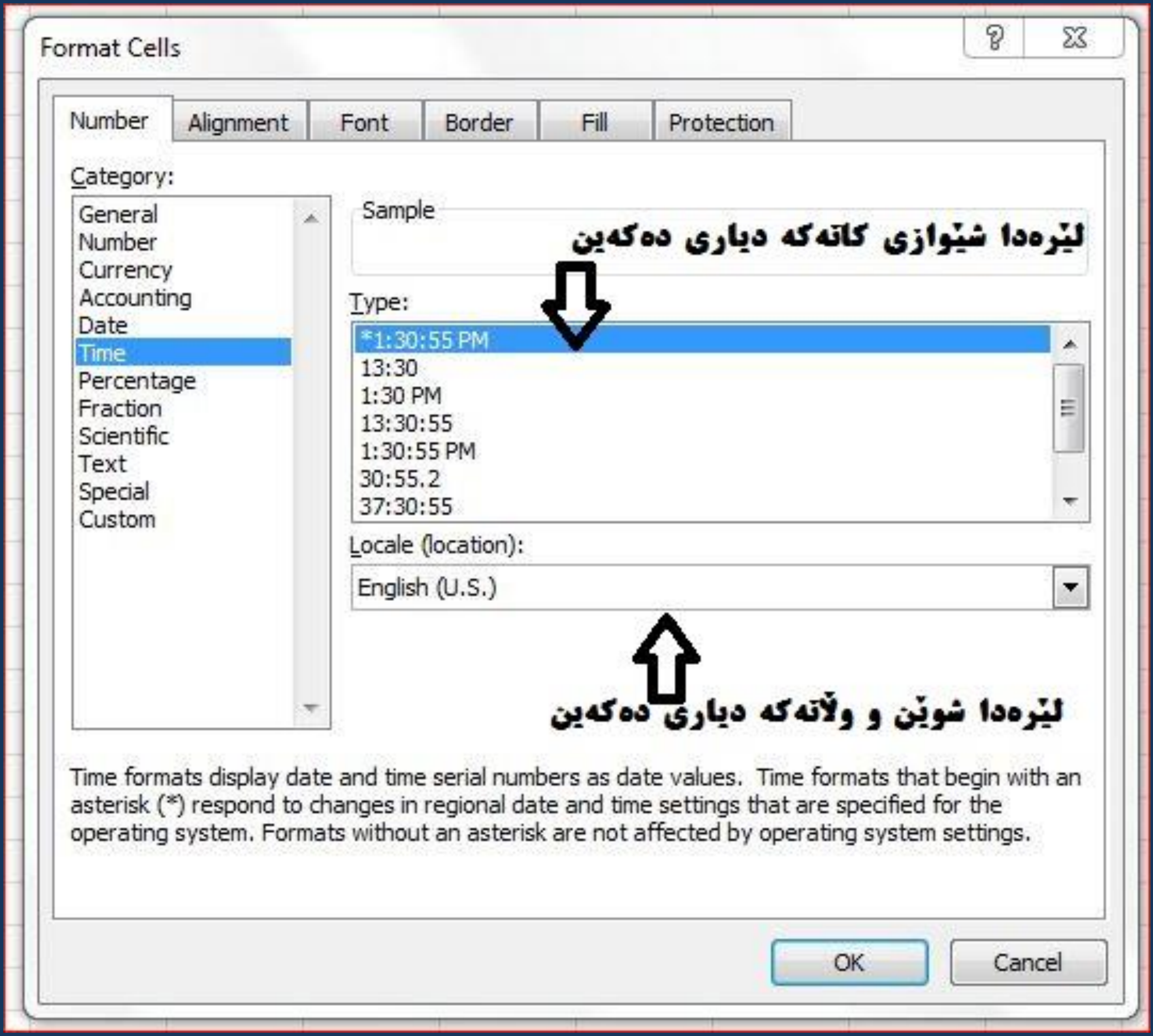

Date –D :– لێرەدا خانەکە تایبەت مەند دەکەین بەوەی بەرواری تێدا داخڵ بکرێت.

E– Time :– لێرەدا خانەکە تایبەت مەند دەکەین بە داخڵ کردنی کات

ئەگەر هەر ژمارەیەک داخڵ بکەین بەشێوەی کات دەی نوسێت.

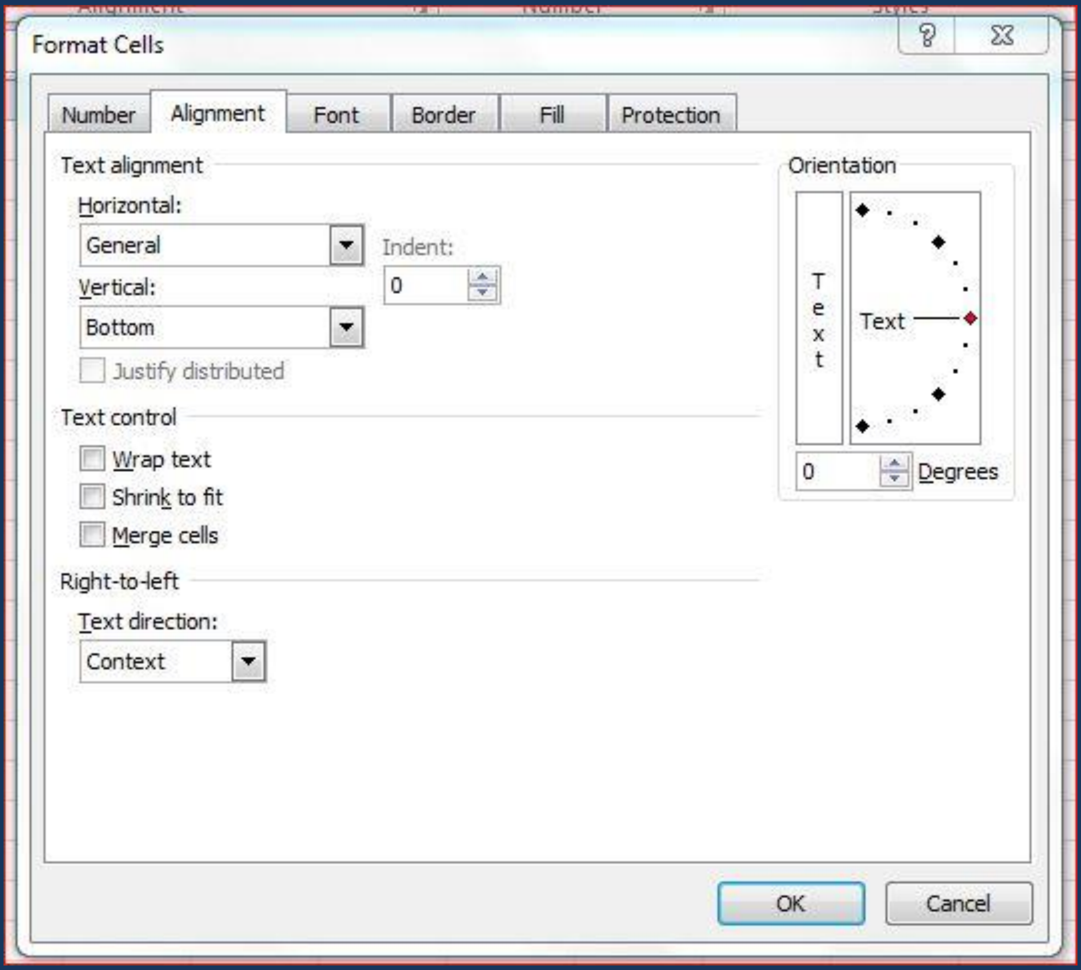

F – Percentage :– بەکاردێت بۆ دانانی نیشانەی ڕێژەی سەدی (%) بۆ خانەکان.

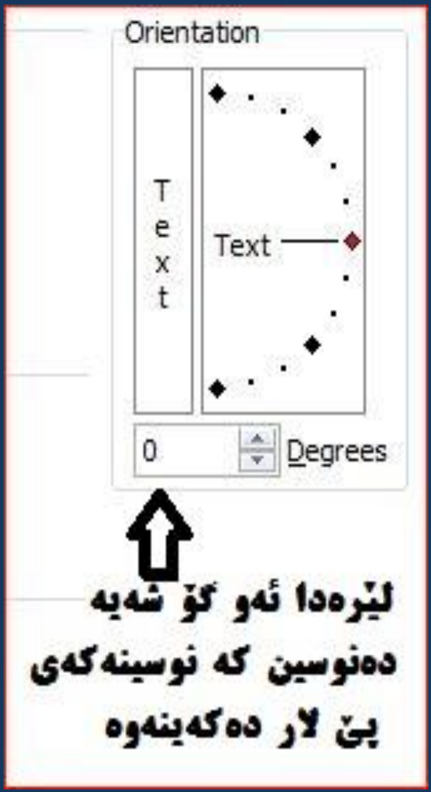

دووەم : Alignment :-

ئەم بەشە تایبەتە بە نوسین (Text)لە ناو خانەکان و وە چۆنیەتی نوسین و شێوازە کانی.

A– Orientation :– ئەم بەشە دە کەوێتە لای راستی ئەو لاپەرەی بۆ مان دەکرێتەوە و بەکاردێت بۆ لارکردنەوەی نوسین بە چەند گۆ شەیەکی جیاواز بە ئارەزوی خۆمان.

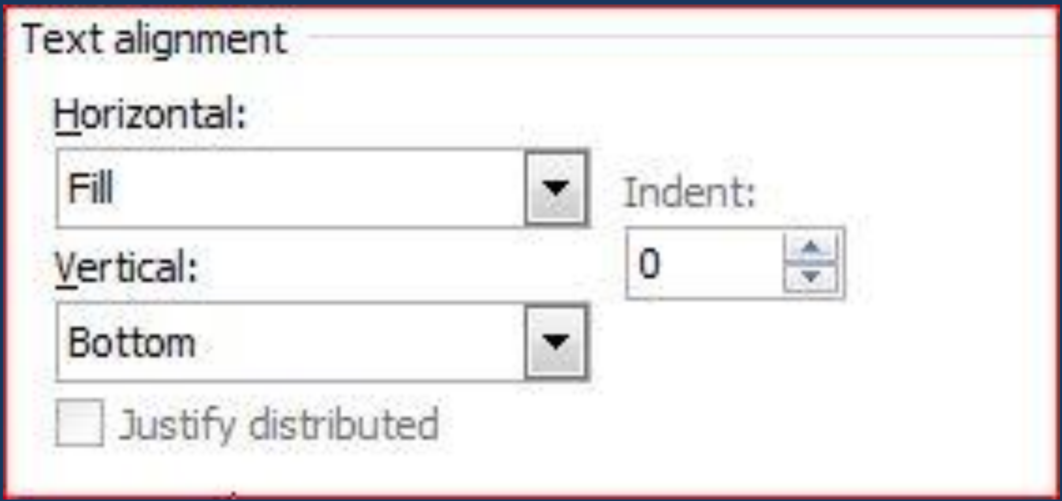

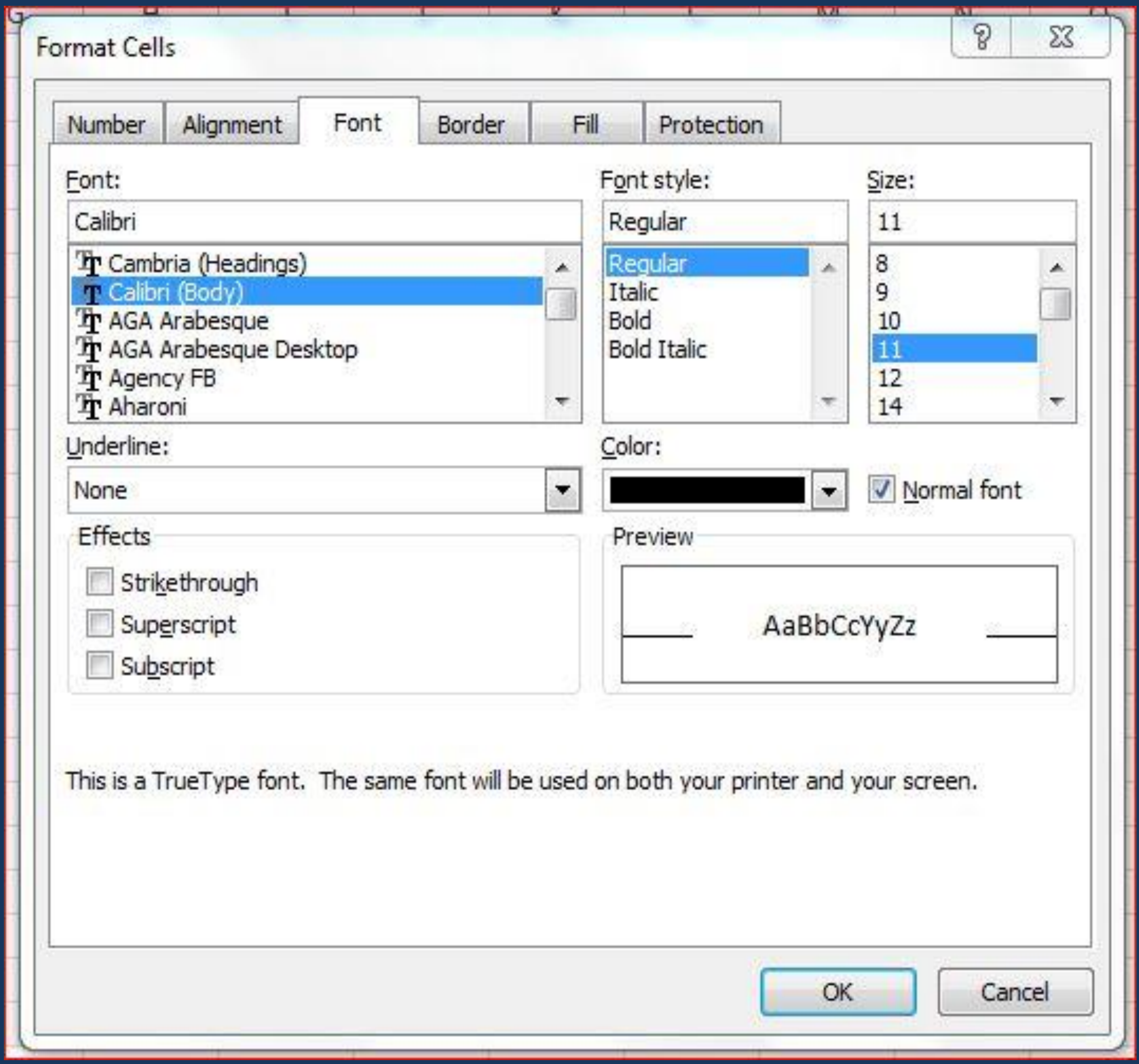
B– Text Alignment:– ئەم بە شە تایبەتە بە گۆرینی شوێنی نوسینەکان کە ئەویش دوو شێوازە :–

1– Vertical **:– بەکاردێت بۆ گۆرینی شوێنی نوسین بەشێوەی ئاسۆی واتە نوسینەکە لە سەرەوە یان لە خوارەوە یان لە ناوراست دا بێت.**

2–Horizontal **:– بەکاردێت بۆ گۆرینی شوێنی نوسین بەشێوەی ستونی واتە نوسینەکە لای راست بێت یان لای چەپ یان لە ناوەراست بێت.**

سێیەم : Font :– ئەم بەشە تایبەتە بە فۆنــت و ئەو گۆڕانکاریانەی پەیوەند یان بە فۆنتەوە هەیە.

A– Font :– بەکاردێت بۆ دیاری کردنی جۆری فۆنت.

B– Font style :– بەکاردێت بۆدیاریکردنی شێوازی فۆنتەکە کەئەویش چوار جۆرە :–

1/ Regular :– نوسینەکە شێوازێکی سادە وەردەگرێت.

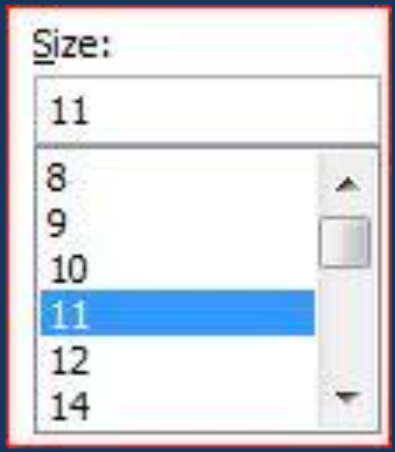
2/Italic :– نوسینەکە شێوازێکی لار وەردەگرێت.

3/Bold :– نوسینەکە شێوازێکی تۆخ وەردەگرێت.

4/Bold Italic:– نوسینەکە شێزازێکی تۆخ و لار وەردەگرێت.

C– Font size :– بەکاردێت بۆ گۆرینی قەبارەی فۆنتەکە.

D– Underline :– بەکاردێت بۆ کێشانی هێڵ لەژێر نوسین دا.

E– Color :– بەکاردێت بۆ گۆرینی رەنگی نوسینەکە.

F–Normal Font :– بەکاردێت بۆ هەڵبژاردنی فۆنتێکی سادە.

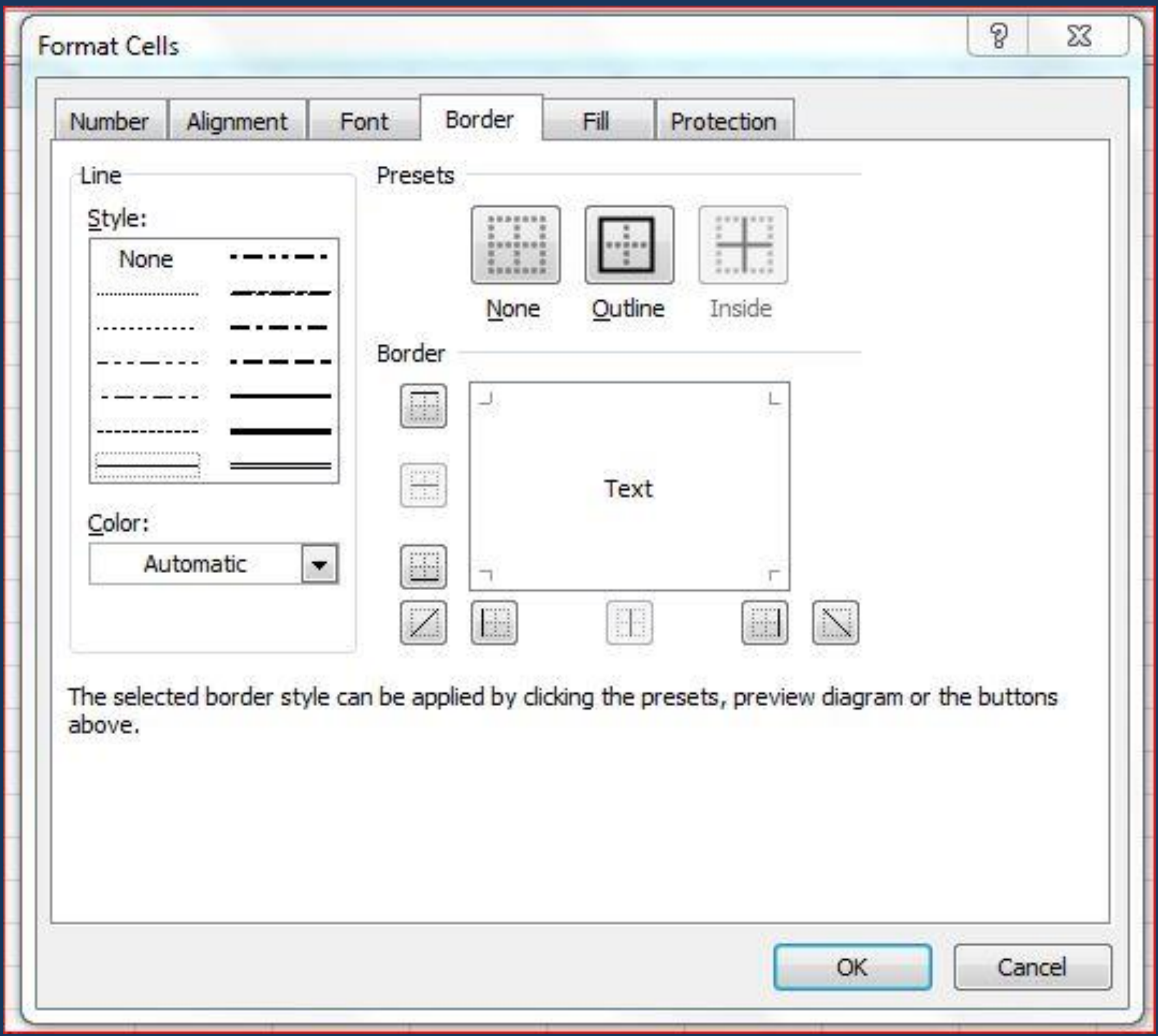
G– previwe : لێرەدا هەرجۆرە فۆنتێک و هەر شێوازێک هەڵبژێرین نمونەکە ی مان پیشاندەدات.

H– Effects : لێرەدا دەتوانین چەند شێوازێکی تایبەت بدەین بەنوسینەکانمان وەک (هێڵ بەسەرداهێنان و بردنە پشتەوەی نوسینەکان)

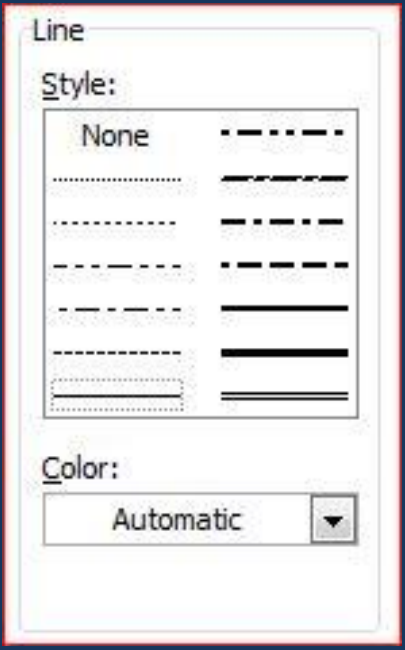

چوارەم/Border :- لەم بەشەدا دەتوانین چوارچێوە بۆ خانەکان دروست بکەین بە چەندان شێوازی جیاواز.

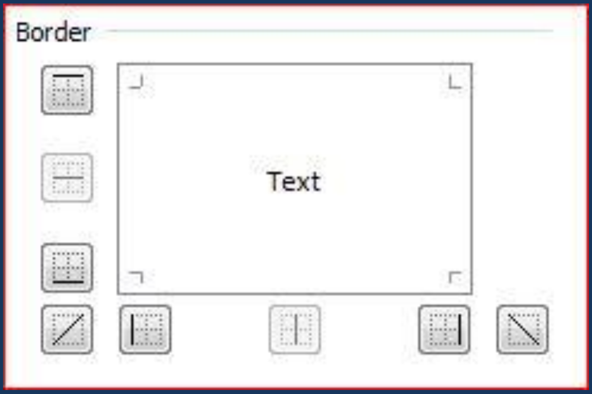

A– Style :– لێرەدا شێوازی ئەو هێڵە هەڵدەبژێرین کە دەمانەوێت.

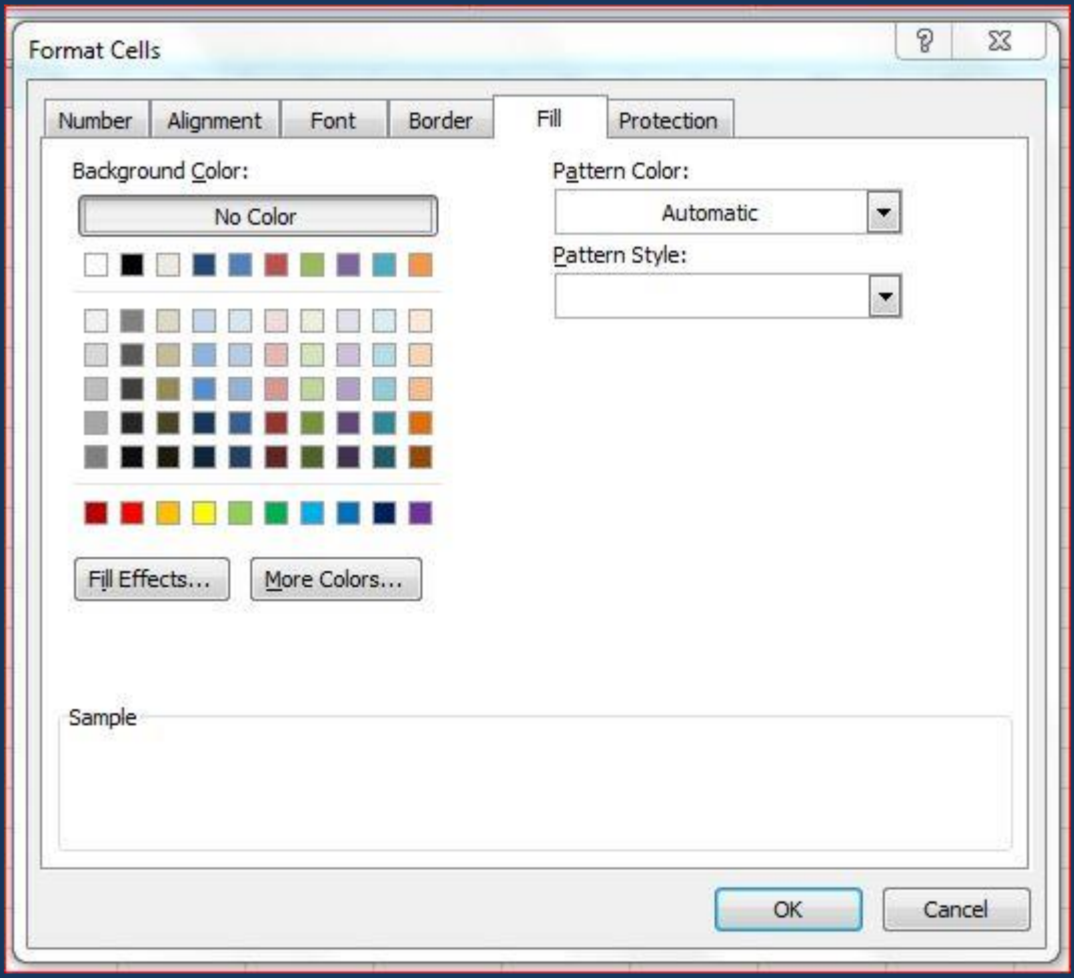
B– Color :– لێرەدا رەنگی هێڵەکەمان دەگۆرین بە ئارەزوی خۆمان.

C– Border :– لێرەدا چوارچێوەکە دروست دەکەین بە ئارەزوی خۆمان.

پێنجەم : Fill :- بەکاردێت بۆ گۆرینی رەنگی پشتەوەی خانەکان.

A– Backcolor :– لێرەدا رەنگێک هەڵدەبژێرین لەورەنگانەی کە دیاری کراوە بۆ پشتەوەی خانەکانمان.

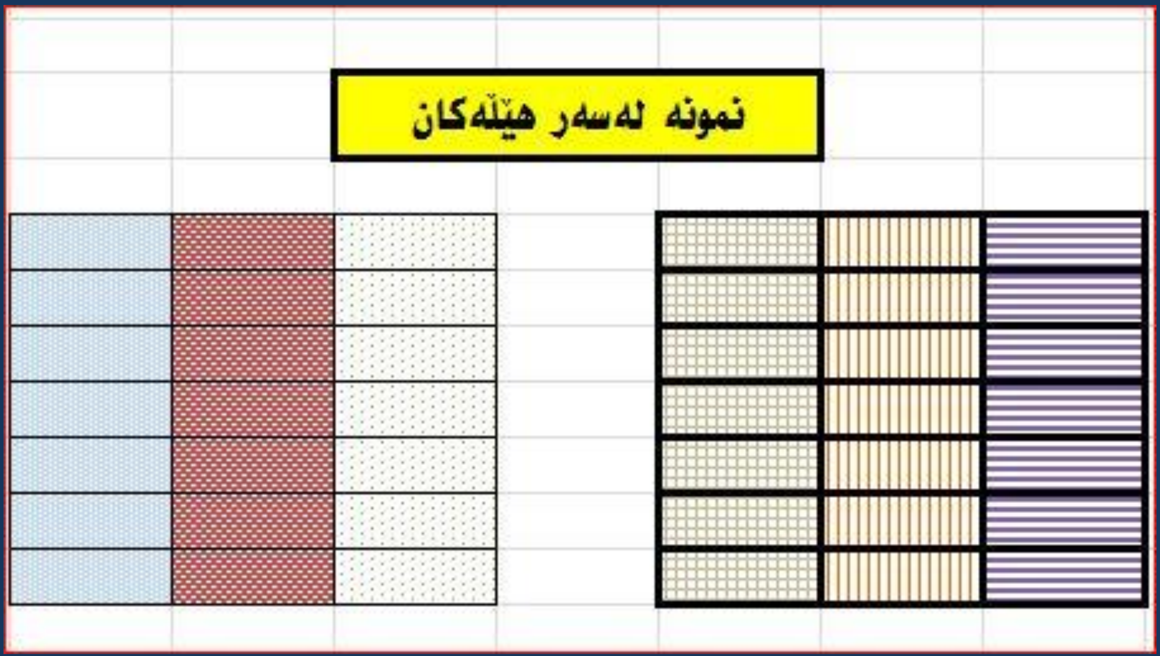

بۆ رەنگی زیاتر کە لەناو ئەم کۆمەڵە رەنگەدا نیە کلیک لە (More colors)

B– Patten style :– لێرەدا چەند شێوازێک لە هێڵ هەیە کەدەتوانین دایان بنێین بۆخانەکان.

C– Patten color :– لێرەدا دەتوانین رەنگی ئەو هێڵانە بگۆرین کە لە پێشتر دامان نابوو.

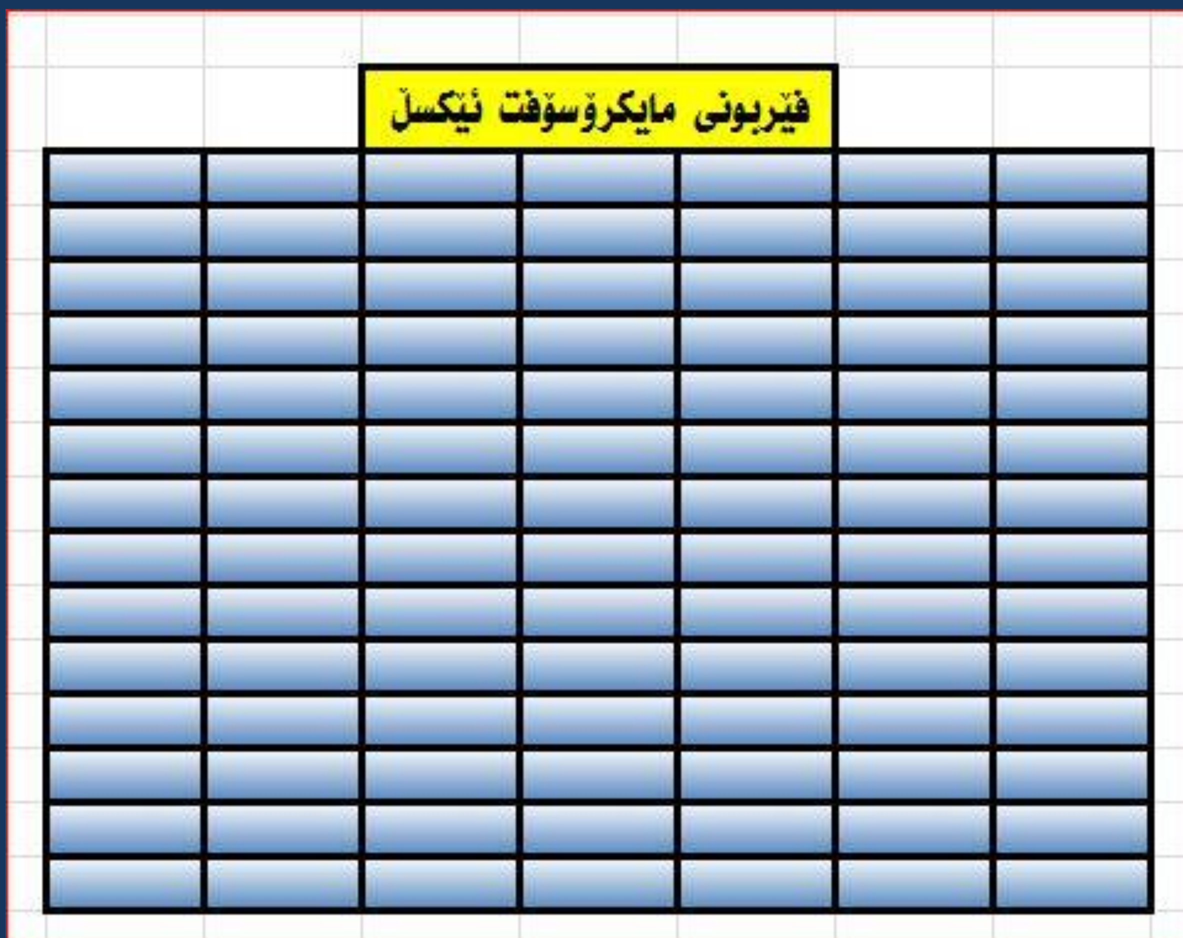

D– Sample :– لێرەدا نمونەی ئەو ڕەنگەمان پیشاندەدات کە هەڵی دەبژێرین.

ئەمەش نموونەیەک لەسەر دروست کردنی خشتەو گۆرینی باگراووندی پشتەوەی خانەکان.

.....بە هیوای سوودمە ندبوون....

.....بە هیوای سوودمە ندبوون....

.....بە هیوای سوودمە ندبوون....

لیستی:Insert

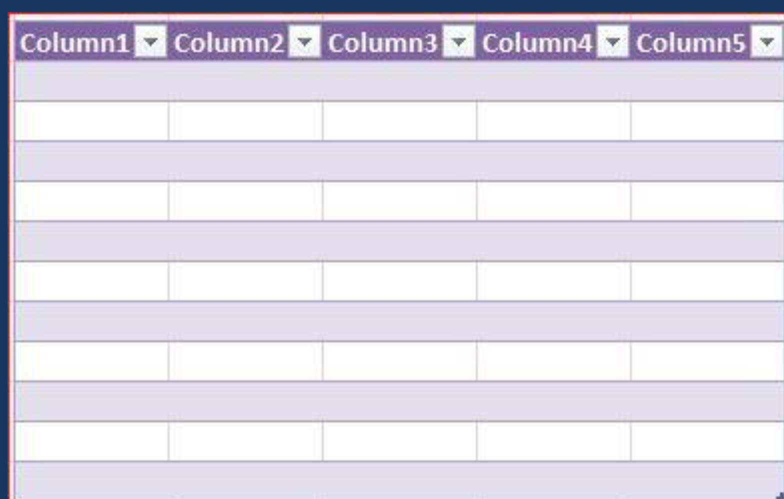
ئەم لیستە واتە هێنان واتە هێنانی چەند كۆمەڵە شتێک و زیاتكردنیان بۆ روكاری بەرنامەكە.

ئەم لیستە لەم بەشانەی خوارەوە پێكدێت :-

یەكەم : Table

1/ Table :- بەكاردێت بۆدروست كردنی خشتە لە سەر روكاری بەرنامەكە.

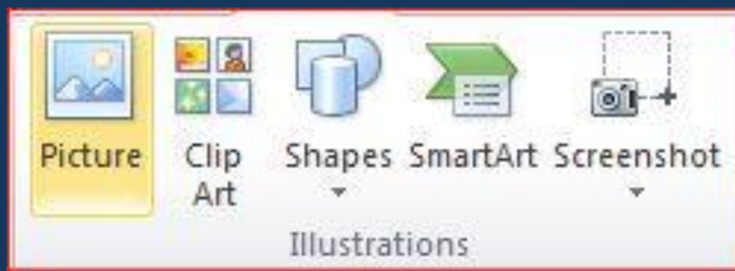

Column1	Column2	Column3	Column4	Column5

سەرنج

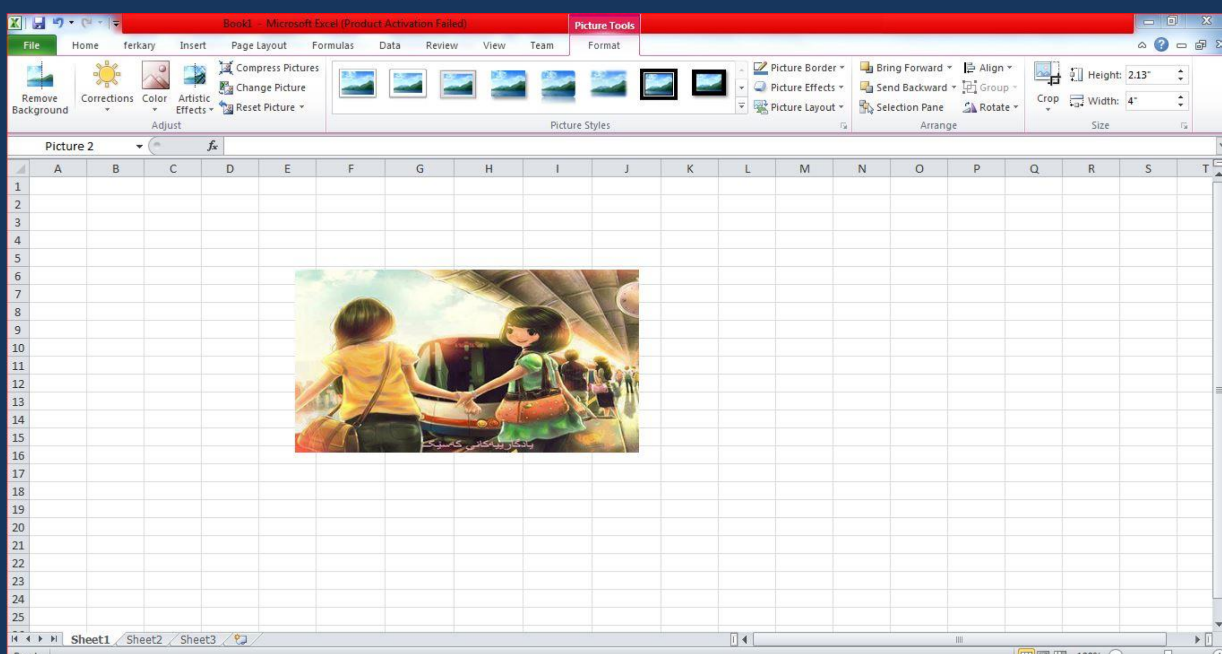
سەرەتا خانەكان دیاری دەكەین و پاشان كلیک لە ئایكۆنی (Table) دەكەین خشتەیەكمان بۆ دروست دەبێت وەک لەوێنەكەدا دیارەو دەتوانین داتای تێدا داخڵ بكەین.

دووەم : illustratrations :– ئەم بەشە لەم ئایکۆنانەی خوارەوە پێکدێت

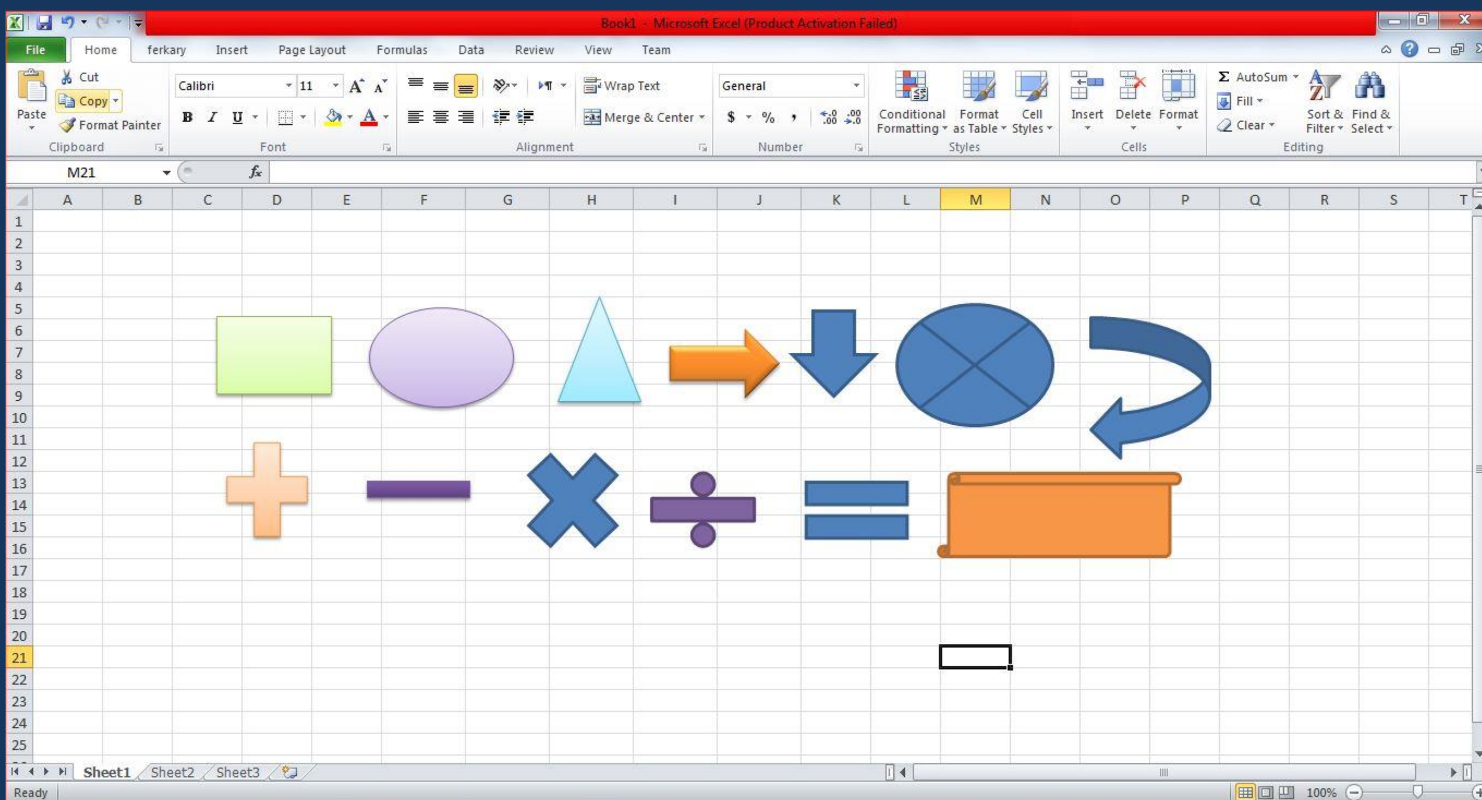

1–picture :– بەکاردێت بۆ هێنانی وێنە بۆناوبەرنامەکە.

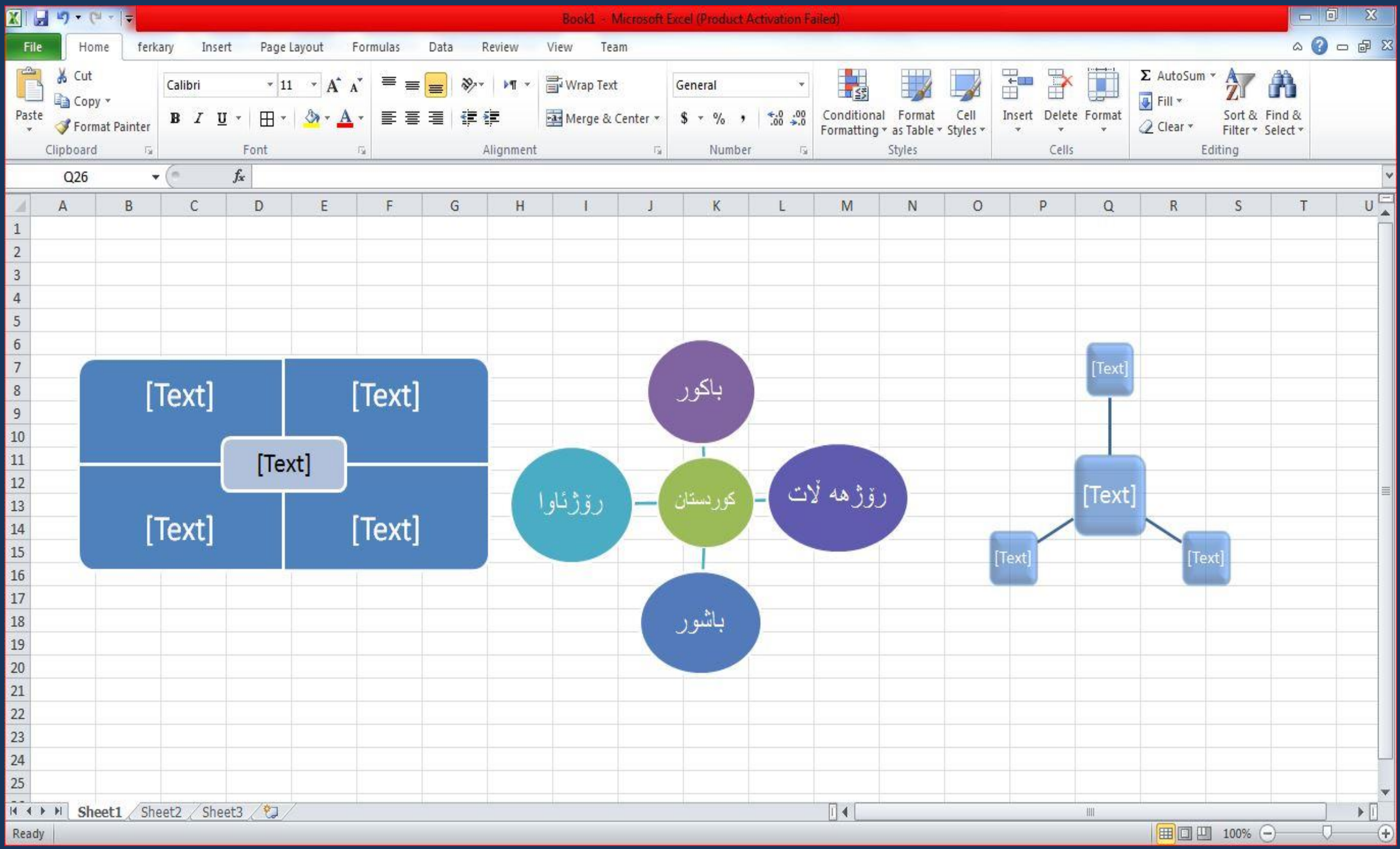
Shapes –2 :– بەکاردێت بۆ هێنانی کۆمەڵێک شێوەی ئەندازەی ئامادەکراو بۆناو بەرنامەکە.

لە گەڵ کۆمەڵێک شێوەی ئەندازەی تر کە ئامادەکراون و دەتوانین بەکاریان بهێنین و وە نوسینیشیان لەسەر بنوسین.

3– Smart Art :– لەم بەشەدا کۆمەڵێک شێوازی ئەندازەی نایابی تێدایەکە دەتوانین بیهێنینە سەر روکاری بەرنامەکەو نوسینیان لەسەر بنوسین.

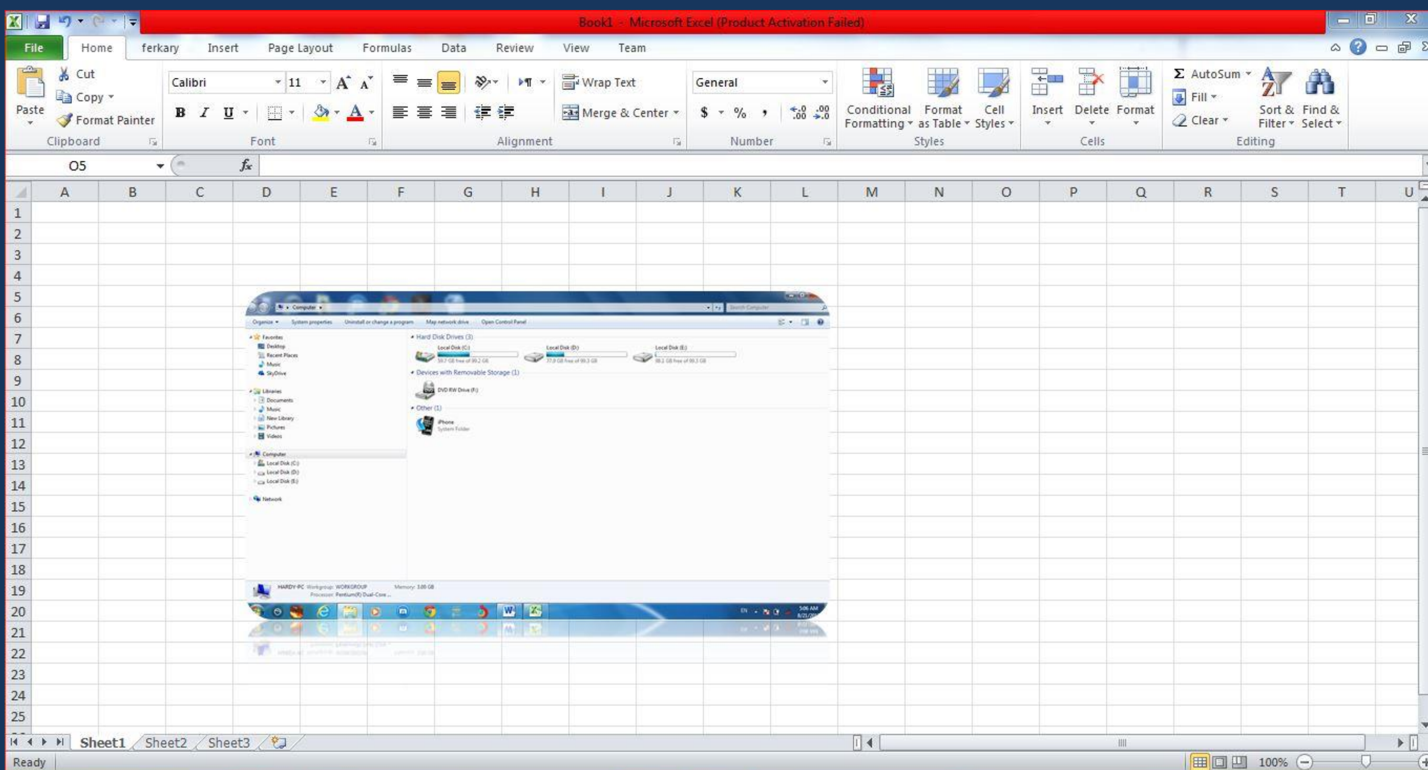
.....سوودمەندبونتان ئامانجمانە......

....سوودمەندبونتان ئامانجمانە....

....سوودمەندبونتان ئامانجمانە....

Screenshot/4 : ئەم بەشەبەکاردێت بۆ وێنەگرتنی سەرشاشەی کۆمپیتەرەکەمان و هێنانی راستەوخۆی وێنەکە بۆناو بەرنامەکە.

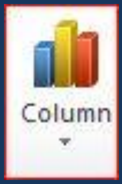

سێیەم : Charts :- لەم بەشەدا دەتوانین ئە داتایانەی هەمانە بە وێنە بینوێنین.

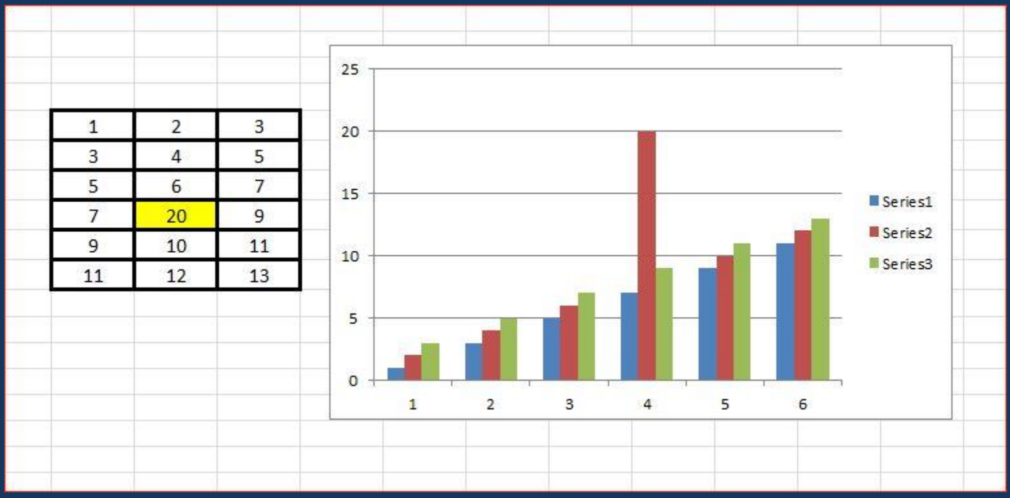
لەم بەشەدا کۆمەڵێک (Chart) ئامادەکراو هەیە کەدەتوانین راستەوخۆ بەکاریان بهێنین.

وەک لەوێنەکەشدا دیارە لەم بەشەدا چەند کۆمەڵێک (Chart) جیاواز هەیە لەروی شێوەوە دیزاینەکانیان. بۆیە لێرەدا جیاکراونەتەوە بۆ ئەم بەشانە:-

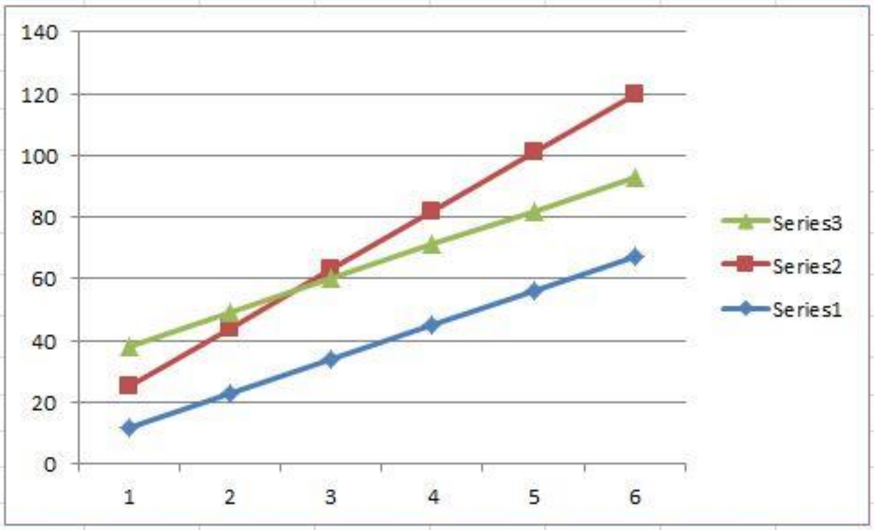
1/ Column : لێرەدا هەموو ئە و (Chart) تیایە کە لەسەرشێوازی درێژین.

Line/2 :– لێرەدا هەموو ئەو (Chart) تیایە کە لەسەرشێوەی هێڵن.

12	13	13
23	21	5
34	29	-3
45	37	-11
56	45	-19
67	53	-27

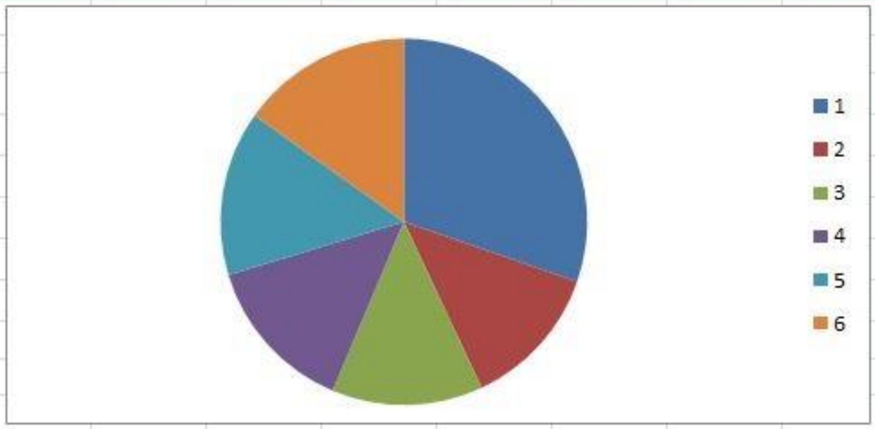
سەرنج

ئەگەر سەیری وێنەکە بکەین لە 3 هێڵ پێکهاتووە چونکە لەو خشتەیەی ئێمەدا3(Colom) هەیە وە ریزبەندیەکەش لەخوارەوەی وێنەکەدا دیارەلە 1 تا 6 چونکە لە خشتەکی ئێمەدا 6(Row)هەیە.

Pie/3 :- ئەم کۆمەڵە (Chart)لێرەدان هەمویان لەسەر شێوەی بازنەین.

1	50	22	12
2	21	24	16
3	22	26	20
4	23	28	24
5	24	30	28
6	25	32	32

سەرنج

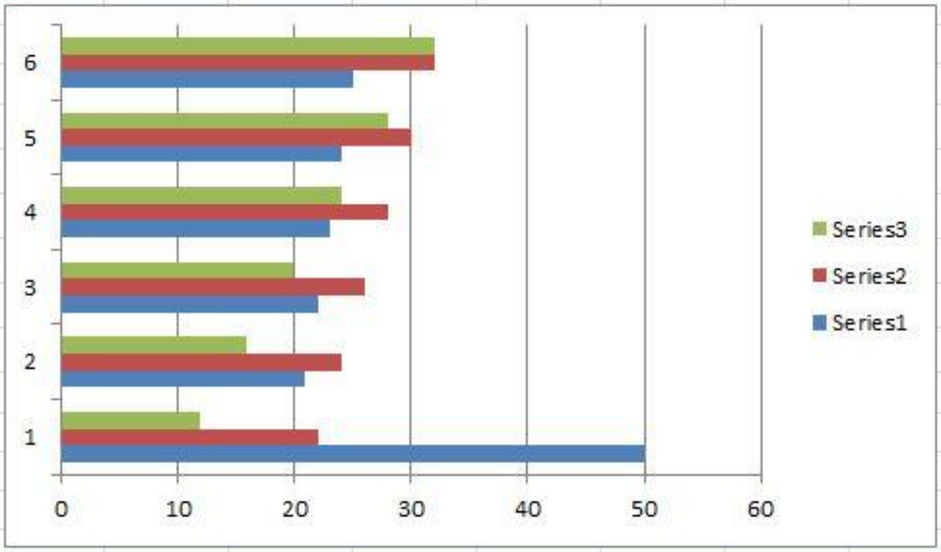
ئەگەر سەیری وێنەکە بکەین لە شەش (6) رەنگی جیاواز پێک هاتووە چونکە لەخشتەکەی ئێمەدا شەش (6) (Row)هەیەرەنگە (شینەکەش)لەوێنەکەدا رووبەرە

کەی لەهەموو رەنگەکان گەورەترە چونکە لە ریزی یەکەمدا کە بە رەنگە شینەکە دیاری کراوە ئەو ژمارەنەی تێداداخڵ کراوە لە هەموو ریزەکانی تر زیاترە.

4/ Bar :– ئەم کۆمەڵە (Chart) لەم بەشەدان شێوەیەکی لاریان هەیە.

50	22	12
21	24	16
22	26	20
23	28	24
24	30	28
25	32	32

.....به هیوای سوودمه ندبوون....

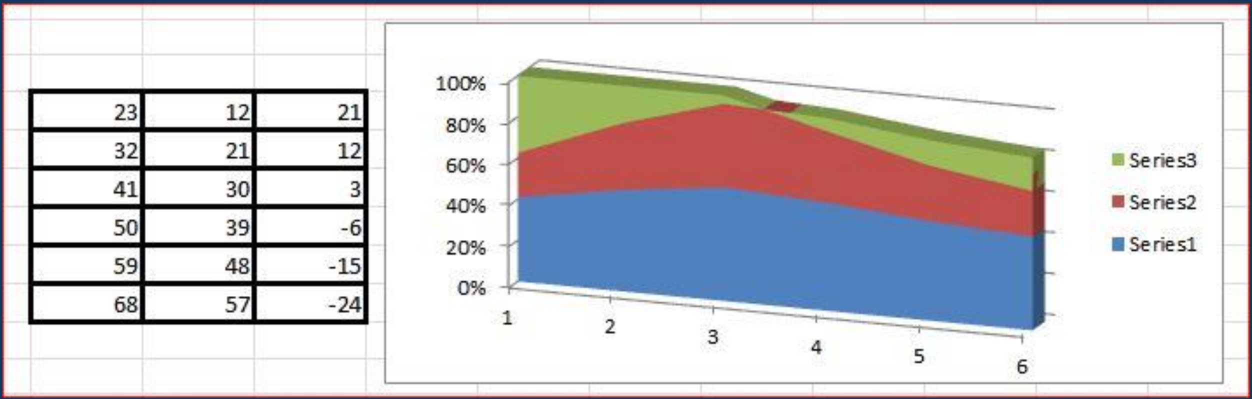
.....به هیوای سوودمه ندبوون....

.....به هیوای سوودمه ندبوون....

.....به هیوای سوودمه ندبوون....

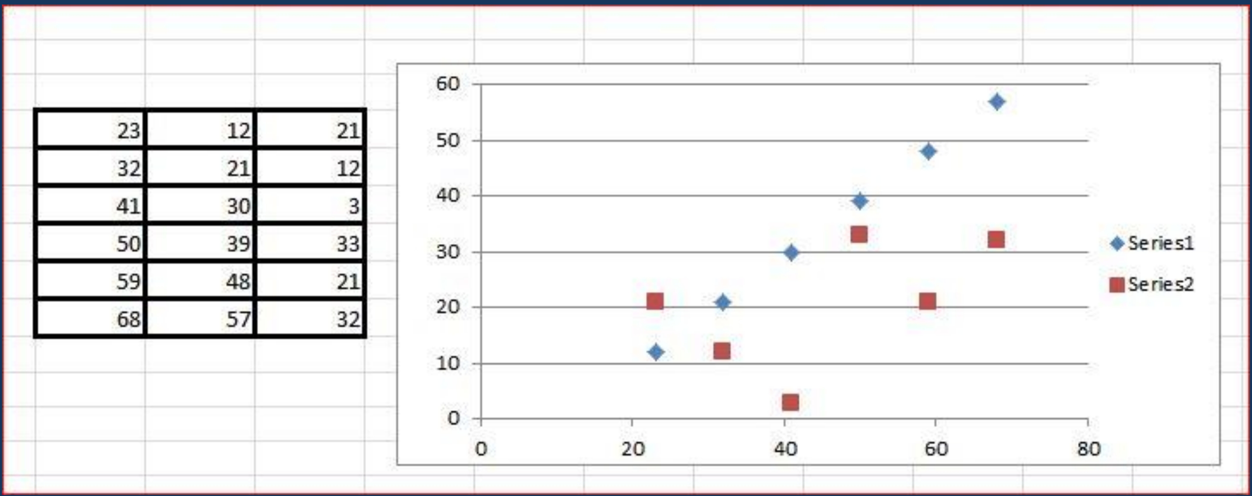
Area /5 : ئەم کۆمەڵە (Chart)لێرەدان لەسەرشێوەی رووبەرێک دەردەکەون

23	12	21
32	21	12
41	30	3
50	39	-6
59	48	-15
68	57	-24

Scatter /6 :– ئەم کۆمەڵە (Chart) لێرەدان لەسەر شێوەی کۆمەڵێک خاڵن .

23	12	21
32	21	12
41	30	3
50	39	33
59	48	21
68	57	32

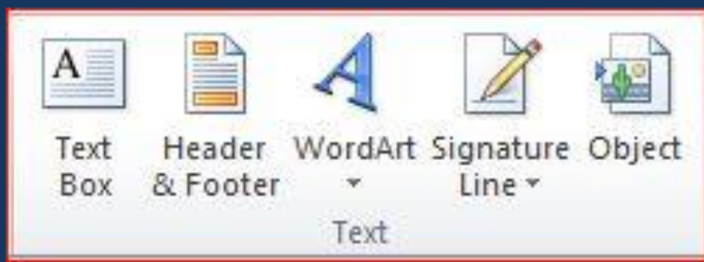
سەرنج

خوێنەری بەرێز لەوانەیە تۆ گرنگی بەکارهێنانی (Chart) نەزانیت و پێت وابێت گرنگیەکی وای نیە ، بەڵام ئەم بەشە بە پێچەوانەوە گرنگیەکی ئەو تۆی هەیە و لە زۆر بواردا بەکار دەهێنرێت ، لەبوارەکانی (ئامارو کەش وهەوا و .....)زۆر جار لەکەناڵە تەلەڤزیۆنیەکان ئەم شێوازانە دە بینین .

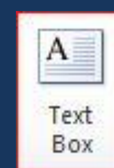
سەرنج

بەرێزان ئەم کۆمەڵە شێوازی (Chart) کەباسمان کرد لە بواری بەکارهێناندا هەر بەشیکیان لە بوارێکدا بەکاردێت واتە هەر بەشێک شێوازی بەکارهێنانی خۆی هەیە ئێمە بەس باسی چۆنیەتی هێنانیمان کرد بۆناو بەرنامەکە ، بەڵام بەکارهێنەر بە پێی کارەکەی خۆی شێوازێکیان دیاری دەکات کەلەگەڵ کارەکەیدا دەگونجێت.

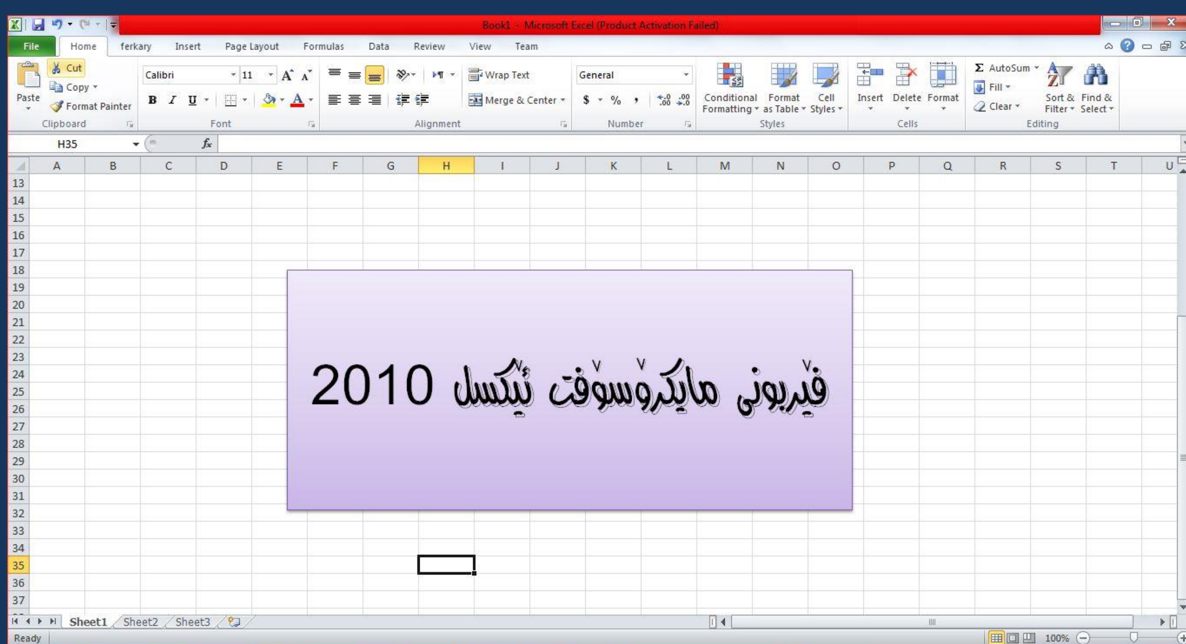
چوارەم : Text:-

ئەم بەشە لەم شێوازانەی خوارەوە پێکدێت:-

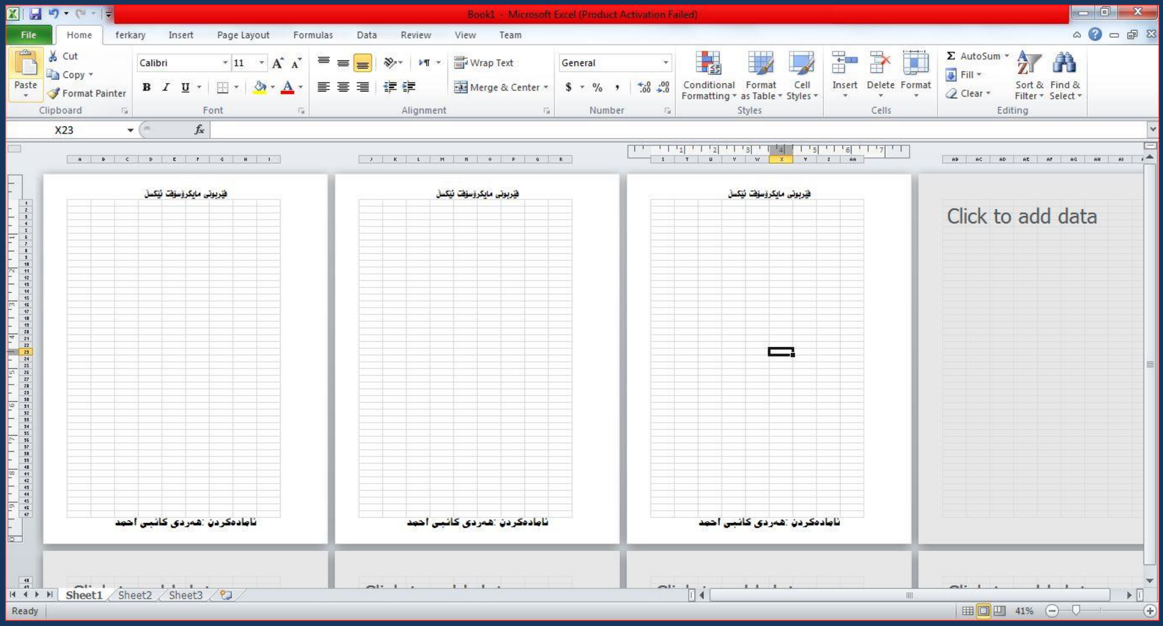

1/ Text box:- ئەم بەشە بەکاردێت بۆهێنانی چوارچێوەیەک ونوسین لەناویدا

2/Header&Footer :- بەکاردێت بۆ نوسینی تێکستێک وە دوبارەکردنەوەی لە هەموولاپەرەکانی پرۆژەکانمان بە هەمان شێوە لەبەشی سەرەوە و خوارەوەی لاپەرەکانمان.

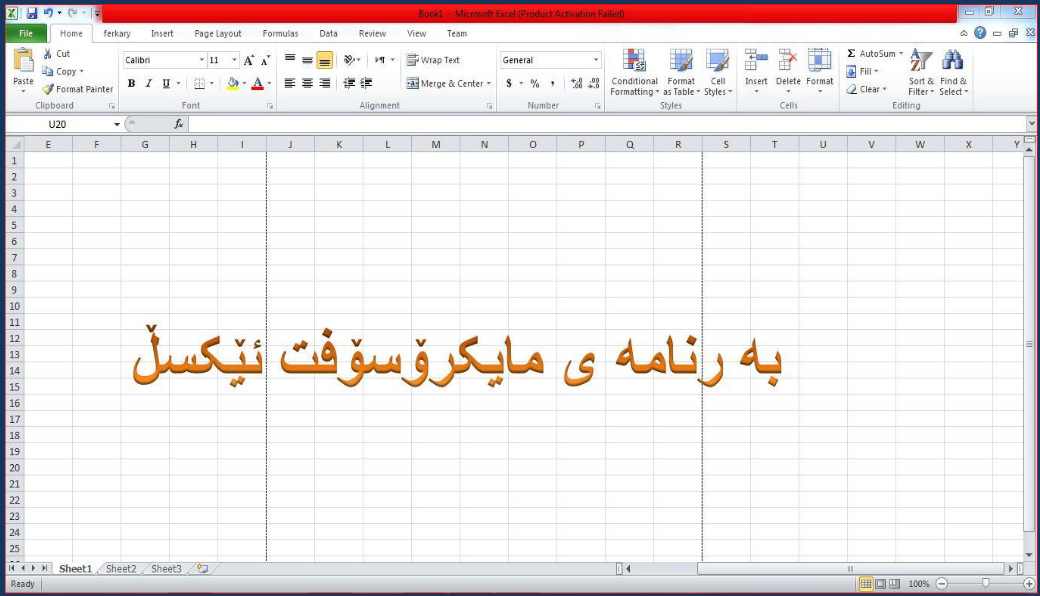

سەرنج

خوێنەری بەرێز ئەم بەشە گرنگیەکی باشی هەیە لە پرۆژەکاندا چونکە بەیەکجار نوسینی ئەو تێکستەی ئێمە دەمانەوێت لە هەموو لاپەرەکاندا دووبارە دەبێتەوە وەک چۆن ئەم کتێبەی کە ئێستا دەیخوێنیتەوە لە بەشی سەرەوەو خوارەوەی هەموو لاپەرەکان تێکستەکان دوبارە بونەتەوە ئەم کارە بەم بەشە کراوە.

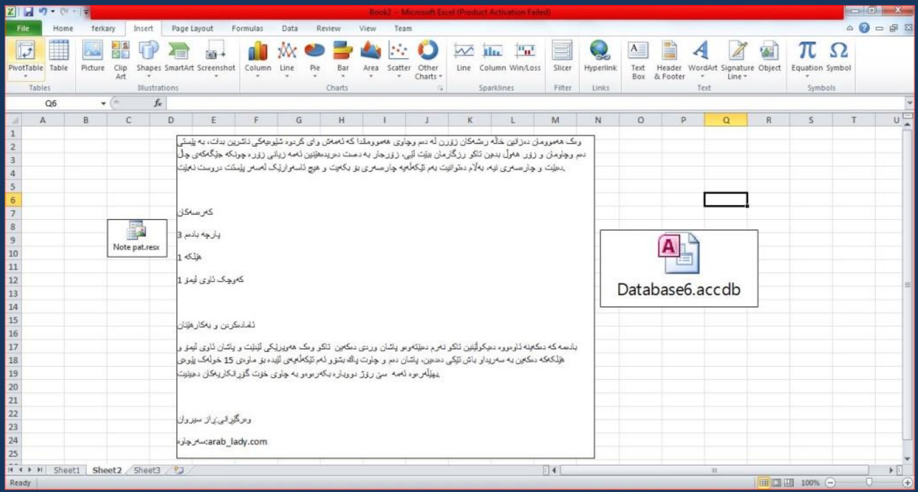

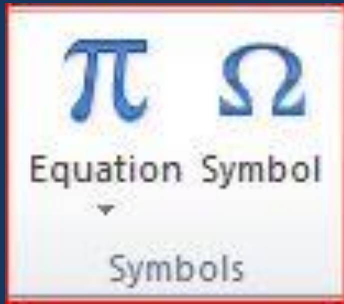
3/ WordArt:- بەکاردێت بۆ هێنانی چوارچێوەو نوسینی تێکست تیایدا بە چەند شێوازێکی جوان.

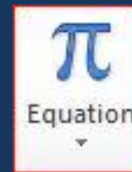
Object/4 :- بەکاردێت بۆ هێنانی نوسراوێک لە بەرنامەیەکی ترەوە یان فایلێکی بەرنامەیەکی تر بۆ ناو بەرنامەکەو بە کلیک کردن لێی یەکسەر فایلەکە دەکرێتەوە وەک فایلی (Power point–Access–Excell–Word)

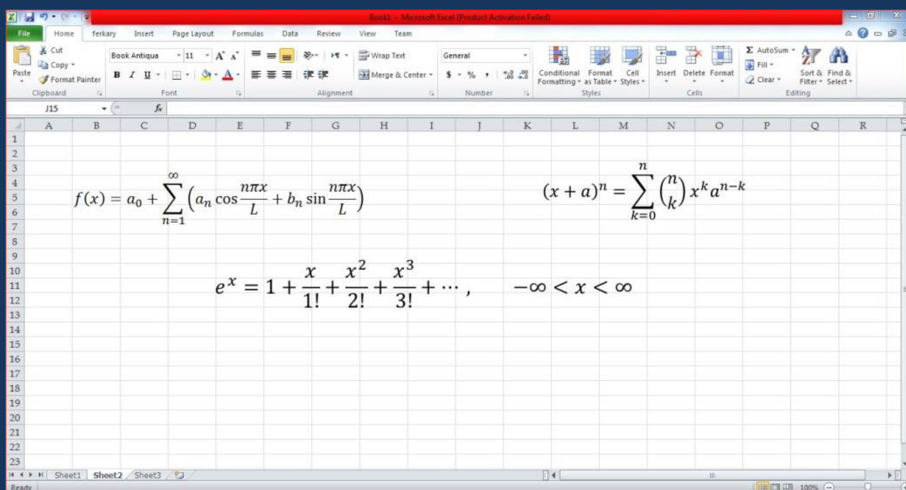

پێنجەم :- Symbols:-

ئەم بەشە لەم ئایکۆنانە پێکدێت.

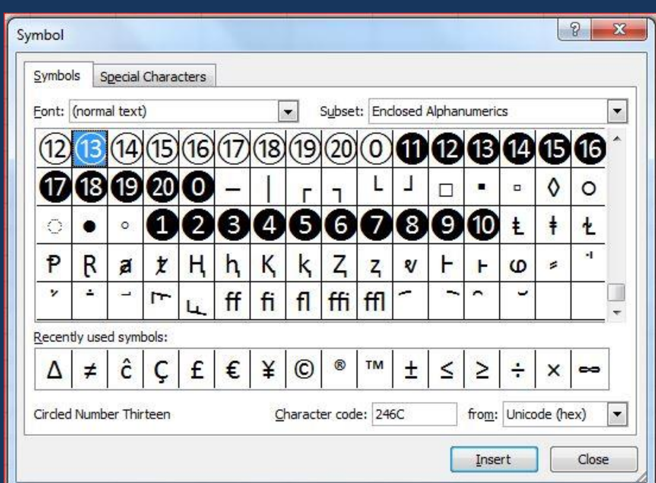

1/ Equation :- لێرەدا کۆمەڵێک هاوکێشەی ماتماتیکی ئامادەکراوی تێدایە.

Symbol/2:- لێرەدا کۆمەڵێک هێماو نیشانەی تێدایە کەناتوانین بە کیبۆردی کۆمپیتەرەکەمان بیان نوسین

سەرنج

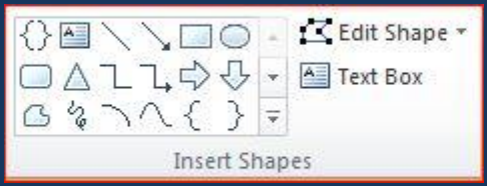
لەگەڵ زیادکردنی هەربەشێک لە لیستی (Insert) بۆ روکاری بەرنامەکە ئەوا راستەوخۆ لیستێکی تر زیاد دەبێت بەناوی لیستی(Format) کە لەم لیستەدا دەتوانین کۆمەڵێک گۆرانکاری لەو بەشەدا بکەین کە هێناومان جا ئەوبەشەی هێناومانە (وێنە،چارت،شێوەی ئەندازەی ....هتد) بێت

لیستیFormat

سەرنج

ئێمە نموونەکەی وەری دەگرین لەسەر هێنانی (Shapes) بۆناو بەرنامەکە واتە بە هێنانی بەشیکی تر وەک وێنەو چارت کەمێک گۆرانکاری دروست دەبێت لە لیستی(Format)دا.

ئەم لیستە لەم بەشانەی خوارەوە پێکدێت:-

یەکەم :- Insert shapes :-

ئەم بەشە بەکاردێت بۆ هێنانی شتێکی تر لەو شێوەی خۆمان هێناوومانە.

ئەگەر (Shapes)هێنابوو دەتوانین یەکێکیتر لێرەوە زیاد بکەین ئەگەر (chart)

مان هێنابوو دەتوانین شێوازێکی تر زیاد بکەین.

دووەم:- Shapes style :-

لەم بەشەدا چەند شێوازێکی جوانی تێدایە بۆ ئەو بەشەی ئێمە هێناومانە.

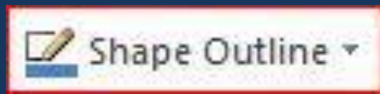

سێیەم:-Shape Fill-:

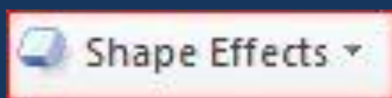
ئەم بەشە بەکاردێت بۆ گۆرینی رەنگی پشتەوەی ئەو شێوە ئەندازەیەی هێناومانوتە سەر روکاری بەرنامەکە.

چوارەم :–Shape Outline:–

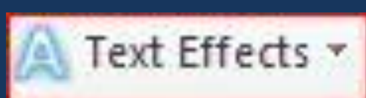
ئەم بەشە بەکاردێت بۆ گۆرینی رەنگی چوارچێوەی ئەو شێوازەی هێناومانەتە سەر روکاری بەرنامەکە.

پێنجەم:– Shape Effect:–

لەم بەشەدا چەند ئیفێکتێکی جوانی تیایە بۆ ئەو شێوە ئەندازەی هێناومانەتە سەر روکاری بەرنامەکەو دەتوانین بەچەند شێوازێکی جوان بینوێنین.

شەشەم:– WordArt style:–

لەم بەشەدا دەتوانین چەند شێوازێکی جوان هەڵبژێرین بۆ (نووسین)ی ناو ئەو شێوە ئەندازەی هەمانە..

حەوتەم : Text Fill :–

بەکاردێت بۆ گۆرینی رەنگی ئەو نوسینەی کە ئێمە دەینوسین لەناو ئەو شیێوە ئەندازیانەی کە هێناومانەتە سەر روکاری بەرنامەکە.

هەشتەم :Text Effect :–

بەکاردیت بۆ گۆرینی ستایلی ئەو نوسینانەی کە ئێمە دەینوسین لەناو ئەو شێوە ئەندازیانەی کە هێناومانەتە سەر روکاری بەرنامەکە.

لیستی Page Layout

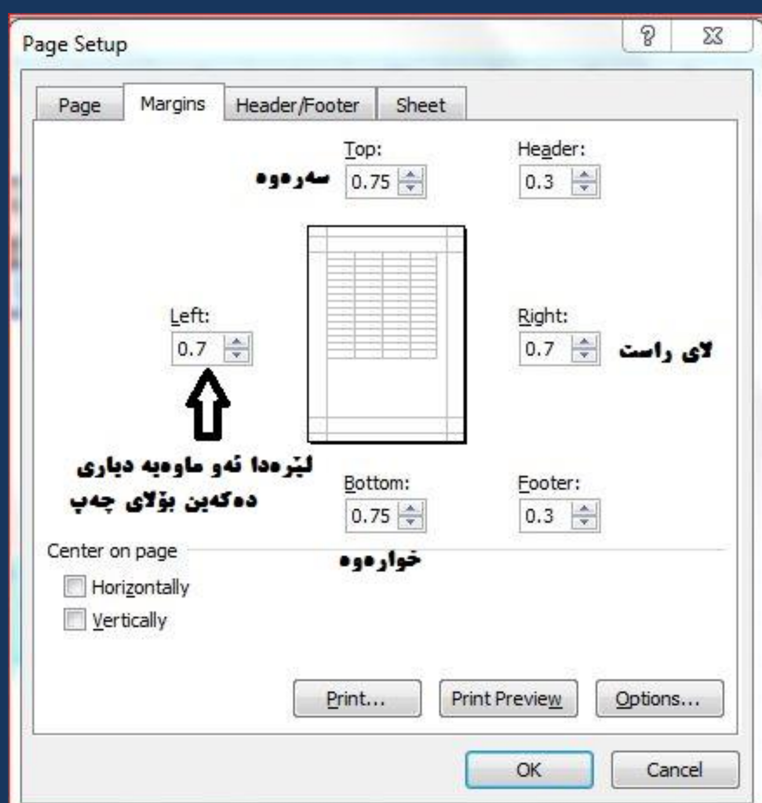
ئەم لیستە لەم بەشانەی خوارەوە پێکدێت:-

یەکەم: Page setup :-

ئەم بەشە چەند ئایکۆنێکی گرنگی تێدایە کە لە خوارەوە ئاشناتان دەکەین پێی:-

1/Margins : – لەم بەشەدا دەتوانین قەبارەی ئەو بەشە سپیە دیاری بکەین کە دەکەوێتە چوارچێوەی لاپەرەکەوە ئەم کردارە لەکاتی پرێنت کردندا سودی هەیە.

Orientation/2 :–

ئەم ئایکۆنە بەکاردێت بۆ گۆرینی شێوازی لاپەرەکەمان بۆ سەر باری پانی و باری درێژی لە کاتی پرێنت کردندا.

size/3 : –

لێرەدا قەبارەی ئەو لاپەرەیە دیاری دەکەین کە ئیمە دەمانەوێت زانیاریەکانی لەسەر پرێنت بکەین (A3,A4, ...هتد) لەگەڵ چەند قەبارەیەکی تر.

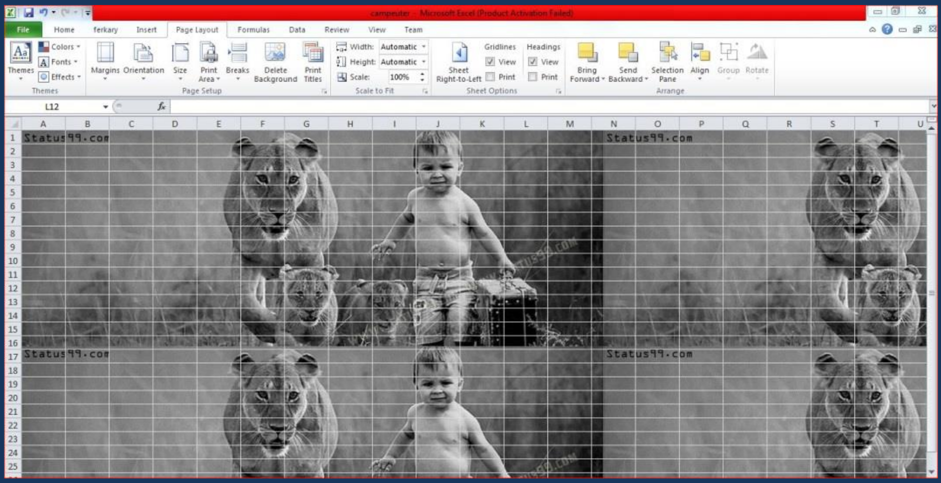
Print Area/4 :–

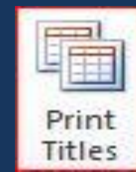
بەکاردێت بۆ پرێنت کردنی بەشێکی دیاری کراو لە پرۆژەکانمان.

Background/5 :–

لێرەدا دەتوانین باگراوندی پشتەوەی بەرنامەکەمان بگۆرین بەئارەزوی خۆمان

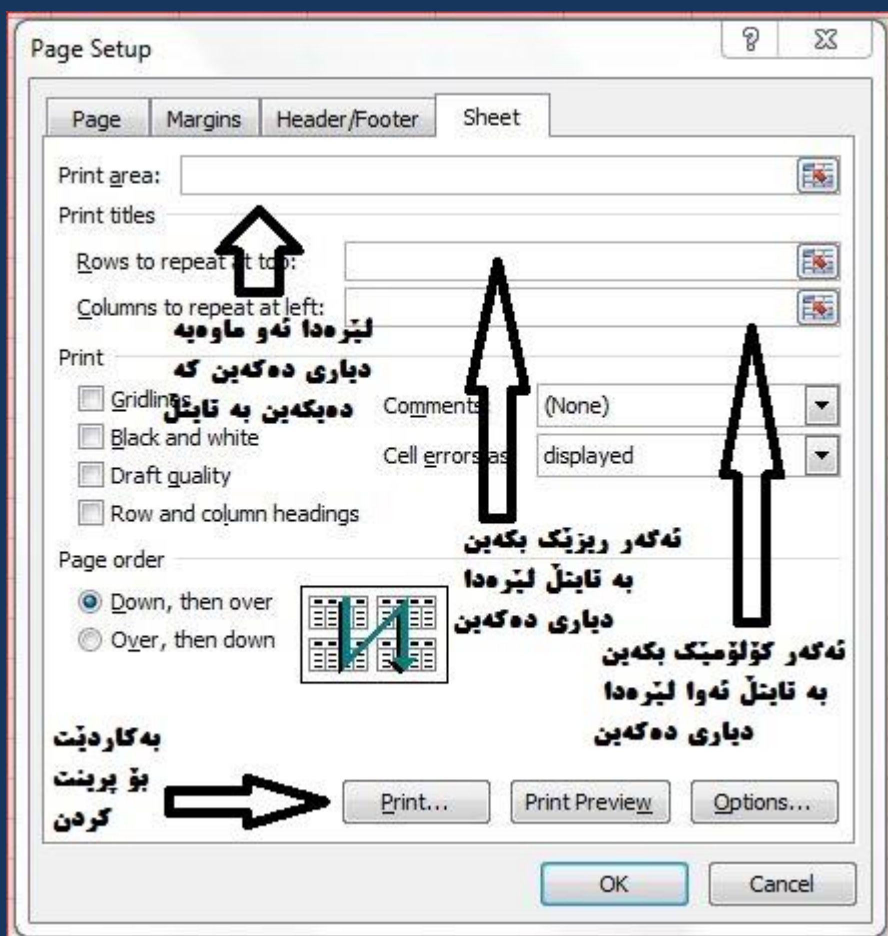

6/ Print Title :-

ئەم ئایکۆنە گرنگیەکی زۆری هەیە ئێمە لێرەدا دەتوانین لە کاتی پرێنت کردندا یەک تایتڵ بۆ هەموو لاپەرە کانمان دابنێین.

بۆ نمونە ئێمە پرۆژەیەکمان هەیە 20 لاپەرەیە یەکجار تایتڵێک لەسەرەوەی لاپەرە یەکەم دروست دەکەین پاشان بەبەکارهێنانی ئەم ئایکۆنە بۆ هەموو لاپەرەکان دووبارەی دەکەینەوە.

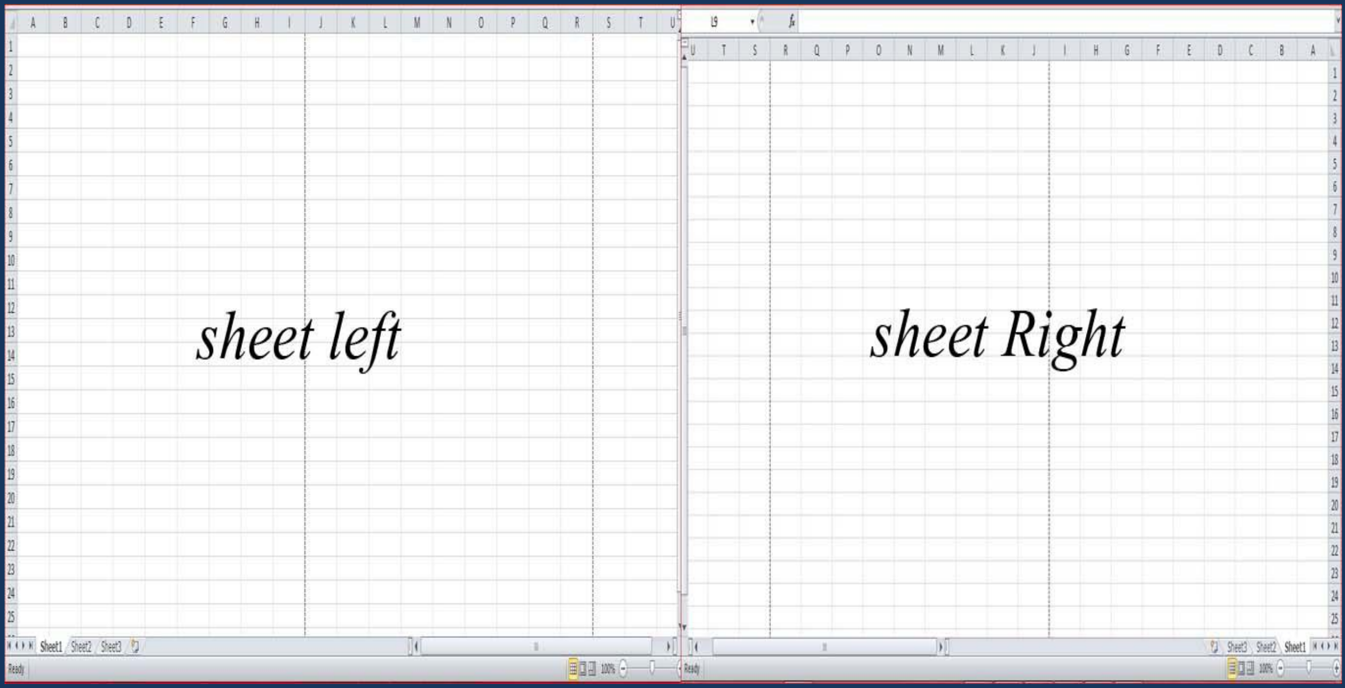

دووەم :– Sheet Options :–

ئەم بەشە لەم ئایکۆنانە پێکدێت لەگەڵمان بن رونیان دەکەینەوە:–

1/ Sheet Right–to– Left :–

بەکاردێت بۆ گۆرینی روکاری بەرنامەکەمان لەلای راست بۆ لای چەپ وە بە پێچوانەشەوە.

2/ Gridlines :–

لێرەدا دوو چێک بۆکس هەیە کە دەتوانین نیشانەی راستیان لێبدەین.

A/ View :– بەکاردێت بۆ شاردنەوەو پیشاندانی ئەو هێڵانەی لە ناو بەرنامەکەدا هەیە.

B/Print:– بەکاردێت بۆ شاردنەوە و پیشاندانی ئەو هێڵانە لەکاتی پرێنت کردن.

3/Headings :–

لێرەدا دوو چێک بۆکس هەیە کەدەتوانین نیشانەی راستیان لێبدەین.

A/ View :– بەکاردێت بۆ شاردنەوەو پیشاندانی ئەو ژمارەو پیتانەی کە لەسەر خانەکاندا هەیە و ناوی کۆلۆم و رۆکانی پێ دەنرێت.

B/Print :– بەکاردێت بۆ شاردنەوەو پیشاندانی ئەم ژمارەو پیتانە لەکاتی پرینت کردندا.

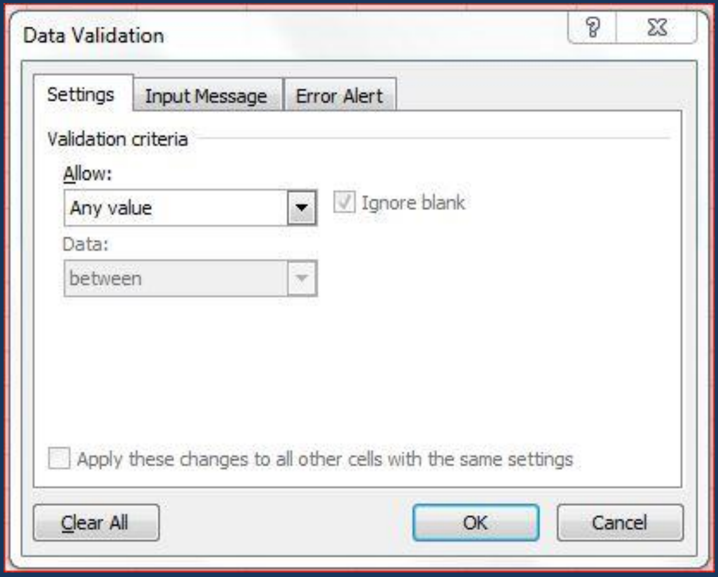
سەرنج

لێرەدا ئەو لیستانەی کە ماون باسیان بکەین زۆر شتی گرنگی تێدا نیە و وە هەندێکیشیان لە پێشەوە بەسکراوە تەنها چەند شتێک نەبێت کە باسیان دەکەین لەو لیستانەی ماون ،کە بەلای ئێمەوە گرنگن و سودیان هەیە.

(Data validation)

ئەم بەشە دەکەوێتە لیستی (Data) لەبەشی (Data tools).

ئەم بەشە گرنگیەکی زۆری هەیە چونکە دەتوانین لە ڕێگەی ئەم بەشەوە دەتوانین خانەکانمان تایبەت مەند بکەین بەوەی کە ژمارەیەک یان تێکستێک یان هەر شتێک بە ئارەزوی خۆمان بمانەوێت تیایدا داخڵ بکەین لێرەدا ئەگەر ئێمە بە پێ چەوانەی ئەم کردارە شتێکی ترمان تێدا داخڵ کرد ئەو ڕاستەوخۆ خۆی ئاگادارمان دەکاتەوە.

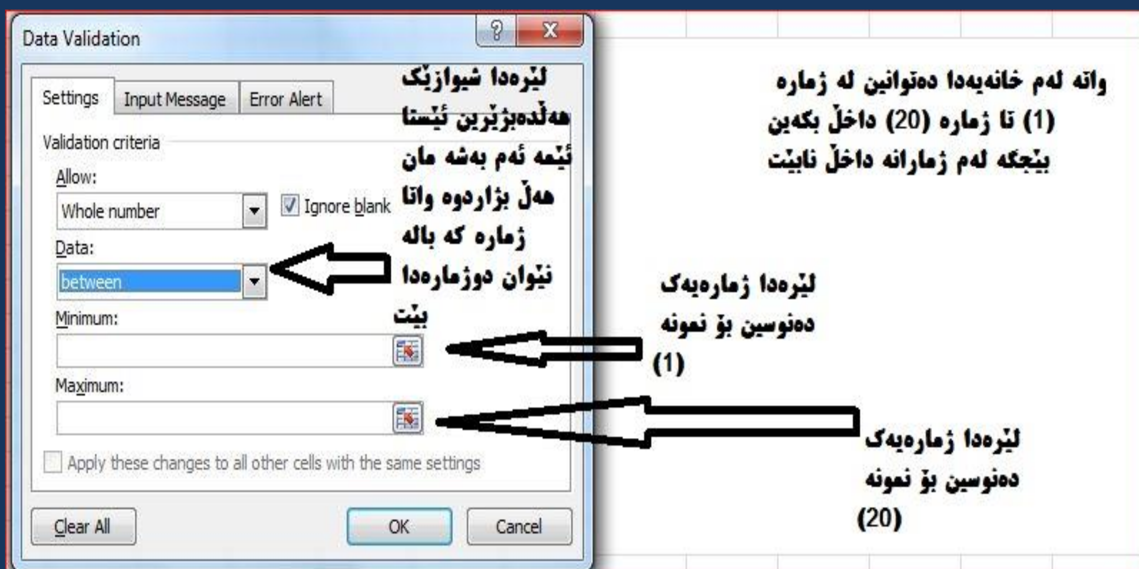

یەکەم : Settings:–

لەم بەشەدا مەرج بۆ ئە خانەیە دادەنێن کە دەمانەوێت کە لەم بەشانە پێکدێت:–

Whole Number–A :– لەم بەشەدا ئەو مەرجەی دای دەنێن بۆ خانەکەمان

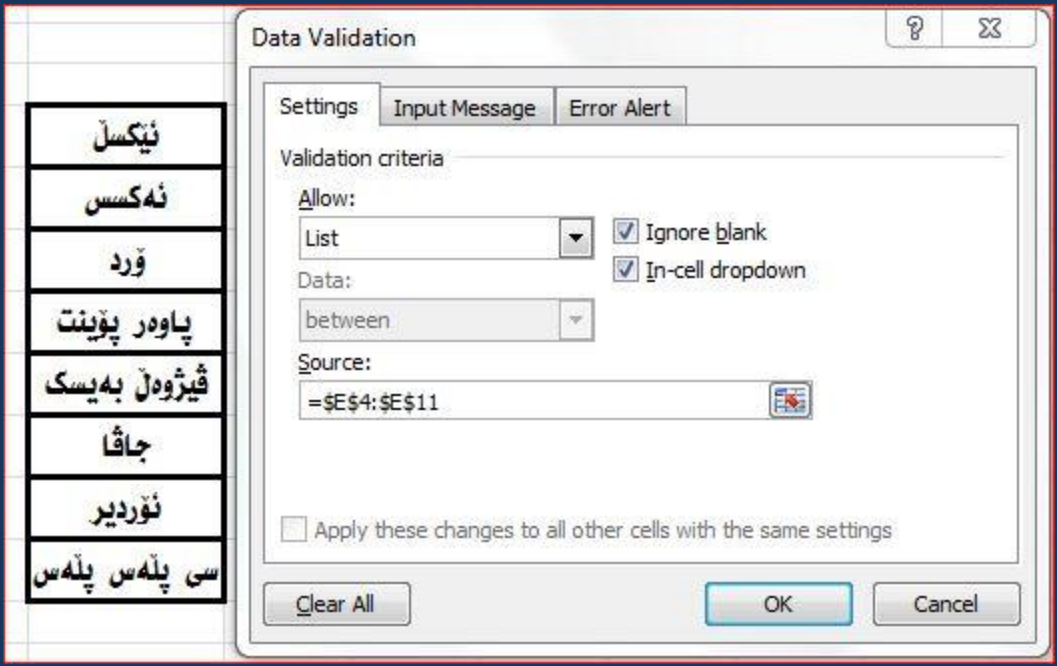
تایبەتە بەژمارە، بۆ نمونە لەم خانەیەدا تەنها ژمارەیەک دەتوانی داخڵ بکەیت کە گەورەتر بێت لە (50) یان بچوکتربێت لە (20) یان ژمارەیەک داخڵ بکرێت کە لە نێوان دوژمارەدابێت وەک لەنێوان (0) تا (10) لەگەڵ کۆمەڵێکی تر.

سەرنج

لەو بەشەی سەرەوەدا دیارە ئێمە (between)مان هەڵ بژاردووە واتە ئەو ژمارەی کەلەم خانەیەدا دە توانین داخڵی بکەین دەبێت لە نێوان دوژمارەدا بێت بە ئارەزوی خۆمان وە دەتوانین بیگۆرین بە چەند شتێکی تر وەک گەورەتر یان بچوکتریان یەکسان یان یەکسان نەبێت

B– List :– لەم بەشەدا دەتوانین لەو خانەی کە هەمانە تەنها داتایەک داخڵ بکەین کە لەو لیستەدا هەیە کە خۆمان بۆی دیاری دەکەین.

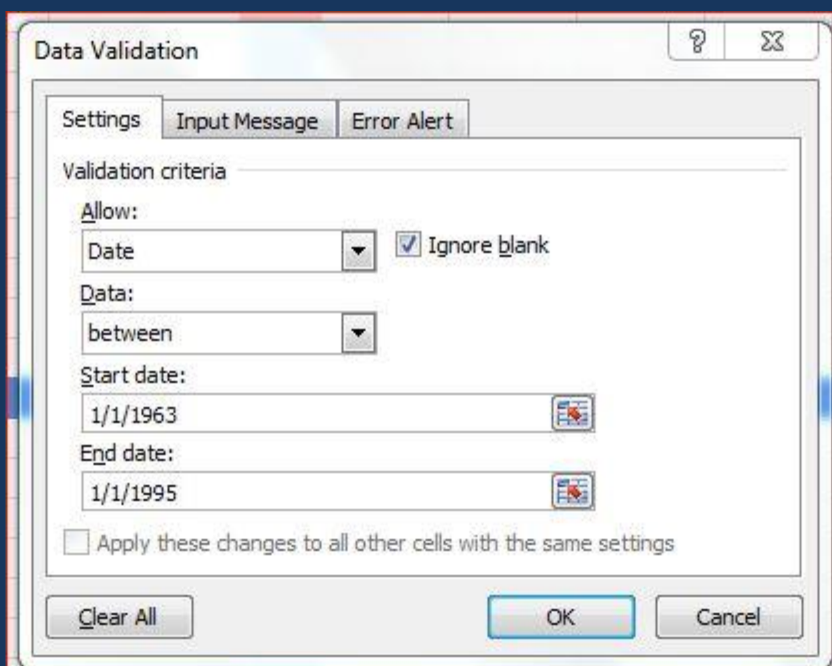
واتە لەم خانەی کە ئێمە هەمانە تەنها دەتوانین ئەم ناوانە داخڵ بکەین.

نموونە:–

لە کۆلێژێک وەک زانست ئەگەر ئێمە خانەیەکمان هەبێت تایبەت بە بەشەکان دەتوانی ئێمە یەکسەر بە بەکارهێنانی ئەم بەشە بەس ناوی چوار بەشەکەی کۆلێژی زانست (کیمیا–فیزیا–بایلۆجی–جیۆلۆجی) تێدا داخڵ بکەین بۆ ئەوەی هەڵەکانیشمان کەم بێتەوە.

C– Date :– لەم بەشەدا دەتوانین خانەکە تایبەت بکەین بەوەی کە بەروارێکی تێدا داخڵ بکرێت کە لە نێوان دوو بەرواردابێت کە خۆمان بۆی دیاری دەکەین.

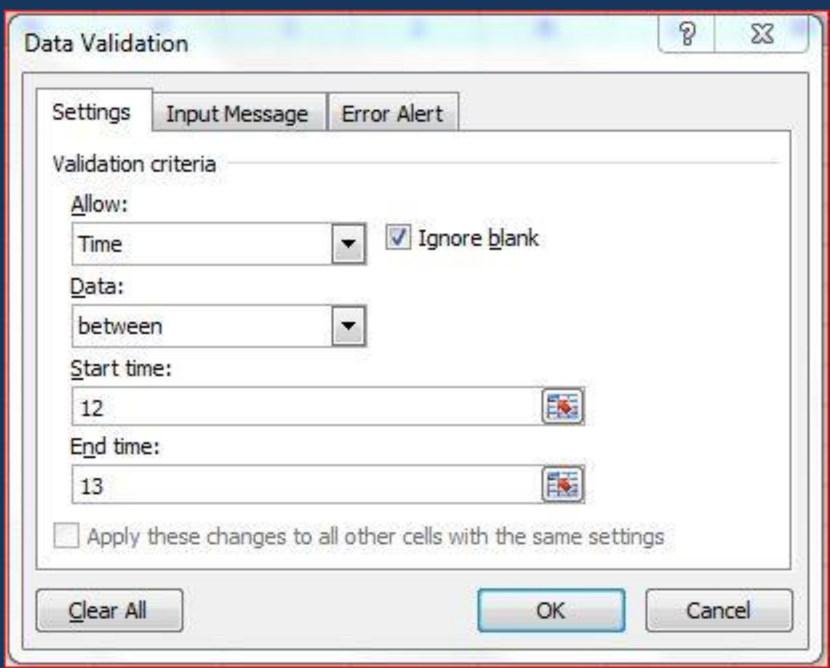
نموونە:– لە بەرێوبەرایەتی هاتوچۆ مۆڵەتی شۆفێری دەدەن بەو کەسانەی کە تەمەنیان لە سەرو (18) ساڵەوەیە وە بچوکترن لە (50) ساڵ بۆ ئەم مەبەستە ئێمە بەم شێوەیە خانەی تەمەن تایبەت دەکەین کە لە موالیدی (1963) تا (1995) لەو بەینەدا داخڵی دەکات ئەگەر لە موالیدە گەورەتر یان بچوکتربێت یەکسە خۆی بەرنامەکە ئاگادارمان دەکاتەوە.

-: Time-D

لەم بەشەش دا دەتوانین خانەکە تایبەت کەین بەوەی کە کاتێکی دیاری کراو تێدا داخڵ بکرێت بۆنمونە تەنها کاتژمێر (1) یان کاتێک داخڵ بکرێت کە لە نێوان دو کاتی جیاوازدابێت وەک لەنێوان (8)بۆ (12) لە گەڵ چەند شێوازێکی تر.

نموونە:- لە فەرمانگەکانی حوکمەتدا کاتی دەوام کردن لە کاتژمێر (8) دەست پێدەکات ئێمە ئەگەر پرۆژەیەکمان هەبێت، لەسەر کاتی هاتنی کارمەندان بۆ فەرمانگەو کاتی رۆشتنەوەی کارمەندەکان ئەو دەبێت ئەو خانەی کە هەمانە بۆ کاتی هاتن دەبێت یەکسانی کەین بە سەعات (8) واتە بەس سەعات (8)ی تێدا داخل دەکرێت وەلەکاتی رۆشتنەوەش لە نێوان سەعات (12) بۆ سەعات (3) دا بێت واتە تەنها کارمەند بۆی هەیە سەعات (12)و(1)و (2)و(3) بڕواتە وە.

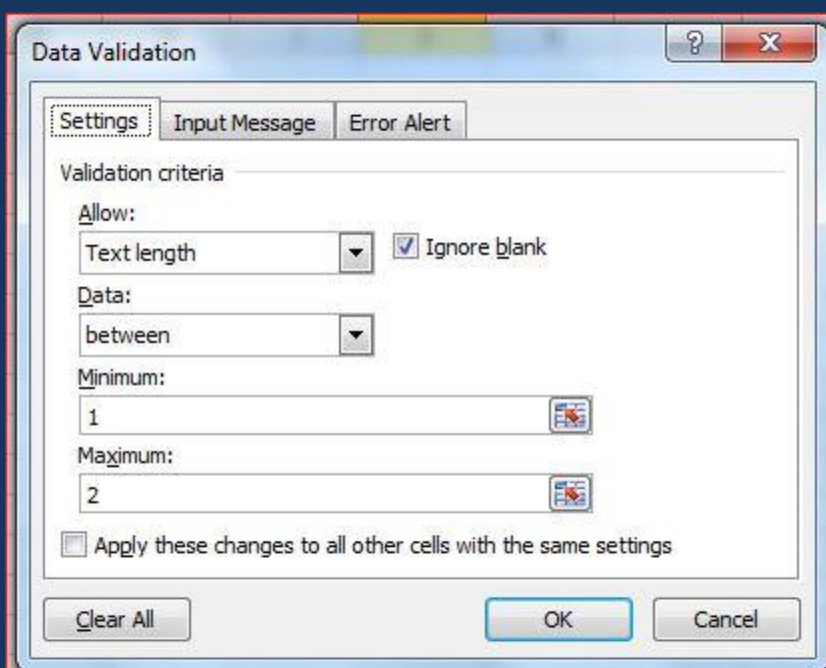

E/ Text length:–

لەم بەشەدە دەتوانین ژمارەی ئەو پیت و ژمارە و هێما یانە دیاری بکەین کە داخڵ دەکرێن لە خانەکەدا.

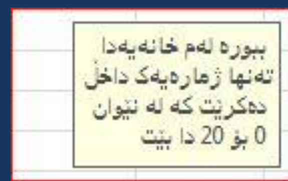
نموونە:–

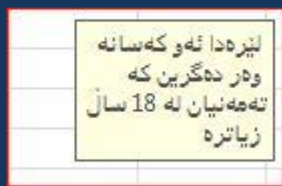
ئەگەر ئێمە خانەیەکمان هەبێت تەمەنی کەسەکانی تێدا داخڵ بکرێت وەک خۆمان دەزانین تەمەنی کەسەکان تەقریبەن لە نێوان (1)بۆ(99) دایە بۆیە ئێمە بۆ ئەوەی لەکاتی داخڵ کردنی داتاکانمان هەڵە نەکەین ئەوا دەتوانی لە م بەشەدا دیاری بکەین کە تەنها (2) ژمارە داخڵ بکات بۆمان واتە تەمەنی هیچ کەس لە (3) ژمارە پێک نایەت ئەگەر هەڵەشمان کرد ئەوا ئاگادارمان دەکاتەوە.

دووەم :– Input message –:

لەم بەشەدا ئاگادارکردنەوەیەک دەنوسین دەربارەی ئەو خانەی کە یەکێک لە بەشەکانی سەرەوەی لەسەر دائەنێن وە ئەم بەشە بەردوەام دەر ئە کەوێت.

سێیەم :– Error Alert –:

لەم بەشەدا ئاگادار کردنەوەیەک دادەنێن بەڵام ئەم ئاگادار کردنەوەیە جیاوازیەکەی لەگەڵ ئەوە ی سەرەوەدا ئەوەیە ئەم ئاگادارکردنەوەیە تەنها لەکاتی هەڵەدا دەردەکەوێت کە بە پێچەوانەی ئەو مەرجەوە بێت کە بۆ خانەکەمان داناوە.

(دروست کردنی لیست)

پرسیار:- ئایا دەتوانین ئێمەش لیستێک دروست بکەین وەک لیستی(Home)و لیستەکانی تر وە چەند بەشێکی جیاوازی تێدابێت و کۆمەڵێک ئایکۆنی تێدا دابنێین کە خۆمان دەمانەوێت.

وەڵام:- بەڵێ ئێمەش دەتوانین لیست دروست بکەین بە ئارەزوی خۆمان بە چەند ناوێکی جیاواز کە بەو لیستە دەوترێت (Tab) وەچەند بەشێکی جیاوازی تێدابێت کە پێدەوترێت (Group) . بەم هەنگاوانەی خوارەوە:-

1/سەرەتا لەبەشی سەرەوەی بەرنامەکە لای لیستەکان کلیکی راست دەکەین.

2/ پاشان بەشی (Customize the) هەڵدەبژێرین.

3/ پاشان بەشێکی نوێمان بۆ دەکرێتەوە لە خوارەوە کلیک دەکەین لە (New Tab)

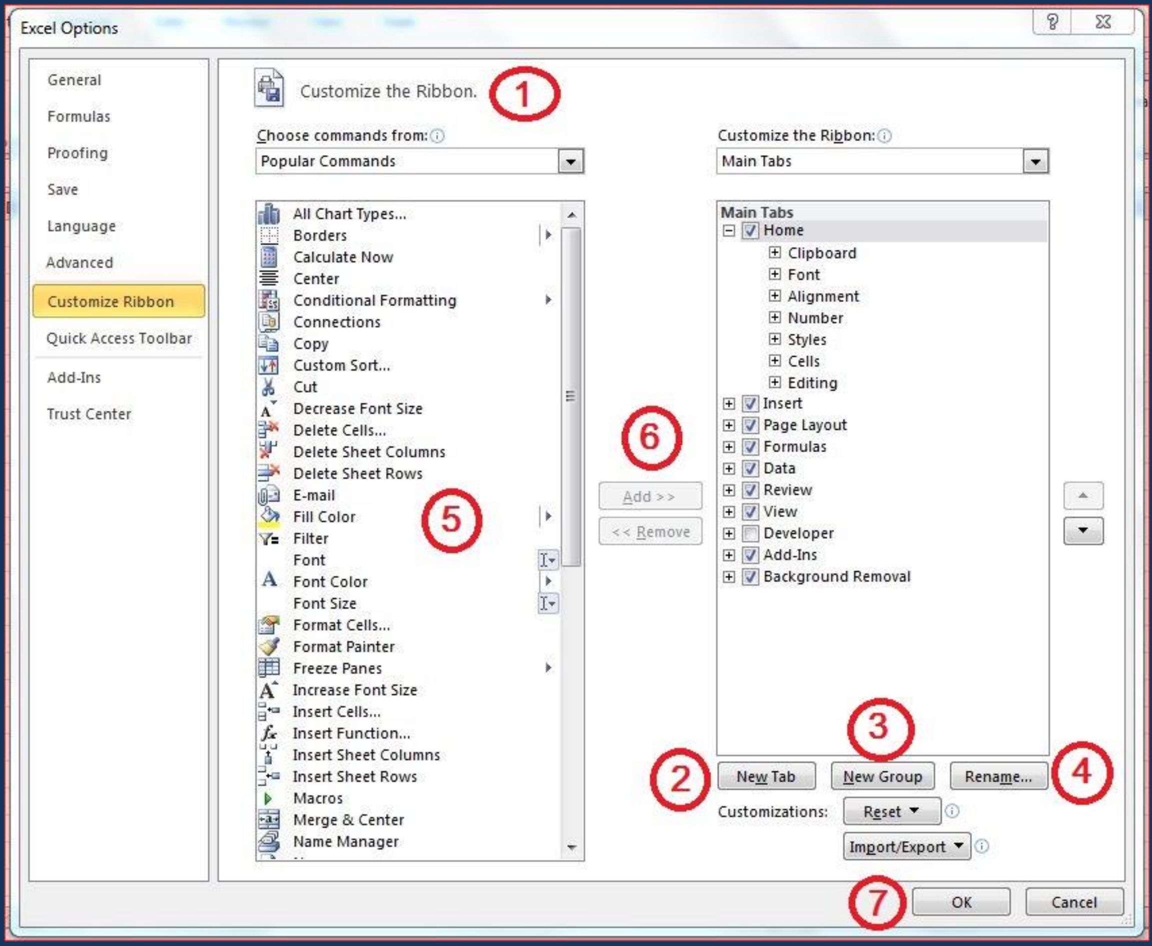
4/ پاشان لە بەشی (Rename) ناوێکی بۆ دادەنێین.

5/ بۆ دروست کردنی چەند بەشێکی جیاواز لەم لیستەدا کلیک دەکەین لە (New Group)

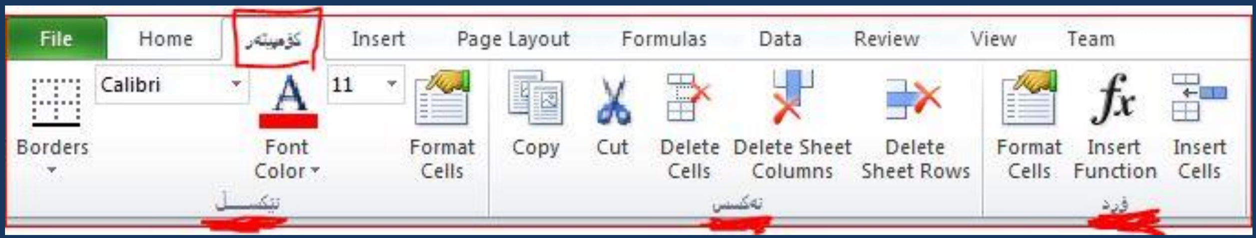
6/پاشان دەدەتوانین لەبەشی(Rename) ناوی (Group) بگۆرین بە ویستی خۆمان.

7/پاشان لەبەشی لای چەپ ئەو ئایکۆنەی دەمانەوێت بە کلیک کردن لە (Add) دەیهێنینە ناو لیستەکەمانەوە.

بۆرونکردنەوەی زیاتر سەیری ئەم وێنەیە بکە:-

ئەوەش ئەنجامی کارەکەمان لیستێکمان دروست کردووە بەناوی (کۆمپیتەر).

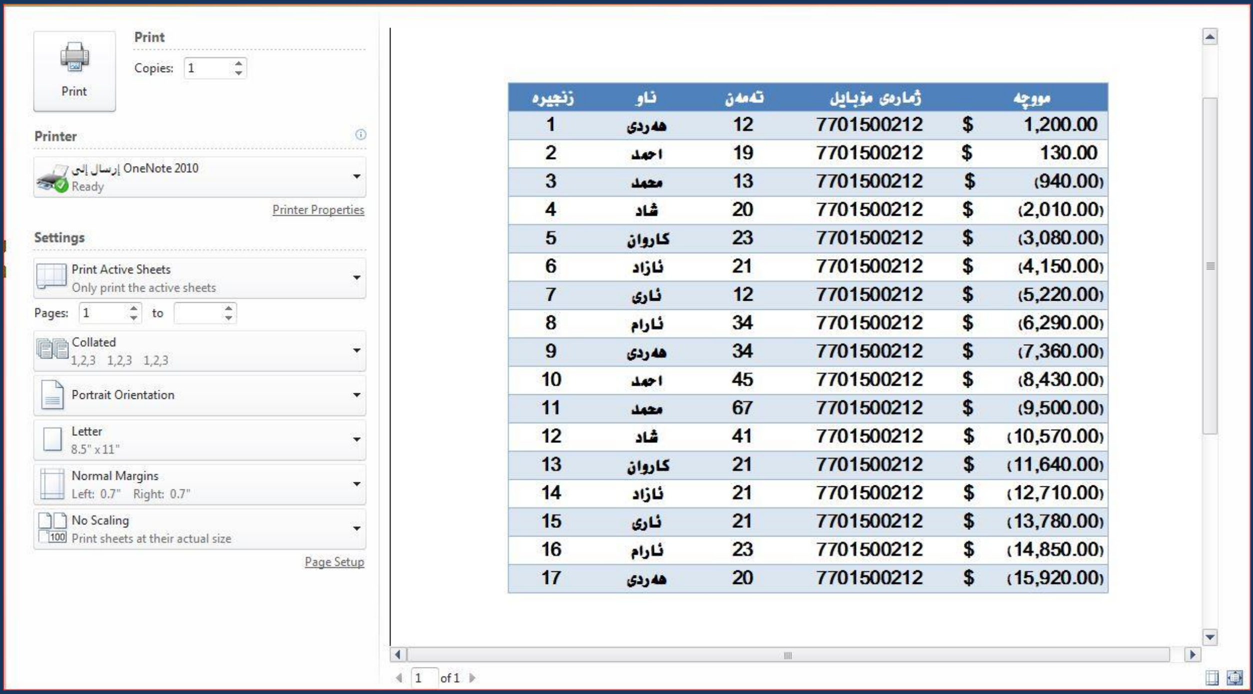

پرێنت کردن (Print)

پرێنت کردن واتە گواستنەوەی ئەو زانیاری و داتایانەی کە ئێمە لە ناو بەرنامەکان دا داخڵمان کردوە بۆسەر وەرەقە و بینینی ئەم زانیاریانە لە سەر لاپەرەیەک.

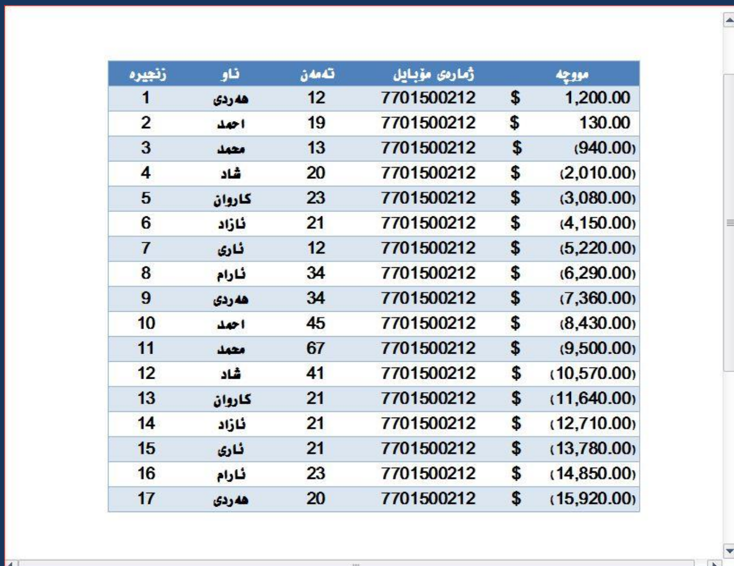
دیارە بەرنامەی مایکرۆسۆفت ئێکسڵیش وەک هەموو بەنامەکانی دیکە بێبەش نەکراوە لەم ئایکۆنە و دەتوانین ئەو داتاو زانیاری و خشتەو وێنەو شێوەی ئەندازە یانەی لە وانەکانی پێشوو باسمان کردن لە رێگەی ئەم ئایکۆنەوە بیان گوازینەوە بۆ سەر لاپەرەکان.

ئایکۆنی (Print) دەکەوێتە لیستی (File) کە لەم بەشانەی خوارەوە پێکدێت:-

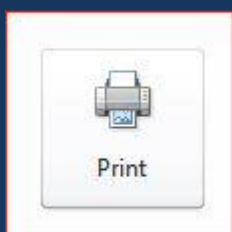
زنجیره	ناو	تەمەن	ژمارەی مۆبایل		مووچە
1	هەردی	12	7701500212	$	1,200.00
2	احمد	19	7701500212	$	130.00
3	محمد	13	7701500212	$	(940.00)
4	شاد	20	7701500212	$	(2,010.00)
5	کاروان	23	7701500212	$	(3,080.00)
6	ئازاد	21	7701500212	$	(4,150.00)
7	ئاری	12	7701500212	$	(5,220.00)
8	ئارام	34	7701500212	$	(6,290.00)
9	هەردی	34	7701500212	$	(7,360.00)
10	احمد	45	7701500212	$	(8,430.00)
11	محمد	67	7701500212	$	(9,500.00)
12	شاد	41	7701500212	$	(10,570.00)
13	کاروان	21	7701500212	$	(11,640.00)
14	ئازاد	21	7701500212	$	(12,710.00)
15	ئاری	21	7701500212	$	(13,780.00)
16	ئارام	23	7701500212	$	(14,850.00)
17	هەردی	20	7701500212	$	(15,920.00)

1/ لەدەستە چەپ وەک لە وێنەکەشدا دیارە ئەو بەشەمان پیشان دەدات کە دەمانەوێت(پرێتن) ی بکەین.

زنجیره	ناو	تەمەن	ژمارەی مۆبایل		مووچە
1	هەردی	12	7701500212	$	1,200.00
2	احمد	19	7701500212	$	130.00
3	محمد	13	7701500212	$	(940.00)
4	شاد	20	7701500212	$	(2,010.00)
5	کاروان	23	7701500212	$	(3,080.00)
6	ئازاد	21	7701500212	$	(4,150.00)
7	ئاری	12	7701500212	$	(5,220.00)
8	ئارام	34	7701500212	$	(6,290.00)
9	هەردی	34	7701500212	$	(7,360.00)
10	احمد	45	7701500212	$	(8,430.00)
11	محمد	67	7701500212	$	(9,500.00)
12	شاد	41	7701500212	$	(10,570.00)
13	کاروان	21	7701500212	$	(11,640.00)
14	ئازاد	21	7701500212	$	(12,710.00)
15	ئاری	21	7701500212	$	(13,780.00)
16	ئارام	23	7701500212	$	(14,850.00)
17	هەردی	20	7701500212	$	(15,920.00)

2/ ئەم ئایکۆنە بەکاردێت بۆ پرێنت کردن.

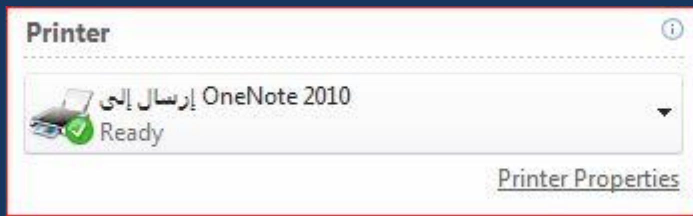

3/ لێردا ژمارەی ئەو نوسخانە یان ئەو دانانە دیاری دەکەین کە بۆمان پرێن بکات.

بۆ نمونە:- ئێمە(5) لاپەرەمان هەیە دەمانەوێت (10) دانەی لێ پرێن بکەین لێرەدا دەنوسین(10)

4/لێرەدا ئەو پرێنتەرە دیاری دەکەین کەدەمانەوێت ئەم کارەی پێبکەین لەوانەی لەم کاتەدا چەند پرێنتەرێک بەسرابێت بە کۆمپیتەرەکەمانەوە.

5/ لەم بەشەدا دەتوانین لاپەرەکانمان پرێنت بکەین لەوشوێنەوەی خۆمان دەمانەوێت تا شوێنێکی تر.

نموونە:- ئێمە (30) لاپەرەمان هەیە دەمانەوێت لاپەرەی (15) تا لاپەرەی (20) پرێنت بکەین لێرەدا دەینوسین (15) بۆ (20).

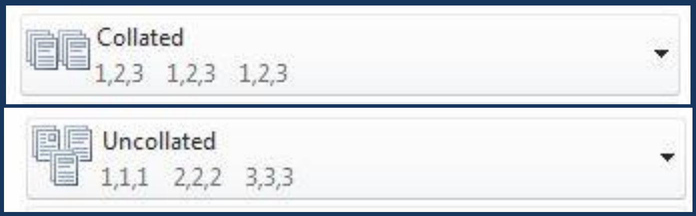
سەرنج

ئەگەر بمانەوێت تەنها یەک لاپەرە پرێنی کەین لە ناو کۆمەڵێ لاپەرەدا بۆ نمونە تەنها لە پەرە (8) ئەوا دەنوسین لە (8) بۆ(8).

6/ ئەم بەشە بەکاردێت بۆ جیاکردنەوەی لاپەرکان لە کاتی پرێنت کردندا.

نموونە:- ئێمە (10) لاپەرەمان هەیە دەمانەوێت (5) جار بۆمان پرێنت بکات لێرەدا ئەوە دیاری دەکەین کە (10) لاپەرەکەمان بۆ پرێنت بکات جارێک ئینجا بۆجاری دووەم و سێیەم دوبارەی بکاتەوە یان لاپەرەی یەکەم (10) جار پرێنت بکات بۆمان ئینجا لاپەرەی دووەم (10) جار بە هەمان شێوە.

7/لەم بەشەدا دەتوانین لاپەرەکە هەڵ بژێرین لەباری درێژی یان پانیدابێت.

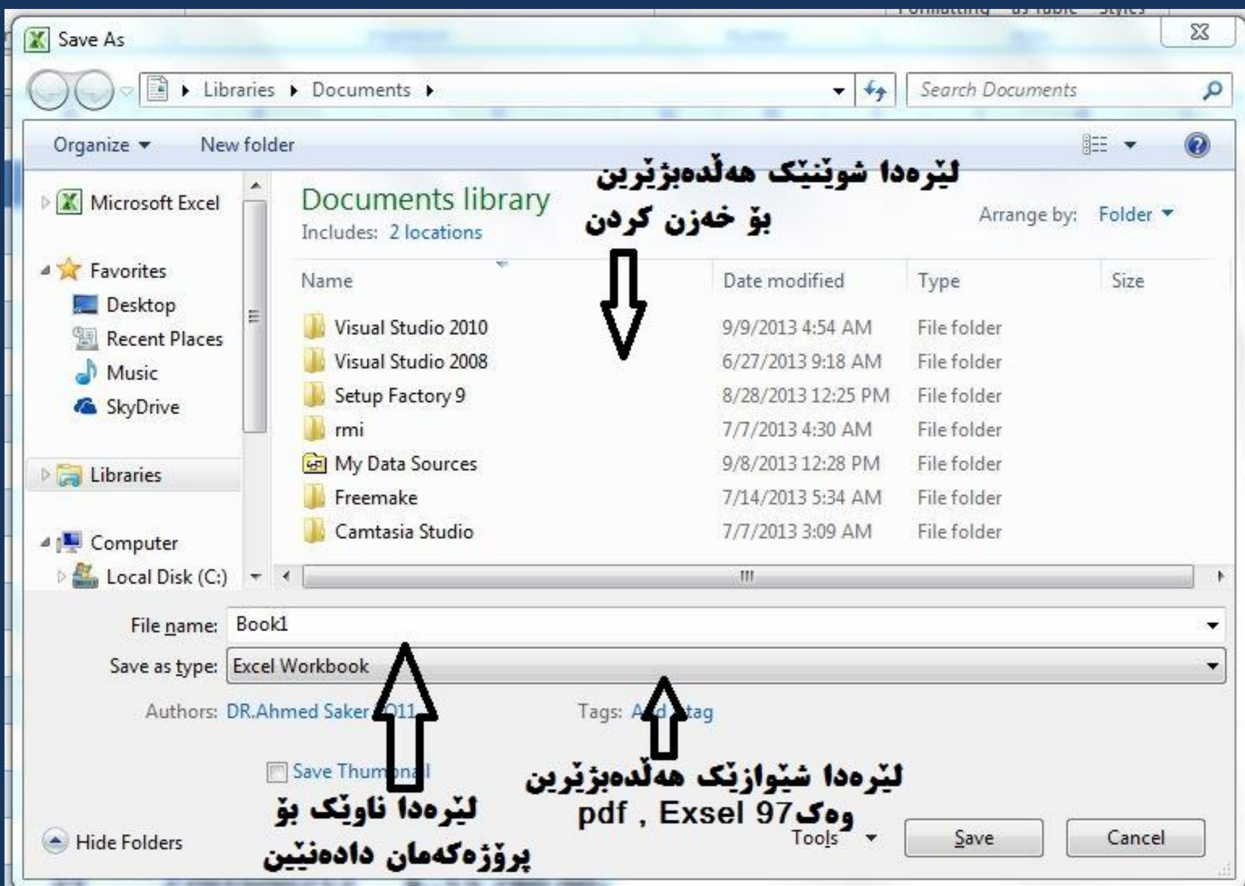
8/لەم بەشەدا قەبارەی لاپەرەکەمان هەڵ دەبژێرین(A4,A3.....).

چۆنیەتی خەزنکردنی پرۆژەکانمان

خەزن کردن واتا پاشەکەوت کردنی داتاکانمان و مانەوەی لەناو کۆمپیتەرەکەمان بۆماوەیەکی درێژ خایەن وە ئەگەر پێویستمان بوو دەتوانین جارێکی تر بیکەینەوە گۆرانکاری تێدا بکەین.

ئایکۆنی (Save) دەکەوێتە لیستی (File) یان دەتوانین لەسەر کیبۆرد دوگمەی (Ctrl+S) دابگرین ئەم بەشەمان بۆ دەکرێتەوە.

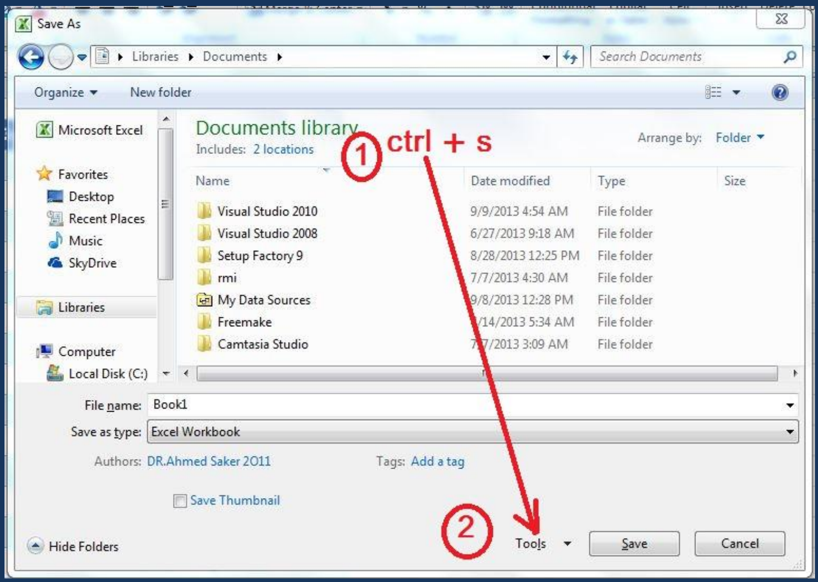
پرسیار:- چۆن بتوانی پرۆژەیەک خەزن بکەین وە ووشەی نهێنی بۆ دابنێین؟

وەڵام:- بەم هەنگاوانەی خوارەوە:-

1/**سەرەتا دەچینە سەر لیست** (File) **پاشان**(Save) **هەڵدەبژێرین.**

2/**لە بەشی خوارەوە دەچینە سەر** (Tools) **پاشان**(General Option)**هەڵدەبژێرین.**

3/ **پاشان لە بۆشای یەکەمدا ووشەی نهێنی دەنوسین لە دووەم دا دوبارەی دەکەینەوە.**

بەشی دووەم
کردارە بیرکاریەکان

بەرنامەی مایکرۆسۆفت ئێکسڵ گرنگیەکی زۆری هەیە لە بواری حسابات و ژمێریار یدا، چونکە هەموو کردارە بیرکاریەکان دەتوانرێت لەم بەرنامەیەدا ئەنجام بدرێت بە باشترین شێوەوە زۆربەئاسان هەرکردارێک بتەوێت دەتوانیت ئەنجامی بدەین.

کردارە بیرکاریەکان :-

دابەشکردن	/	3/9	=	3
لێکدان	*	3*2	=	6
کۆکردنەوە	+	3+2	=	5
لێدەرکردن	–	2–4	=	2

بەردەوام بە لەگەڵمان

بەردەوام بە لەگەڵمان

بەردەوام بەلەگەڵمان

بەردەوام بە لەگەڵمان

ریزبەندی کرداره بیرکاریەکان

لەکاتی ئەنجام دانی کرداره بیرکاریەکاندا دەبێت رەچاوی ئەوخاڵە بکەین کە ئەویش ریزبەندی کردارەبیرکاریەکانە.

ئەم زاراوەیەش واتە کام کردار لە کرداره بیرکاریەکان پێش کردرەکەی تر رودەدات واتە ئێمە سێ کردار یان زیاتر ئەنجام بدەین دەبێت بزانین کام کرار لە پێش کردارەکەی ترەوە ئەنجام دەدرێت.

ریزبەندیەکە بەم شیوەیەیە:-

ئەگە ئێمە نمونەیەکی لەم چەشنەمان هەبێت:-

(جۆری كرداره بیركاریەكان)

كرداره بیركاریەكان لەم بەرنامەیەدا بەدوو جۆر ئەنجام دەدرێن:-

یەكەم:- كرداره بیركاریەكان بەپێی ژمارەی ناو خانەكان:-

ئەم رێگایە هەرچەندە رێگایەكی باش و سەركەوت و نیە بە ڵام ئێمە هەر ئاشناتان ئەكەین پێی، ئەم رێگایە واتە ئەنجام دانی كردارەكان بەپێی ئەو ژمارەی كەلەناو خانەكەدا هەیە، واتە لەكاتی ئەنجام دانی كردارەكاندا ژمارەی ناو خانەكان بەكاردەهێنین بەم هەنگاوانەی خوارەوە وەك لەم نمونانەی خوارەوەدا دیارە.

1/ سەرەتا لەو خانەی دەمانەوێت ئەنجامی كرداره بیركاریەكەی تێدا بنوسین نیشانەی یەكسانە(=) دادەنێین.

2/ژمارەی یەكەم دەنوسین پاشان كرداره بیركاریەكە پاشان ژمارەی دووەم ،وە دەتوانین چەند كردارێك بەیەكەوە ئەنجام بدەین. پاشان ئینتر دەكەین لەسەر كیبۆردی كۆمپیتەرەكەمان راستەوخۆ ئەنجامەكەمان دەداتێ.

كرداری بیركاری	ژمارەی یەكەم	ژمارەی دووەم	شێوازی نوسین	ئەنجام
+	3	4	=3+4	7
-	5	4	=5-4	1
/	4	2	=4/2	2
*	3	4	=3*4	12
	لەم شێوازەدا ئێمە پشت دەبەستین بە ژمارەی ناو خانەكان			

سەرنج

لە لایەنی خراپەکەی ئەم شیوازە لە کردرە بیرکاریەکاندا ئەوەیە کە لەکاتی گۆڕینی ژمارەکانی ناوخانەکە لەدوای ئەنجام دانی کردارە بیرکاریەکە ئەوا ئەنجامەکە ناگۆڕێت ، دەبێت گۆڕانکاری لە کردارەکەدا بکەیت.

دووەم:- ئەنجام دانی کردارە بیرکاریەکان بەپێی خانەکان:-

ئەم رێگایە رێگایەکی گرنگ و سەرکەوتوە بۆ ئەنجامدانی کردارە بیرکاریەکان لەم رێگەیەدا پشت دەبەستین بە خانەکان واتە ئێمە کردارەبیرکاریەکان لەسەر خانەکان ئەنجام دەدەین بەم هەنگاوانەی خوارەوە.

1/سەرەتا نیشانەی یەکسان (=) دادەنێت .

2/ناوی ئەو خانەیە دەنوسین کەژمارەکەی تێدایە یان کلیک لە خانەکە دەکەین راستەوخۆ ناوەکەی دەنوسرێت خۆی.

3/نیشانەی کردارە بیرکاریەکە دەنوسین ،پاشان ناوی خانەی دووەم دەنوسین پاشان ئینتەری کیبۆردەکە دادەگرین راستەوخۆ ئەنجامەکەمان دەداتێت.

بۆ رون کردنەوەی زیاتر سەیری ئەم وێنەیەی خوارەوا بەکەن

ئەنجام	شێوازی نووسین	ژمارەی دووەم	ژمارەی یەکەم	کردار بیرکاری
5	=G6+H6	2	3	+
1	=G7-H7	4	5	-
6	= G8*H8	3	2	*
2	=G9/H9	3	6	/
	لەم شێوازەدا ئێمە پشت دەبەستین بە ناوی خانەکان			

سەرنج

خوێنەری بەرێز ئەم رێگایە رێگایەکی سەرکەوت و ترە لەوەی پێشەوە چونکە لەم رێگەیەدا بە گۆرینی ژمارەی ناو خانەکە راستەوخۆ ئەنجامەکەش دەگۆرێت بە بێ ئەوەی ئێمەدەستکاریبکەین.

بەکارهێنانی(Drag and Drop) لە کردارەبیرکاریەکان

ئەم کردارە واتە راکێشان بۆ سەرەو خوارەوە یان راکێشان بۆ لای راست و چەپ ئەم کردارە گرنگیەکی ئەوتۆی هەیە لە کردارە بیرکاریەکاندا چونکە ئێمە یەکجار کردارە کە لە خانەیەکدا دەنوسین پاشان بە ئەنجام دانی (Drag and Drop) دەتوانین بۆ هەموو خانەکانی تری ئەنجام بدەین.

رونکردنەوەی زیاتر لەم وێنەیە ببینە

سەرەتا کردرە بیرکاریەکەی دەمانەوێت ئەنجامی بدەین بۆ خانەی یەکەمی ئەنجام دەدەین بەو شێوەی لە وێنەکەی خوارەوەدا دیارە پاشان بە بەکارهێنانی کردارەکە بۆ هەموو خانەکانی تر ئەنجام دەدەین کلیک لەوخانەیە دەکەین کە ئەنجامەکەی تێدایە پاشان کە کێرسەری ماوسەکە بە شێوەی (+) لێهات رای دەکێشینە خوارە.

زنجیرە	نمرەی 1	نمرەی 2	کۆتا ئەنجام
1	23	12	=D7+E7
2	12	27	
3	11	26	
4	10	25	
5	9	24	
6	8	23	
7	7	22	
8	6	21	
9	5	20	
10	12	19	
11	13	18	
12	14	17	
13	15	16	
14	16	15	
15	17	14	
16	18	13	
17	19	12	

زنجیرە	نمرەی 1	نمرەی 2	کۆتا ئەنجام
1	23	12	35
2	12	27	39
3	11	26	37
4	10	25	35
5	9	24	33
6	8	23	31
7	7	22	29
8	6	21	27
9	5	20	25
10	12	19	31
11	13	18	31
12	14	17	31
13	15	16	31
14	16	15	31
15	17	14	31
16	18	13	31
17	19	12	31

لە کاتی راکێشانی ماوسەکە بۆ خوارەوە راستەوخۆ پرۆگرامە کە هەڵ دەستێت بە ئەنجام دانی ئەو کردارە بیرکاریە هەر خانەو لەگەڵ خانەکەی تەنیشت خۆی واتە ئێمە ئەگەر (B1+A1)بکەین ئەوا ئەو راستەوخۆ (A2+B2...A3+A4)تا کۆتای کردارەکە ئەنجام دەدات.

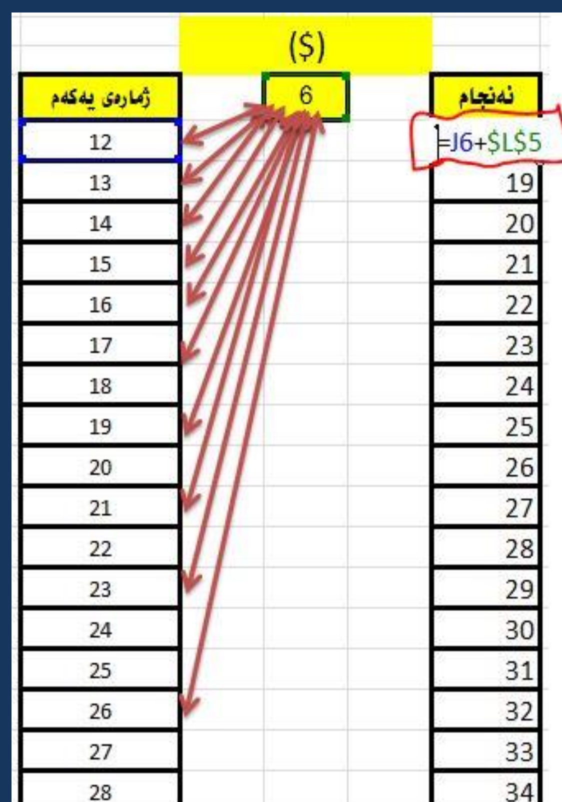
بەکارهێنانی نیشانی($) لە کردارەکان

وەک لە لاپەرەی پێشەوە باس مان کرد کە لە کاتی کرداری (Drag & Drop) بەرنامەکە راستەوخۆ هەڵدەستێت بە ئەنجام دانی ئەو کرداره بیرکاریه لەگەڵ خانەکەی تەنیشت خۆی. نیشانەی($) بەکاردێت بۆ چەسپاندنی خانەکە جێگیرکردنی خانەکە لە کاتی (Drag & Drop)

لەم دوو وێنەی خوارەوەدا زانایاری زیاتر وەربگرە:-

	Drag & Drop		
ژمارەی یەکەم	ژمارەی دووەم		ئەنجام
12	21		33
13	22		35
14	23		37
15	24		39
16	25		41
17	26		43
18	27		45
19	28		47
20	29		49
21	30		51
22	31		53
23	32		55
24	33		57
25	34		59
26	35		61
27	36		63
28	37		65

	($)	
ژمارەی یەکەم	6	ئەنجام
12		=J6+L5
13		19
14		20
15		21
16		22
17		23
18		24
19		25
20		26
21		27
22		28
23		29
24		30
25		31
26		32
27		33
28		34

وەک لە وێنەکەی سەرەوە دا دیارە ئە گەر ئێمە بمانەوێت خانەیەک لەگەڵ کۆمەڵێک خانەدا کۆبکەینەوە، ئەوا دەبێت ئەو خانەی هەمانە جێگیری بکەین لە کاتی کرداری نەجوڵێت.

شێوازی بەکارهێنانی نیشانەی ($) لەکردارەکاندا:-

1/ دانانی نیشانەی ($) لەبەردەم ناوی کۆڵۆمەکە واتە حەرفەئینگلیزیەکە بەم شێوەیە ($A1).

لەم کاتەدا ئەگەر خانەکە راکێشین بۆلای راست و چەپ ئەوا خانەکەجێگیردەبێت.

2/ دانانی نیشانەی ($) لەبەردەم ناوی رۆیەکە واتە ژمارە بیرکاریەکە بەم شێوەیە ($1).

لەم کاتەدا ئەگەر خانەکە راکێشین بۆ خوارە وەو سەرەوە ئەوا خانەکە جێگیر دەبێت.

3/ دانانی نیشانەی ($) لەبەدەم هەردوو بەشەکە کۆڵۆم و رۆیەکەش بەم شێوەیە(A1).

لەم کاتەدا خانەکە جێگیردەبێت ئەگەر راکێشان بکرێت لەسەرەوە بۆخوارەوە وە لای راست و لای چەپ ، کە ئەمەباشترین جۆریانە.

بەشی سێیەم
فەکشن لەبەرنامەی
مایکرۆسۆفت ئێسڵ

(فەکشن چیەو چۆن بیهێنینە ناو بەرنامەکەوە)

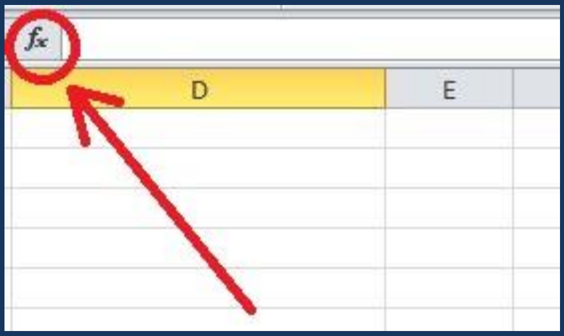
فەکشن بریتیە لە کۆمەڵێک شێواز کە ئامادەکراو لەلایەن کۆمپانیای مایکرۆسۆفت تەوە دانراوە لەم بەرنامەیەدا، هەر یەکێک لەم فەکشنانەن بەکاردێت بۆ ئەنجام دانی کردارێکی دیاریکراو.

چۆنیەتی هێنانی فەکشن بۆ ناو بەرنامەکە:-

1/ بەنوسینی راستەوخۆی فەکشنەکە لەناو ئەو خانەی کەدەمانەوێت. بەڵام دەبێت نیشانی یەکسان (=) مان بیر نەچێت.

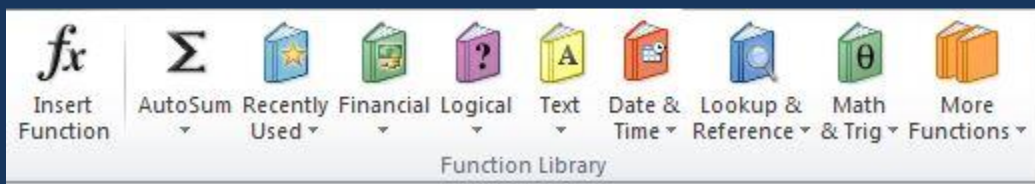
=sum(A1:A10)	=If(logical-test,value if true,value if falls)
=Avarege(A1:A10)	

2/بەکلیک کردن لە نیشانەی (FX)لە بەشی سەرەوە لای (Formula Bar)کە راستەوخۆ بۆکسێک دەکرێتەوە لەوێدا فەکشنەکە هەڵدەبژێرین.

3/ بە چونە سەر لیستی (Formulas) لەم بەشەدا هەموو فەکشنەکانی ناو بەرنامەی مایکرۆسۆفت ئێکسڵ کۆکراونەتەوەو پۆلێن کراون بەپێی شێوازو گرنگی بەکارهێنایان.

....

کاتێک زانا لە ترسدا بێدەنگ بێت و نەزانیش هەر نەزان بێ

ئەی ئیتر چۆن راستی ئاشکرا دەبێت.

....

مرۆڤەکان پێویستیان بە زانست هەیە هەروەک چۆن پێویستی

بە نــــــان و ئــــــاو هەیە.

....

زانست لە کەسێک وەرمەگرە کە پارەو سامانی لەسەر وەردەگریت

....

ئیمامی احمد (ر.خ)

...فەکشنی(SUM) Fuction ...

ئەم فەکشنە یەکێکە لە فەکشنە گرنگەکانی بەرنامەی مایکرۆسۆفت ئێکسڵ کە بە کاردێت بۆ کۆکردنەوەی خانەکان.

شێوازی بەکارهێنانی ئەم فەکشنە:-

1/سەرەتا نیشانی یەکسانە دادەنێن لەو خانەی دەمانەوێت پاشان بە یەکێک لە رێگاکانی سەرەوە فەکشنەکە دەهێنینە سەر روکاری بەرنـامەکە.

2/پاشان ناوی ئەو خانەیە دەنوسین کە دەمانەوێت کۆی بکەینەوە یان کلیک لە خانەکە دەکەین.

3/پاشان نیشانەی (:) دادەنێین کە لەهەندێ لە پرۆگرامەکان ئەم نیشانەیە دەخوێنێتەوە (؛).

4/پاشان ناوی خانەی دووەم دەنوسین کە دەمانەوێت لەگەڵ خانەی یەکەم کۆبکەی نەوە کلیک لە ئینتری کیبۆردەکە دادەگرین راستەوخۆ ئەنجامەکەمان پێدەڵێت.

	A	B	C	D	E	F
1	ژمارەکان				شێوازی نوسین	ئەنجام
2	2	3	5	7	=SUM(A2:D2)	17
3						

وا تە هەر چی خانەیەک لە بەینی ئەو دوو خانەیەدایە راستەوخۆ کۆیدەکاتەوە

...فەکشنی (AVERAGE)Fuction ...

ئەم فەکشنە یەکێکی ترە لە فەکشنە گرنگەکانی بەرنامەی مایکرۆسۆفت ئێکسڵ کە ئەم فەکشنە بەکاردێت بۆ دەرهێنانی تێکرای (معدل) واتە ژمارەی ناو ئەوخانانە کۆدەکاتەوەو دابەشی ژمارەی خانەکانی دەکات راستەوخۆ.

شێوازی بەکارهێنانی فەکشنەکە:-

1/ سەرەتا نیشانەی یەکسانە دادەنێین لەو خانەی دەمانەوێت ئەم فەکشنەی تێدا بنوسین.

2/ پاشان ناوی ئەو خانەیە دەنوسین کەدەمانەوێت تێکراکەی دەربێنین یان کلیک لە خانەکە دەکەین.

3/ پاشان نیشانەی (:) دادەنێین کە لەهەندێک لە بەرنامەکاندا (؛) دە بێت دابنێین.

4/پاشان ناوی خانەکەی تر دەنوسین یان کلیکی لێدەکەین. پاشان ئینتری کیبۆردەکە دادەگرین راستەخۆ ئەنجامەکەمان پیشان دەدات.

دەتوانین ئەم سێ هەنگاوە بە یەکجار بکەین بە ماوسەکە ئەوماوەیە دیاری دەکەین راستەوخۆ خۆی(:) دوو نوقتەکەشمان بۆ دادەنێت.

...فەکشنی (MAX)Fuction...

یەکێکی تر لە فەکشنە گرنگەکانی بەرنامەی مایکرۆسۆفت ئێکسڵ فەکشنی (MAX)کە ئەم فەکشنە بەکاردێت بۆ دەست نیشان کردنی گەورەترین ژمارە لە ناو کــۆمەڵێک ژمارەدا.

شێوازی بەکارهێنانی ئەم فەکشنە:-

1/ سەرتا نیشانەی یەکسان لەو خانەیەدا دەنوسین کە خۆمان دیاریمان کردووە.

2/ بەیەکێک لە رێگاکانی سەرەوە کە بانسمان کرد بە ئارەزوی خۆمان ئەم فەکشنە دەهێنینە سەر روکاری بەرنامەکە.

3/ پاشان ئەو ماوەیە دیاری دەکەین کە دەمانەوێت گەورەترین ژمارەمان بۆ دیاری بکات تیایدا.

ئەویش یان ئەو ماوەیە بە ماوسەکە دیاری دەکاین یان ناوی خانەی یەکەم دەنوسین پاشان نیشانەی (:) دادەنێن پاشان ناوی خانەی دووەم دادەنێین، پاشان ئینتەری کیبۆردەکە دادەگرین راستەوخۆ گەورەترین ژمارەمان بۆ دەست نیشان دەکات.

	A	B	C	D	E	F
1	ژمارەکان				شێوازی نوسین	ئەنجام
2	21	35	15	50	=MAX(A2:D2)	50
3						

...فەکشنی (MIN)Fuction...

یەکێک ی تر لە فەکشنە گرنگەکانی بەرنامەی مایکرۆسۆفت ئێکسڵ فەکشنی (MIN)ە ، کە ئەم فەکشنە بەکاردێت بۆ دەست نیشان کردنی بچوکترین ژمارە لە ناو کــۆمەڵێک ژمارەدا.

شێوازی بەکارهێنانی ئەم فەکشنە:-

1/ سەرەتا نیشانەی یەکسان لەو خانەیەدا دەنوسین کە خۆمان دیاریمان کردووە.

2/ بەیەکێک لە ڕێگاکانی سەرەوە کە باسمان کرد بە ئارەزوی خۆمان ئەم فەکشنە دەهێنینە سەر روکاری بەرنامەکە.

3/ پاشان ئەو ماوەیە دیاری دەکەین کە دەمانەوێت بچوکترین ژمارەمان بۆ دیاری بکات تیایدا.

ئەویش یان ئەو ماوەیە بە ماوسەکە دیاری دەکاین یان ناوی خانەی یەکەم دەنوسین پاشان نیشانەی (:) دادەنێن پاشان ناوی خانەی دووەم دادەنێین، پاشان ئینتەری کیبۆردەکە دادەگرین راستەوخۆ بچوکترین ژمارەمان بۆ دەست نیشان دەکات.

	A	B	C	D	E	F
1	ژمارەکان				شێوازی نوسین	ئەنجام
2	70	20	100	10	=MIN(A2:D2)	10
3						

...فەکشنی (COUNT)Fuction...

لە باسکردنی فەکشنەکانی بەرنامەی مایکرۆسۆفت ئێکسڵ بەردەوامین ئەم جارە باس لە فەکشنێکی گرنگ ئەکەین کە ئەویش(COUNT)کە ئەم فەکشنە بەکاردێت

بۆ بژاردنی خانەکان واتە هەر خانەیە لە خانەکان داتای تێدا داخڵ کرابێت لەو خانانەی کە ئێمە دیاری دەکەین ئەوا ژمارەی ئەو خانانەمان پێدەڵێت.

شێوازی بەکارهێنانی ئەم فەکشنە:-

1/ سەرەتا نیشانەی یەکسان لەو خانەیەدا دەنوسین کە دەمانەوێت ژمارەی خانەکانمان بۆ بنوسێت تیایدا.

2/ بەیەکێک لە ڕێگاکانی سەرەوە کە باسمان کرد بە ئارەزوی خۆمان ئەم فەکشنە دەهێنینە سەر روکاری بەرنامەکە.

3/ پاشان ئەو ماوەیە دیاری دەکەین کە دەمانەوێت بۆمان ببژێرێت .

ئەویش یان ئەو ماوەیە بە ماوسەکە دیاری دەکاین یان ناوی خانەی یەکەم دەنوسین پاشان نیشانەی (:) دادەنێن پاشان ناوی خانەی دووەم دادەنێین، پاشان ئینتەری کیبۆردەکە دادەگرین راستەوخۆ ژمارەی ئەو خانانەمان پێدەڵێت کەداتای تێدا داخڵکراوە.

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K
1	ژمارەکان									شێوازی نوسین	ئەنجام
2	70	20	100	21	2	3	✗	12	10	=COUNT(A2:I2)	8
3	1	2	3	4	5	6	7	8	9		

دەبینین لە وێنەکەدا دیارە ئێمە 9 خانەمان هەیە بەڵام لە ئەنجامدا نوسراوە (8) چونکە خانەیەکیان بەتاڵە

...فەکشنی (IF) Fuction...

لە باسکردنی فەکشنەکان ئەم جارە ئەچینە خزمەت باسکردنی فەکشنێکی زۆر گرنگ کە ئەویش فەکشنی (IF) لە ڕێگای ئەم فەکشنەوە دەتوانین مەرج بۆ خانەکان دابنێین وە بەپێی ئەو مەرجەی کە خۆمان بۆمان داناوە کارێکمان بۆ بکات، جا ئەو کارەش کردارێکی بیرکارییێت یاخود نوسینی تێکستێک بێت یا خود نوسینی ژمارە و حەرف و پیت و هێماو هەر شتێک بە ئارەزوی خۆمان.

چۆنیەتی بەکارهێنانی ئەم فەکشنە:-

1/سەرەتا لەوخانەی دەمانەوێت مەرجی بۆدابنێین نیشانەی (=) دادەنێن.

2/ بەیەکێک لە ڕێگاکان کە باسمان کرد ئەم فەکشنە دەهێنینە ناو بەرنامەکە.

3/ئەم فەکشنە لە سێ (3) بەش پێکهاتووە:-

A- Logical-Test :-لەم بەشەدا مەرج بۆخانەکەمان دادەنێین کە ئەومەرجە

یەکێکە لەم شێوانە کە خانەیەک گەورەتر یان بچوکتر یان یەکسان یان گەورەترو یەکسان یان بچوکترو یەکسان یان یەکسان نیە بە ژمارەیەک یان بە خانەیەکیتر.
بۆنمونە:- (A1>1, A1<20, A1=A2, D1>= 50, F1<>10)

2/ Value if true :- لەم بەشەدا ئەو کارە دەنوسین کە دەمانەوێت بۆمان بکات

ئەگەر ئەو مەرجەی دامان ناوە هاتە دی ،جا ئەو کارانەش کە دەتوانین لێرەدا بینوسین (ئەنجامدانی هەموو کردارە بیرکاریەکان، نوسینی تێکستێک یان دانانی یەکێک لە فەکشنەکان هەرشتێک کە خۆمان بمانەوێت).

Value if falls/3: – لەم بەشەشدا ئەو کارە دەنوسین کە دەمانەوێت بۆمان بکات

ئەگەر مەرجەکە نەیەتە دی جائەو شتانەی کە لێرەشدا دەینوسین ئەم بەشانەن (کرداره بیرکاریەکان، نوسینی تێکستێک،دانانی یەکێک لە فەکشنەکان)

سەرنج

لەهەردوو بەشی(Value if falls,Vaue if true) ئە گەر تێکست واتە پیت بنوسی ئەوا دەبێت لەبەینی دەبڵ کۆتەیشن ("") دابینوسین.

نمونە لەسەر فەکشنی (IF):–

ئەگەر ئێمە نمرەی خوێندکارانمان هەبێت بمانەوێت دەرچوو دەرنەچوو دیاری بکەین ئەوا لە ڕیگەی ئەم فەکشنەوە مەرجێکی بۆدادەنێین.

	A–B	C
1	ژمارەکان	ئەنجام
2	20	کەوتووە
3	67	دەرچووە
4	44	کەوتووە
5	90	دەرچووە
6		
7	شێوازی نووسین	=IF(A2>=50,"دەرچووە","کەوتووە")

نمونە دووەم لەسەر ئەم فەکشنە:-

ئەگەر ئێمە مووچەی فەرمان بەرانمان هەبێت بمانوێت هەرکەسێ (1ساڵ) خزمەتی هەبێت ئەوا(25000) بخاتە سەر مووچەکەی ئەوانەی تر(50000) بخاتە سەر موو چەکەیان.

	A	B	C	D	E
1	زنجیرە	ناو	مووچە	سالی خزمەت	کۆی موچە
2	1	ئاکام	$100.00	1	$ 125.00
3	2	محمد	$250.00	2	$ 300.00
4	3	ئامانج	$300.00	4	$ 350.00
5	4	کامەران	$450.00	1	$ 475.00
6	5	کوردستان	$150.00	5	$ 200.00
7	6	کاروان	$400.00	3	$ 450.00
8	7	هەرێم	$900.00	6	$ 950.00
9	8	هیوا	$120.00	1	$ 145.00
10	9	احمد	$200.00	4	$ 250.00
11	شێوازی نوسین	=IF(D2=1,C2+25,C2+50)			

سەرنج

خوێنەری بەرێز ئەنجامدانی هەموو فەکشنەکانیش وەک کردارە بیرکاریەکان وایە تەنها بۆیەک خانە ئەنجامی دەدەیت پاشان بۆ خانەکانی تر بە کرداری (Drag&Drop)بۆ هەموو خانە کانی تر راستەوخۆ ئەنجامی دەدات.

...فەکشنی (AND)&(OR)Fuction...

لەباسکردنی فەکشنەکان دەمێنینەوە ئەم جارە باسی دوو فەکشن دەکەین بە یەکەوە کە ئەوانیش هەردوو فەکشن (AND)(OR)ئەم دوو فەکشنەش گرنگی خۆیان هەیە کە ئەویش ئەوەیە دەتوانین ئێمە لە یەک مەرج زیاتر لە سەر خانەکان دابنێین وەک دەزانین لە فەکشنی (IF)دەمان توانی یەک مەرج لەسەر خانەکان دابنێین بەڵام ئەم دوو فەکشنە دەتوانین(255)مەرج لەسەر خانەکان دابنێین.

جیاوازی نێوان ئەم دوو فەکشنە(AND)&(OR):-

وەک باسمان کردکە ئەم دوو فەکشنە دەتوانین(255) مەرج بۆخانەکەمان دابنێین بەڵام جیاوازی ئەم دوو فەکشنە لەوەدایە لە فەکشنی (AND)دا ئەگەر لەم (255) مەرجە یەک مەرجیان نەیەتە دی واتە لە یەک مەرجیان ئەو خانەی ئێمە نەگونجێ ئەوا راستەوخۆ پرۆگرامەکە دەنوسێت (FALSE) ئەگەرهەمو مەرجەکانیش هاتەدی واتە خانەکەمان لەگەڵ ئەو مەرجانەدا گونجا کە بۆمان داناوە ئەوا راستەوخۆ پرۆگرامەکە دەنوسێت (TRUE).

بەڵام فەکشنی (OR) بە پێچەوانەوە ئەگەر لەو مەرجانەی ئێمە بۆی دادەنێین یەک مەرجی بێتە دی ئەوا دەنوسێت (TRUE) بەڵام ئەگەر هەموو مەرجەکان نەهاتە دی واتە هەموو مەرجەکان هەڵە بوون ئەوا دەنوسێت (FALSE).

	A	B	C
1	ژمارەکان	فەکشن	ئەنجام
2	1	AND	TRUE
3	شێوازی نوسین	AND(A2=1,A2>0,A2<10,A2<50)	

ئەگەر سەیری ئەم وێنەیە بکەین ئێمە چوار مەرجمان بۆخانەی (A2)داناوەکە وتومانە ئەم خانەیە یەکسانە بە (1) ،ئەم خانەیە گەورەترە لە (0)، ئەم خانەیە بچوکترە لە (10)، ئەم خانەیە بچوکترە لە (50).. ئەگەر ببینین ئەم خانەیە لە گەڵ هەموو مەرجەکاندا دەگونجێت بۆیە راستەوخۆ نوسراوە(TRUE).

	A	B	C
1	ژمارەکان	فەکشن	ئەنجام
2	5	AND	FALSE
3	شێوازی نوسین	AND(A2=1,A2>0,A2<10,A2<50)	

ئەگەر سەیری ئەم وێنەیە بکەین دەبینین لەو چوار مەرجەی کە بۆ خانەکەمان داناوە سیانیان هاتووەتە دی بەڵام یەکێکیان نە هاتۆتە دی ئەویش ئەوەیە دەڵێت ئەم خانەیە یەکسانە بە (1)، بەڵام لە خانەکەدا ژمارە (5) داخڵ کراوە کە یەکسان نیە بە (1) بۆیە راستەوخۆ نوسراوە(FAISE).

...فەکشنی (AND)و(IF)Fuction...

وەک لە پێشەوە باسی هەردوو فەکشنەکەمان کردووە و چۆنیەتی بەکارهێنانیانمان رون کردۆتەوە، لەم بەشەدا باس لە بەکارهێنانی ئەم دوو فەکشنە دەکەین بەیەکەوە.

سوودی بەکارهێنانی ئەم دوو فەکشنە:-

ئێمە کە ئەم دوو فەکشنە بەیەکەوە بەکاردێنین بۆ ئەوەی کە لە یەک مەرج زیاتر لەسەر خانەکان دابنێین کەئەم کردارە بە فەکشن(IF)ناکرێت وە نوسینی تێکست

و ئەنجامدانی کرداری بیرکاری کەبە فەکشنی (AND) ناکرێت.

واتە ئێمە فەکشنی (AND)&(IF) بەیەکەوە بەکاردێنین بۆ ئەوەی لە یەک مەرج زیاتر لەسەر خانەکان دابنێین.

بشێوازی بەکارهێنانی ئەم دوو فەکشنە بەیەکەوە:-

1/ بەکارهێنانی ئەم دوو فەکشنە بەیەکەوەتەنها دەبێت راستەوخۆ لە ناو خانەکەدا بینوسین واتە بەرێگاکانی تر نابێت.

2/ بەم شێوازە فەکشنەکە لەناو خانەکدا دەنوسین

=IF(AND(A1>10,A1<20),"A1+20","هیچ برێک وەرناگرێت")

واتە ئێمەلەم فەکشنەیاوتوومانە ئەگەر خانەی(A1)لە بەینی ژمارە (10)تاوەکە(20) دابێت ئەوا ئەم خانەیە کۆبکەرەوە لەگەڵ(10) ئەگەر وانەبوو ئەم تێکستە بنوسە.

نموونە:-

ئەگەر ئێمە نمرەی خوێندکارانمان هەبێت وە بمانەوێت ئاستەکانی خوێندان دیاری بکەین (کەووتوە، پەسەندە،ناوەندە، باشە ،زۆرباشە، نایابە) دیاری بکەین ئەوا دەبێت بە هەردوو فەکشنی (AND,IF)بەیەکەوە ئەم کارە ئەنجام دەدەین.

	A	B	C	D
1	زنجیرە	ناو	نمرە	ئاست
2	3	بریار	10	کەوت
3	7	زیاد	101	هەڵەیە
4	9	شالاو	80	زۆرباشە
5	10	شیروان	75	باشە
6	6	کاروان	50	پەسەندە
7	2	کازاد	98	نایابە
8	8	هەردی	87	زۆرباشە
9	4	هەرێم	76	باشە
10	5	هێمن	54	پەسەندە
11	1	ئاریان	45	کەوت

ئەمەش شێوازی نوسینی فەکشنەکە لەناو خانەکەدا:-

```
=IF(AND(C2>=0,C2<50),"کەوت",IF(AND(C2>=50,C2<60),"پەسەندە",IF(AND(C2>=60,C2,70),"ناوەندە",IF(AND(C2>=70,C2<80),"باشە",IF(AND(C2>=80,C2<90),"زۆرباشە",IF(AND(C2>=90,C2<
100),"نایابە","هەڵەیە"))))))
```

...فەکشنی (SUM IF) Fuction...

ئەم جارە باسی فەکشنێکی گرنگ ئەکەین لەم بەرنامەیەدا کە چەند کارێکی باشی پێ ئەنجام دەدەین. ئەم فەکشنە پێک هاتووە لە تێکەڵ کردنی دوو فەکشن کە لە پێشەوە هەردووکیانمان باس کردووە.

SUM/1 **:- بەکاردێت بۆ کۆکردنەوەی خانەکان.**

IF/2 **:- بەکاردێت بۆ دانانی مەرج لەسەر خانەکان.**

*SUM IF **:- بەکاردێت بۆ کۆکردنەوەی خانەکان بە پێی مەرج.**
واتە ئەم فەکشنە چەند خانەیەک کۆدەکاتەوە بەڵام بەپێی ئەو مەرجەی کە ئێمە بۆی دادەنێین.

چۆنیەتی بەکارهێنانی ئەم فەکشنە:-

1/ لەو خانەی دەمانەوێت ئەم فەکشنەی تێدا بەکاربێنین نیشانەی یەکسان دادەنێین، بەیەکێک لە ڕێگاکان فەکشنەکە دەهێنینە ناو بەرنامەکەوە.
2/ فەکشنەکە لە سێ بەش پێک هاتووە:-
A- range **:- لەم بەشەدا ماوەکەدیاری دەکەین کە مەرجی لەسەر دادەنێین.**

B- Criteria **:- لەم بەشەدا مەرج بۆخانەکەمان دادەنێین بەس دەبێت مەرجەکە لە بەینی دەبڵ کۆتەیشندا("") بینوسین.**

C- Sum_range **:- لەم بەشەدا ئەو ماوەیەدیاری دەکەین کەبۆمان کۆبکاتەوە.**

نموونه:–

ئەگەر ئێمه دوکانێکی فرۆشتنی میووەمان هەبێت بمانەوێت بزانین له هەریەکێک لەو میوانه بای چەندمان فرۆشتووه ئەوا ئەم کاره بەم فەکشنه دەکەین.

زنجیره	ناوی میوه	بری پاره
1	هەنار	$ 79.00
2	سێو	$ 20.00
3	شووتی	$ 40.00
4	هەرمێ	$ 12.00
5	هەنار	$ 60.00
6	شووتی	$ 56.00
7	سێو	$ 93.00
8	هەرمێ	$ 34.00
9	هەنار	$ 45.00
10	سێو	$ 21.00

بری فرۆشتن			
هەنار	سێو	شووتی	هەرمێ
$184.00	$ 134.00	$96.00	$46.00

```
=SUMIF(B2:B11,"هەنار",C2:C11)
=SUMIF(B2:B1,"سێو",C2:C11)
=SUMIF(B2:B11,"شووتی"C2:C11)
=SUMIF(B2:B11,"هەرمێ"C2:C11)
```

سەرنج

ئەگەر ئێمه بمانەوێت کردارەکه بگۆرین بەجۆرێک خانەیەک دیاری بکەین له ناو ئەو خانەیەدا ناوی چ میوەیەکمان نوسی راستەوخۆ بری پارەی ئەو میەویەمان پێبلێت.
ئەم کردارەش ئاسانه له جێگای مەرج دانانەکه لەجیاتی ناوی شتومەکەکه بنوسین ئەم شێوەیه دەنوسین (ناوی خانەکە&"=").

=SUM IF (A1:A10,”=”&C2,B1:B10)

لەم کاتەدا له خانەی(C2) دا ناوی چ شتومەکێ بنوسین بری پارەی ئەو شتوموکه مان پێدەلێت.

...Fuction (COUNT IF) فەکشنی...

ئەم فەکشنە گرینگیەکی خۆی هەیە لەم بەرنامەی مایکرۆسۆفت ئێکسڵ دا ئەم فەکشنەش لە یەگرتنی دوو فەکشن پێکدێت کە هەردوو فەکشنەکەمان لە پێشەوە باس کردووە.

1/COUNT:- بەکاردێت بۆ ژماردن.

2/IF:- بەکاردێت بۆ دانای مەرج.

*COUNT IF :- واتە بیژمێرە ئەگەر (واتە بیژمێرە بەپێی ئەو مەرجەی ئێمە بۆی دادەنێین).

چۆنیەتی بەکارهێنانی ئەم فەکشنە:-

1/ سەرەتا نیشانەی یەکسان دادەنێین و بەیەکێک لە رێگاکان فەکشنەکە دەهێنینە ناو پرۆگرامەکە.

2/ ئەم فەکشنە لە دوو بەش پێکدێت:-

A- Range :- لێرەدا ئەو ماوەیە دیاری دەکەین کە دەمانەوێت بیژمێرین.

B- Criteria :- لەم بەشەدا ئەو مەرجە دەنوسین کە بەپێێ ئەم مەرجە خانەکان مان بۆ بژمێرێت.

نموونە:-

ئەگەر ئێمە پرۆژەیەکمان هەبێت رەگەزی کەسەکانی تێدا بێت بمانەوێت بزانین چەند کەس نێرە و چەند کەس مێ یە ، ئەم کارە بەم فەکشنە دەکرێت.

	A	B	C	D	E	F	G	H	I
1	زنجیرە	ناو	رەگەز			نێر	مێ		
2	1	محمد	نێر			6	4		
3	2	ئاکام	نێر						
4	3	ئاری	نێر						
5	4	کاروان	نێر	=COUNTIF(C2:C11,"نێر")			=COUNTIF(C2:C11,"مێ")		
6	5	مریم	مێ						
7	6	هەریم	نێر						
8	7	شێنێ	مێ						
9	8	کامران	نێر						
10	9	هێشوو	مێ						
11	10	روناک	مێ						

سەرنج

ئە گەر ئێمە بمانەوێت کردارەکە بگۆرین بەجۆرێک خانەیەک دیاری بکەین ناوی چ شتێکمان نوسی راستەوخۆ ئەو شتەمان بۆ بژمێرێت، ئەم کردارەش ئاسانە لەو بەشەی مەرج دادەنێن لە جیاتی ناوێک بنوسین ، ناوی خانەکە دەنوسین.

COUNT IF (A1:A10,C2)

ئێستا ئەگەر لەو خانەیەدا چی بنوسین راستەوخۆ ژمارەی ئەوەمان پێدەڵێت.

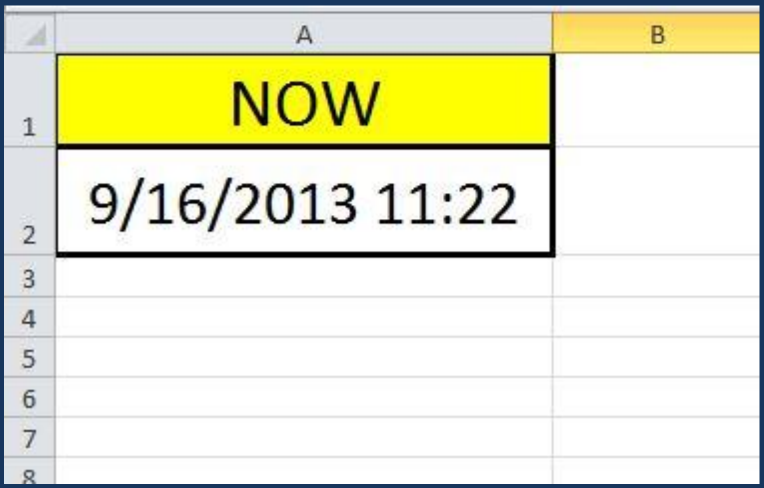
فەکشنی (NOW&TODAY) Fuction...

ئەم جارە باسی دوو فەکشنی گرنگ دەکەین کە راستەوخۆ پەیوەندیان بە بەروارو کاتی کۆمپیتەرەکەی خۆمانەوە هەیە، کە راستەوخۆ لەگەڵ گۆرانی کات و بەرواری کۆپیتەرەکەماندا ئەمانیش گۆرانکاریان بەسەردا دێت.

1/ TODAY:**– ئەم فەکشنە وەک ماناکەی خۆی واتە ئەمرۆ بەنوسینی ئەم فەکشنە لەناو خانەکەدا راستەوخۆ بەرواری ئەمرۆمان پێ نیشان دەدات.**

2/ NOW **:– ئەم فەکشنە وەک ماناکەی خۆی واتە ئێستا بەنوسینی ئەم فەکشنە لەناو خانەکەدا راستەوخۆ بەرواری ئەمرۆ و کاتی ئێستامان پێ نیشان دەدات.**

کـۆتـــــای:-

خوێنەری ئەزیز و خۆشەویست لیرەدا کۆتای بەم کتێبە دەهێنین هەر چەندە هەندێ شتی ترماوە کە باسیان بکەین بەڵام من هەوڵم داوە زۆربەی ئەو بابەتە گرنگانە باس بکەم کە ئیشمان پێیان دەبێت وە هەروەها ئەگەر کەسێک سەرەتای بێت لە فێربونی ئەم بەرنامەیە ئەوا زۆر بە ئاسانی لە بابەتەکان دەگات.

هەروەها هیوادارم بمبورن لە هەر هەڵەیەک کە کردبیتم لەم بوارەدا جا لە باسکردنی بابەتەکاندا بێت یان هەر هەڵەیەکی تر بێت چونکە هەموو کەسێک ئەگەری ئەوەی هەیە هەلە بکات لە هەر کاتێکدا بێت.

بۆ هەر رەخنەو پێشنیارێک پەیوەندیم پێوە بکەن

HARDYKANABY@YAHOO.COM

FACEBOOK.COM/HARDY KANABY

بۆبینینی وانەی فێرکاری بەڤیدۆ لەسەر ئەم بەرنامەیە

YOUTUBE.COM/HARDY KANABY

نـــــــووسەر: هەردی کانبی

زانکۆی سلێمانی – بەشی ژمێریاری

قۆناغی یەکەم